

Koulumatkatuki

06.03.2023

Sisällysluettelo

1 Etuusohje	1
1.1 Asiakkaan kokonaistilanne	1
1.2 Tavoite	2
1.3 Oikeus ja edellytykset	2
1.3.1 Kenelle	4
1.3.1.1 Kenellä ei ole oikeutta koulumatkatukeen	6
1.3.2 Suomessa asuminen ja opiskelu	8
1.3.3 Tukiaika	9
1.4 Suhde muihin etuuksiin	13
1.5 Hakeminen	14
1.5.1 Vireilletulo	15
1.5.1.1 Lähettäjän vastuu	17
1.5.1.2 Asiakirjan siirto	17
1.5.2 Kuka voi hakea etuutta?	17
1.5.2.1 Henkilö itse	17
1.5.2.1.1 Alle 18-vuotias opiskelija	18
1.5.2.2 Edunvalvoja	18
1.5.2.3 Edunvalvontavaltuutettu	19
1.5.2.4 Asiamies eli valtuutettu	20
1.5.2.5 Lähiomainen tai muu henkilö	20
1.5.2.6 Hyvinvointialue	20
1.5.3 Haku aika	21
1.5.4 Lisäselvitysten pyytäminen	21
1.5.5 Hakemuksen peruminen	23
1.6 Määrä	23
1.7 Määräytymisperusteet	27
1.7.1 Waltti-liikenne	27
1.7.2 Joukkoliikenne (Matkahuolto)	29
1.7.3 Koulukuljetus	30
1.7.4 Muu joukkoliikenne	32
1.7.4.1 HSL joukkoliikenneliput	33
1.7.5 Itse järjestetty kulkutapa	34
1.7.6 Yhdistelmämatkat	37
1.7.7 Erityistilanteita	39
1.8 Ratkaiseminen	41
1.8.1 Esteellisydestä	42
1.8.1.1 Käsittely- ja ratkaisukielto	42
1.8.1.2 Esteellisuuden toteaminen	42
1.8.2 Kuuleminen	42
1.8.2.1 Milloin asiakasta on kuultava?	42

1.8.2.2 Miten kuullaan?	42
1.8.3 Päätöksen antaminen	42
1.8.3.1 Päätöksensaaajat	43
1.9 Maksaminen	46
1.9.1 Maksuosoite	46
1.9.2 Maksunsaajat	47
1.9.3 Etuusmaksujen peruutukset pankista	47
1.10 Laskutus	48
1.10.1 Laskutuksen aikarajat	50
1.11 Ilmoitusvelvollisuus	50
1.12 Päätöksen oikaisu ja poistaminen	51
1.13 Tarkistaminen	51
1.13.1 Olosuhdemuutokset	52
1.14 Lakkauttaminen	57
1.14.1 Valmistuminen tai opintojen keskeyttäminen	59
1.14.2 Koulumatkatuen väliaikainen keskeyttäminen	61
1.15 Liikamaksu	62
1.15.1 Takaisinperintä	62
1.15.2 Laskutuksen virheet ja erimielisyydet	63
1.16 Muutoksenhaku	63
1.17 Seuranta	64
1.17.1 Tarkistettavat asiat -luettelot	64
1.17.2 Koulumatkatuen muu seuranta	65

1 Etuusohje

Etuusohje on toimintaohje, jota käytetään apuna etuuksien ratkaisutyössä. Ohje on ensisijaisesti tarkoitettu Kelan sisäiseen käyttöön. Ohjeen pdf-tiedosto muodostuu automaattisesti Kelan intranetissä olevan etuusohjeen verkkosivuista.

Pdf-muotoisesta etuusohjeesta puuttuvat kaikille ohjeille sisällöltään samanlaiset ohjeet

- päätöksen oikaisu ja poistaminen
- takaisinperintä
- muutoksenhaku.

Näistä on tehty omat pdf-ohjeet.

1.1 Asiakkaan kokonaistilanne

Kun käsittelet asiakkaan opintotuki- tai koulumatkatukihakemusta, sinun tulee ensimmäiseksi kartoittaa asiakkaan kokonaistilanne. Asiakkaalla saattaa olla tarve myös muihin etuuksiin tai elämäntilanteeseen liittyvään neuvontaan.

Selvitä asiakkaasta jo Kelassa oleva tieto

- tarkastele kokonaistilannetta laaja-alaisesti eri näkökulmista: asuminen, perhe, tulot, terveys
- arvioi lisätiedon tarve ja ole tarvittaessa yhteydessä asiakkaaseen
 - valmistaudu puheluun asiakkaalle siten, että voit puhelun aikana pyytää tarvittaessa lisätietoja myös muihin asiakkaalla vireillä oleviin etuuksiin
- huomioi mahdollinen oikeus / vaikutus muuhun etuuteen

Tiedonkulun varmistamiseksi kirjaa tarpeelliset tiedot Oiwaan.

Hahmota asiakkaan kokonaistilanne:

Tutustu asiakkaan tilanteeseen Oiwan koostenäytöllä.

- Katso asiakkaan palvelutiedot (vihreä puhekupla).
- Tarkista asiakkaan etuustiedot sekä vireillä olevat, että ratkaistut hakemukset, kiinnitä huomiota muun muassa:

Sairauspäiväraha

- Maksetaanko tuki itselle vai työnantajalle?
- Miten pitkäksi aikaa päiväraha on myönnetty?
- Mitä päivärahan päättymisen jälkeen?

Yleinen asumistuki

- Onko opiskelijalle myönnetty asumistuki?
- Onko opiskelijalle huomioitu tuloa asumistuessa?

Vanhempainpäivärahat, lasten kotihoidontuki

- Onko päiväraha vähimmäismääräinen?
- Onko ilmoittanut opiskelevansa päivärahakaudella?

- Voiko opintotuen vuosituloraja ylittyä lasten kotihoidontukikaudella?

Työttömyysturva

- Maksetaanko työttömyysturvaa?
- Onko maksussa myös kulukorvaus?

Kuntoutusraha

- Mihin koulutukseen kuntoutusraha on myönnetty?
- Mille ajalle se on myönnetty?

Lapseneläke/koululaiseläke

- Onko eläke niin suuri, että opintotuen tuloraja voi ylittyä?

Toimeentulotuki

- Mitä on otettu tulona huomioon?
- Huomioitu opintoraha, opintolaina?

Onko asiakkaalla muutoksenhakuja vireillä tai paljon muutoksenhakuja etuushistoriassa?

Katso viimeisimmät yhteydenotot.

Tee asiakkaan tämänhetkisestä tilanteesta itsellesi kokonaisnäkemyksellä kerrottujen tietojen, apukysymysten sekä sinulla nyt käsiteltävänä olevan työn asiakirjojen perusteella. Kiinnitä huomiota erityisesti asioihin, jotka voivat vaikuttaa opiskeluun (edistyminen) tai opintotuen saantiin (estäviä etuuksia, vuositulorajan ylitys).

Jos havaitset kokonaistilanteen kartoittamisessa, että asiakkaalla on useita tai isoja ongelmia terveydessä, elämänhallinnassa tai toimeentulossa, hän voi hyötyä moniammatillisesta palvelusta. Lue lisää: Moniammatillinen palvelu.

1.2 Tavoite

Koulumatkatuen tarkoituksena on korvata lukio-opintoja ja ammatillisia opintoja harjoittavien opiskelijoiden päivittäisestä koulumatkasta aiheutuvia kustannuksia. Tuki on määritelty siten, että samalla tuetaan koulukuljetusten järjestämistä ja haja-asutusalueiden julkista liikennettä. Tuen tarkoituksena on myös taata eri kunnissa asuville opiskelijoille samanlainen matkakustannusten vähimmäistuki.

1.3 Oikeus ja edellytykset

Koulumatkatukea myönnetään opiskelijan asunnon ja oppilaitoksen välisten päivittäisten koulumatkojen kustannusten korvaamiseksi. Koulumatkatukena korvataan opiskelijan tosiasiallisten koulutyöpäivien matkakustannukset tai arvioidut laskennalliset matkakustannukset. Tukea ei makseta esimerkiksi vain viikonloppuina tapahtuviin kotona käynteihin. Koulumatkatuki voidaan myöntää vähintään yhdelle kalenterikuukaudelle ja enintään koko lukuvuodeksi (1.8.–31.7.) eli

12 kalenterikuukaudelle. Ennen 1.8.2011 koulumatkatukea on voinut saada enintään yhdeksälle kalenterikuukaudelle lukuvuodessa.

1.8.2021 alkaen uuden oppivelvollisuuslain (1214/2020) mukaisesti maksuttomaan koulutukseen oikeutetut saavat koulumatkatukea osittain eri ehdoin kuin muut opiskelijat. Tässä ohjeessa maksuttomaan koulutukseen oikeutetuilla tarkoitetaan uuden oppivelvollisuuslain mukaan maksuttomaan koulutukseen oikeutettuja opiskelijoita.

Koulumatkatukeen on oikeus, jos

- yhdensuuntainen koulumatka on vähintään 10 kilometriä tai
- uuden oppivelvollisuuslain mukaisesti maksuttomaan koulutukseen oikeutetulla vähintään 7 kilometriä.

Koulumatkalla tarkoitetaan matkaa kotiovelta koulun ovelle. Kuljettavan matkan pituus mitataan kulkukelpoista väylää pitkin, jolla tarkoitetaan maanteitse tai rautateitse kuljettua lyhintä mahdollista matkaa. Matkan pituuden määrittelyssä käytetään apuna internetin reittihakupalveluita. Oppilaitos merkitsee hakemukseen, mitä reittihakupalvelua matkan mittaamiseen on käytetty. Jos matkan pituus tarvittaessa tarkistetaan toisella reittihakupalvelulla, matkan pituutena huomioidaan pidempi autolla kulkukelpoinen reitti.

Tukioikeutta tutkittaessa matkan pituutta ei pyöristetä ylöspäin. Jos matka kotoa oppilaitokseen on 9,5 kilometriä, ei matkan pituutta pyöristetä ylöspäin ja opiskelijalla ei ole koulumatkatukioikeutta.

On huomioitava, että reittihakupalvelut eivät mittaa matkaa ns. kotiovelta koulun ovelle, joten opiskelijalla on mahdollisuus esittää reittihaun antamalle pituudelle lisämatkaa. Koulumatkatuen käsittelijä huomioi tarvittaessa esitetyn lisämatkan koulumatkan vähimmäispituudessa (10 km).

Oikeus koulumatkatukeen ei ole riippuvainen tuen hakijan iästä, tuloista eikä koulumenestyksestä. Opintojen on kuitenkin oltava päätoimisia. Koulumatkatuki on aina opiskelijakohtainen etuus, vaikka sitä maksetaan opiskelijan kulkutavasta riippuen lippujärjestelmän ylläpitäjälle (Valtti-liikenne), joukkoliikenteen matkalipun myyjälle (Matkahuolto), koulukuljetuksen järjestäjälle tai opiskelijalle itselleen.

Opintomenestys

Oikeus koulumatkatukeen ei ole riippuvainen **opintomenestyksestä**. Kun opiskelu on koulumatkatukeen oikeuttavaa ja koulumatkatuen myöntämisedellytykset täyttyvät, voidaan opiskelijalle myöntää koulumatkatuki, vaikka opinnot eivät edistyisi.

- Opiskelijan opintotuki on voitu lakkauttaa heikon opintomenestyksen vuoksi, mutta koulumatkatukea hänelle voidaan edelleen maksaa, jos opiskelu jatkuu.

Koulumatkatuessa ei ole **opiskelukohtaista** enimmäistukiaikaa (sen sijaan lukuvuosikohtainen enimmäistukiaika on 12 kuukautta). Opiskelija voi saada koulumatkatukea niin pitkään, kun hän opiskelee ja tuen myöntämisedellytykset ovat voimassa.

- Opiskelijan opintotukioikeus on saattanut päättyä enimmäistukiajan tultua täyteen. Opiskelija voi kuitenkin saada edelleen koulumatkatukea, jos päätoiminen opiskelu jatkuu.

1.3.1 Kenelle

Koulumatkatukeen ovat oikeutettuja päätoimisesti

- lukiolain (629/1998) mukaisessa nuorisoasteen lukio-opinnoissa opiskelevat
- ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (630/1998) eli opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa opiskelevat
- Pelastusopistosta annetussa laissa (607/2006) tarkoitetussa ammatilliseen tutkintoon johtavassa koulutuksessa opiskelevat tai Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksesta annetussa laissa (1316/2006) tarkoitetussa ammatilliseen tutkintoon johtavassa koulutuksessa opiskelevat
- aikuisten perusopetuksessa opiskelevat
- tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa opiskelevat.

Edellä mainittujen koulutusten lisäksi koulumatkatukeen ovat 1.8.2021 alkaen oikeutettuja uuden oppivelvollisuuslain mukaisesti maksuttomaan koulutukseen oikeutetut opiskelijat, jotka opiskelevat

- lukiolaissa säädetyssä aikuisille tarkoitetussa lukiokoulutuksessa
- ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 5 §:ssä tarkoitetussa ammattitutkintoon johtavassa koulutuksessa
- vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) 7a luvussa tarkoitetussa oppivelvollisille suunnatussa koulutuksessa tai oppivelvollisuuslain (1214/2020) 5 §:n 2 momentissa tarkoitetussa maahanmuuttajien suomen tai ruotsin kielen koulutuksessa
- Saamelaisalueen koulutuskeskuksesta annetussa laissa (252/2010) tarkoitetussa saamen kielen ja kulttuurin vähintään lukukauden pituisessa koulutuksessa.

Opintojen päätoimisuus määräytyy samoin kuin opintotuessa. Päätoimisuus on määritelty opintotukilain 5 a §:ssä.

1.8.2018 alkaen oppilaitosrekisterissä CICS:n OSKY-valikolla on kaikkien ammatillisten perustutkintojen koulumatkatukioikeudeksi merkitty K (=kyllä). Selvitettäessä sitä, missä oppilaitoksissa ja millä opintolinjoilla opiskelevilla on oikeus tukeen, muissa kuin ammatillisissa perustutkinnoissa, voidaan käyttää apuna CICS:n oppilaitosrekisteriä.

Aikuisten perusopetus

Koulumatkatukea voi saada aikuisten perusopetukseen eli jos suorittaa oppivelvollisuusiän ylittäneille järjestettyä perusopetusta. Aikuisten perusopetusta järjestetään pääsääntöisesti kansanopistoissa ja aikuislukioissa. Aikuisten perusopetusta saatetaan järjestää myös peruskouluissa. Koulumatkatuen myöntämisessä noudatetaan samoja opintojen päätoimisuusvaatimuksia kuin opintotuessa. Aikuisten perusopetus on päätoimista, kun opintojen laajuus on vähintään 22 kurssia lukuvuodessa. Jos suoritettavia opintoja on tätä vähemmän, käytä hylkäävässä ratkaisussa perusteluna fraasia KMB49.

On huomattava tutkia korvataanko koulumatkat jonkun muun lain nojalla. Esimerkiksi maahanmuuttajien omaehtoiseen koulutukseen maksettava työttömyysturva sisältää kulukorvauksen, joka estää koulumatkatuen saamisen.

Lukio-opinnot

Koulumatkatukeen on oikeus nuorisoasteen lukio-opintoja suorittavilla. **Nuorille järjestettävässä lukiokoulutuksessa** oppimäärän laajuus on vähintään 150 opintopistettä (ennen 1.8.2021 aloittaneilla 75 kurssia).

Aikuisille järjestettävään lukiokoulutukseen ei ole koulumatkatukioikeutta, koska oppimäärä ei laajuudeltaan vastaa opintojen päätoimisuudelle asetettua vaatimusta. Aikuisten oppimäärän laajuus on 88 opintopistettä (ennen 1.8.2021 aloittaneilla 44 kurssia). Jos lukio-opintoja suoritetaan sisäoppilaitoksessa, ovat ne päätoimisia. Sisäoppilaitokset, joilla on lukiolain 4 §:n mukainen oikeus järjestää sisäoppilaitosmuotoista aikuislukiokoulutusta (tarkistettu OPH:lta huhtikuussa 2021): Itä-Hämeen opisto, Karkun evankelinen opisto, Otavan opisto, Portaanpään kristillinen opisto ja Raudaskylän kristillinen opisto. Sisäoppilaitosmuotoinen koulutus tarkoittaa sitä, että opetus pitää ainakin osittain järjestää sisäoppilaitoksessa lähiopetuksena.

Aikuislukio-opintoihin voidaan myöntää koulumatkatuki, jos ne suoritetaan ammatillisen perustutkinnon yhteydessä, eli opiskelija suorittaa ammatillisen peruskoulutuksen ja lukiokoulutuksen **yhdistelmätyönä**. Myös aikuislukio-opinnoissa edellytetään, että opinnot ovat päätoimisia.

1.8.2021 alkaen uuden oppivelvollisuuslain mukaisesti maksuttomaan koulutukseen oikeutetuilla on koulumatkatukioikeus myös aikuis- ja iltalukio-opinnoissa.

Lukio-opintojen päätoimisuus määräytyy samoin kuin opintotuessa.

Koulumatkatukea voidaan myöntää lukiolaissa säädetyn maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävän lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen suorittamiseen 31.7.2022 asti. Valmistavan koulutuksen laajuus on yksi lukuvuosi (vähintään 25 kurssia). Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen korvaa 1.8.2022 alkaen tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (TUVA).

Ammatilliset opinnot

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan ammatillista perustutkintoa tai sen osaa opiskelevilla on oikeus koulumatkatukeen. Tästä johtuen jonkun muun ministeriön hallinnonalan koulutus ei kuulu koulumatkatuen piiriin (poikkeuksena palo- ja pelastus- sekä rikosseuraamusala). Koulumatkatukioikeus on myös kansanopistoissa ammatillista perustutkintoa tai sen osaa opiskelevilla.

Työhön ja itsenäiseen elämään (TELMA) valmentava koulutus oikeuttaa koulumatkatukeen. Myös ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavaan koulutukseen (VALMA) voidaan myöntää koulumatkatukea 31.7.2022 asti. Ammatillisen peruskoulutuksen valmentavan koulutuksen korvaa 1.8.2022 alkaen tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (TUVA). Koulumatkatukioikeus on myös palo- ja pelastusalan sekä rikosseuraamusalan ammatillisen perustutkintoa tai sen osaa suorittavilla opiskelijoilla.

Yksityisissä oppilaitoksissa ammatillista perustutkintoa opiskelevilla on koulumatkatukioikeus, jos oppilaitoksella on opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä koulutuksen järjestämislupa.

1.8.2018 alkaen

1.8.2018 alkaen koulumatkatukea voi saada saada myös ammatillisen tutkinnon osan suorittamiseen. Tukioikeus on ammatillisen perustutkinnon osaa opiskelevalla myös

silloin, kun opiskelijalla on jo saman alan ammatillinen perustutkinto suoritettuna. Kyseessä voi siis olla lisä- tai täydennyskoulutus tai koulutuksesta saa vain osatutkintotodistuksen. Koulumatkatukea myönnettäessä ei tarvitse tutkia opiskelijan aiempia opintoja.

Ennen 1.8.2018

Koulumatkatukioikeus on opiskelijoilla, jotka suorittavat ammatillisen perustutkinnon osia, vaikka opintojen tavoitteena ei ole perustutkinnon suorittaminen. Tukioikeus koskee vain niitä opiskelijoita, joilla ei ole saman alan perustutkintoa jo suoritettuna. Koulutus voi olla sekä aikuiskoulutusta että nuorisoasteen koulutusta.

Osaamisalaopinnot (ent. koulutusohjelmaopinnot eli lisä- ja täydennyskoulutukset) oikeuttavat koulumatkatukeen, jos

- opinnot ovat osa ammatillista perustutkintoa,
- opiskelija on saanut opiskeluoikeuden normaalin opiskelijavalinnan kautta (valittu tutkinto-opiskelijaksi) ja
- opiskelijalla on ammatillisen perustutkinnon suorittamisoikeus.

1.8.2021 alkaen uuden oppivelvollisuuslain mukaisesti maksuttomaan koulutukseen oikeutetuilla on koulumatkatukioikeus myös ammattitutkintoon johtavassa koulutuksessa.

Vapaan sivistystyön koulutus

1.8.2021 alkaen uuden oppivelvollisuuslain mukaisesti maksuttomaan koulutukseen oikeutetuilla on koulumatkatukioikeus oppivelvollisille suunnatussa vapaan sivistystyön koulutuksessa. Koulutus voi olla myös maahanmuuttajien kielikoulutusta.

Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus 1.8.2022 alkaen

Koulumatkatukea voi saada 1.8.2022 alkaen järjestettävään tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen (TUVA). Uusi koulutusmuoto korvaa

- lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen (LUVA) ja
- ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen (VALMA).

TUVA-koulutusta voidaan järjestää peruskouluissa, lukioissa, ammatillisissa oppilaitoksissa sekä kansanopistoissa.

1.3.1.1 Kenellä ei ole oikeutta koulumatkatukeen

Koulumatkatukeen ei ole oikeutta

- ammattikorkeakouluissa tai yliopistoissa opiskelevilla
- peruskouluissa opiskelevilla
 - paitsi jos suorittaa aikuisten perusopetusta tai tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta (TUVA)
- lukion aikuislinjalla tai aikuislukiossa opiskelevilla
 - 1.8.2021 alkaen opiskelijalla on tukioikeus, jos on uuden oppivelvollisuuslain mukaisesti oikeutettu maksuttomaan koulutukseen
- etä- tai yksityisopetuksessa olevilla

- yksityisopiskelija voi saada koulumatkatuen, jos opinnot oikeuttavat koulumatkatukeen ja opiskelija on oppilaitoksessa kirjoilla
- jos opiskelija saa koulutukseen työttömyysetuutta, johon sisältyy kulukorvaus
- ammatti- tai erikoisammattitutkintoa suorittavilla (ei suoriteta ammatillista perustutkintoa)
 - 1.8.2021 alkaen ammattitutkintoa suorittavalla opiskelijalla on tukioikeus, jos on uuden oppivelvollisuuslain mukaisesti oikeutettu maksuttomaan koulutukseen
- kansalaisopistoissa, kesäyliopistoissa ja opintokeskuksissa opiskelevilla, koska niissä suoritetaan vain ammatillista täydennyskoulutusta
- vapaan sivistystyön koulutusta kansanopistoissa opiskelevilla
 - 1.8.2021 alkaen opiskelijalla on tukioikeus kansanopintojen ns. opistovuosi oppivelvollisille opintoihin, jos opiskelija on uuden oppivelvollisuuslain mukaisesti oikeutettu maksuttomaan koulutukseen ja koulutus hyväksytään oppivelvollisuusopinnoiksi
- ammatillista perustutkintoa muulla kuin opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnon alalla suorittavilla
 - oikeus on kuitenkin palo- ja pelastusalan tai rikosseuraamusalan ammatillista perustutkintoa opiskelevilla
- ammatillisissa erikoisoppilaitoksissa opiskelevilla
 - paitsi ammatillisessa peruskoulutuksessa opiskelevilla
- yksityisessä oppilaitoksessa opiskelevalla, jos oppilaitoksella ei ole opetus- ja kulttuuriministeriön koulutuksen järjestämislupaa ammatilliseen perustutkintoon johtavassa tai valmistavassa koulutuksessa (esim. hieroja- ja parturikampaajakoulut)
- oppisopimuskoulutuksessa opiskelevilla
- opiskelijoilla, joille on osoitettu maksuton asuntolapaikka
- opiskelijoilla, jotka eivät käytä koulumatkaansa joukkoliikennettä tai koulutuksen järjestäjän tai oppilaitoksen järjestämää koulukuljetusta, vaikka heillä olisi siihen oppilaitoksen selvityksen mukaan mahdollisuus
- opiskelijoilla, jotka saavat matkakustannusten korvausta muun lain nojalla esim. vammaispalvelulain mukainen matkakorvaus tai maahanmuuttajille omaehtoiseen koulutukseen myönnetty kulukorvaus (laki kotoutumisen edistämisestä).

Ammatillisessa koulutuksessa 1.1.2018 alkaen palkallinen työpaikalla tapahtuva oppiminen on aina oppisopimuskoulutustusta. Kun koulutus muuttuu työssäoppimisen ajaksi oppisopimuskoulutukseksi, opiskelijalla ei ole tältä ajalta oikeutta koulumatkatukeen. Oppisopimuskoulutus estää koulumatkatuen saamisen riippumatta siitä, vaikka opiskelija suorittaa jotain muuta koulutusta oppisopimuksena kuin mihin hakee koulumatkatukea.

Maksuton asuntolapaikka

Jos oppilaitos on osoittanut opiskelijalle maksuttoman asuntolapaikan ja opiskelija kieltäytyy ilman hyväksyttävää syytä käyttämästä paikkaa, koulumatkatukea ei myönnetä. Hyväksyttäväksi syyksi katsotaan

- terveydelliset syyt
- opiskelijalla on jo ennen opintojen alkua ollut asunto, josta hän voi kohtuudella käydä koulua
- opiskelija on avio- tai avoliitossa ja hän on muuttanut yhteiseen asuntoon puolisonsa kanssa
- asuntolassa ei saa asua viikonloppuisin tai opiskeluaikaan sisältyvinä loma-aikoina

- asuntolan viikonloppuasumisesta tai loma-aikojen asumisesta peritään korvaus eikä opiskelija tämän vuoksi käytä asuntolapaikkaa lainkaan.

Jos opiskelija asuu asuntolassa ja opiskelee päätoimisesti oppilaitoksen sivutoimipisteessä tai työssäoppimispaikassa, hänellä on muiden ehtojen täytyessä oikeus koulumatkatukeen.

Oppilaitosten maksuttomat asuntolat, joissa ei tällä hetkellä ole asumisrajoituksia ovat Lieksan kristillinen opisto, Pelastusopisto sekä Raja- ja merivartiokoulu.

1.3.2 Suomessa asuminen ja opiskelu

Koulumatkatukea voi saada Suomessa vakinaisesti asuva ja opiskeleva opiskelija. Suomessa asuminen määräytyy kotikuntalain (201/1994) säädösten perusteella. Kotikuntalain säädöksiä sovelletaan koulumatkatuessa samoin kuin Kelan muissa etuuksissa.

Toisin kuin opintotuessa, koulumatkatukea voi saada myös Suomeen opiskelutarkoituksessa muuttanut henkilö.

Suomessa asumisen vakinaisuus

Opiskelijalla vakinainen kotikunta Suomessa

Jos opiskelijalla on väestötietojärjestelmän mukaan Suomessa vakinainen kotikunta, hänen katsotaan asuvan Suomessa vakinaisesti. Kotikuntamerkintä riittää, muuta ei tarvitse tutkia. Opiskelijalle voidaan myöntää koulumatkatuki edellyttäen, että muut tuen myöntämisen edellytykset täyttyvät.

Myös Pohjoismaan kansalaisella on oltava väestötietojärjestelmään kirjattu kotikunta, jotta hän voi saada koulumatkatukea. Kela ei siis tutki kotikuntaedellytyksen täyttymistä viran puolesta Pohjoismaiden kansalaisten osalta.

Opiskelijalla ei vakinaista kotikuntaa Suomessa

Tiettyjen edellytysten täytyessä opiskelija voi saada koulumatkatukea, vaikka hänellä ei olisi vakinaista kotikuntaa Suomessa.

- **EU:n kansalainen** voi saada koulumatkatukea, jos hän on rekisteröinyt oleskeluoikeutensa Suomessa. EU:n kansalainen saa aina kotikunnan sillä perusteella, että hän on rekisteröinyt oleskeluoikeutensa ulkomaalaislain mukaisesti. Jos siis EU:n kansalainen on rekisteröinyt oleskelunsa, hänen katsotaan myös asuvan Suomessa vakinaisesti.
- **Kolmannen maan kansalainen** voi saada koulumatkatukea, jos
 - hänellä on ulkomaalaislaissa tarkoitettu voimassa oleva vähintään yhden vuoden tilapäiseen oleskeluun oikeuttava lupa ja
 - hänen opiskelunsa Suomessa kestävät vähintään kaksi vuotta.

Huom. Jos kolmannen maan kansalaisella on jatkuva tai pysyvä oleskelulupa, hän voi saada koulumatkatukea edellyttäen, että muut tuen myöntämisen edellytykset täyttyvät. Jatkuva tai pysyvä oleskelulupa riittää, muuta ei tarvitse tutkia.

Suomessa opiskelu

Koulumatkatukeen oikeutetun on opiskeltava Suomessa. Jos opiskelija suorittaa osan opinnoistaan ulkomailla ollen tämän ajan kirjoilla suomalaisessa oppilaitoksessa, hänellä ei ole ulkomailla oleskelun aikana oikeutta koulumatkatukeen. Sama koskee ulkomailla tapahtuvaa työssäoppimista. Näin siitä huolimatta, että kotikuntalain mukaan opiskelijan katsottaisiin ulkomailla oleskelun aikana asuvan vakinaisesti Suomessa.

Opiskelijalla on kuitenkin oikeus koulumatkatukeen silloin, kun opiskelija kulkee päivittäin asunnoltaan Suomesta ulkomaille vaihto-opiskelujakson tai työssäoppimisen takia. Koulumatkatukioikeus on vain sille matkaosuudelle, joka tehdään Suomessa, jos koulumatkatuen muut ehdot täyttyvät.

Ahvenanmaa

Opiskelija, jonka kotikunta on Ahvenanmaalla, mutta joka tosiasiallisesti (myös tilapäisesti) asuu ja opiskelee Manner-Suomessa, on oikeutettu koulumatkatukeen. Manner-Suomessa asuvalla ja Ahvenanmaalla opiskelevalla henkilöllä on oikeus koulumatkatukeen. Ahvenanmaalla asuvalla ja opiskelevalla ahvenanmaalaisella ei ole oikeutta koulumatkatukeen.

1.3.3 Tukiaika

1.8.2021 alkaen

1.8.2021 alkaen otetaan käyttöön uudet säännöt siitä, kuinka monella matkustuspäivällä saa koulumatkatukea. Muutos koskee kaikkia opiskelijoita. Se koskee maksuttomaan koulutukseen oikeutettuja ja myös muita opiskelijoita. Tukiaika lasketaan **kalenterikuukausikohtaisesti**.

Tukiaikaa laskettaessa ei lasketa ajanjaksoja, vaan yksittäisiä koulumatkatukeen oikeuttavia matkapäiviä. Opiskelijan koulumatkatukeen oikeuttavien matkapäivien määrä vaikuttaa maksettavan tuen suuruuteen.

Opiskelija saa kalenterikuukaudelta

- täysimääräisen tuen, jos hänellä on vähintään 15 matkapäivää kuukaudessa
- puolet täysimääräisestä tuesta, jos hänellä on 10-14 matkapäivää kuukaudessa

Matkapäiviksi lasketaan ne päivät, jolloin opiskelija kulkee oppilaitokseen tai työpaikalle koulumatkatukeen oikeuttavan matkan kalenterikuukauden aikana. Matkapäivä voi olla myös viikonloppuna tai pyhäpäivänä, jos opiskelija kulkee silloin koulumatkan. Meno- tai paluumatkoja ei lasketa, ainoastaan matkapäiviä.

Matkapäivät voivat sijoittua kalenterikuukauden ajalla miten tahansa. Matkapäivät voivat jakautua koko kuukauden ajalle epätasaisesti, tasaisesti tai ne voivat olla ajallisesti peräkkäin.

Jos opiskelija käyttää ostotodistusta, saa hän ostaa joko koko kuukauden lipputuotteen tai puolen kuukauden lipputuotteen. Jos opiskelijalla ei ole ostotodistusta, vaan hän ostaa lipun itse, korvataan hänelle joko koko tai puolta kuukautta vastaavan lipputuotteen hinta. Itselle maksettava tuki on joko koko kuukauden täysimääräinen tuki tai noin puolet täysimääräisestä tuesta.

Esimerkki

Opiskelijalla on oikeus puoleen täysimääräisestä tuesta 10-14 matkapäivällä kalenterikuukaudessa. Matkapäivät voivat olla kalenterikuukaudessa esim. seuraavasti:

Opiskelija kulkee kuukauden aikana 3 päivänä viikossa oppilaitokseen. Opiskelijalla on kuukaudessa keskimäärin 12 matkapäivää.

Opiskelijalla voi olla 12 matkapäivää kuukaudessa niin, että hän kulkee työpaikalle oppimaan kahden viikon ajan maanantaista lauantaihin.

Esimerkki

Opiskelija asuu vuoroviikoin vanhempiensa luona ja toisen vanhemman luota on oikeus koulumatkatukeen. Koulumatkatukeen oikeuttavia matkapäiviä on n. 10 kalenterikuukaudessa. Opiskelija saa puolet täysimääräisestä tuesta, hän voi ostaa puolen kuukauden lipputuotteen.

Jos molempien vanhempien luota on oikeus tukeen, on opiskelijalla koulumatkatukeen oikeuttavia päiviä vähintään 15 kalenterikuukaudessa. Opiskelija saa täysimääräisen tuen, hän voi ostaa koko kuukauden lipputuotteen.

Ennen 1.8.2021

Koulumatkatuen tukiaikaa laskettaessa tulee huomioida seuraavat kaksi ehtoa:

- tukiaika lasketaan vain sellaisten tukeen oikeuttavien jaksoiden osalta, jotka kestävät yhtäjaksoisesti vähintään 18 kalenteripäivää ja
- kalenterikuukaudessa tulee olla tukeen oikeuttavia päiviä vähintään 18. Päivien ei tarvitse olla yhtäjaksoisesti.

Koulumatkatukea voi saada opintojen keston mukaan koko lukuvuodeksi (12 kalenterikuukaudelta).

Koulumatkatuki myönnetään kalenterikuukausittain. Koulumatkatukeen oikeuttaa ajanjakso, joka kestää yhtäjaksoisesti vähintään 18 päivää. Yhtäjaksoisuuden katkaisee vähintään 7 päivän yhtäjaksoinen aika, joka ei oikeuta tukeen. Tämän lisäksi tukeen oikeuttavan jakson tai jaksoiden tulee kohdentua kalenterikuukaudelle niin, että myös kalenterikuukaudessa on vähintään 18 tukeen oikeuttavaa päivää. Näiden kalenterikuukaudelle kohdentuvien (mahdollisesti eri jaksoon kuuluvien) päivien ei tarvitse olla peräkkäisiä.

Opiskeluaikaan ei lueta mukaan jakson lopussa mahdollisesti olevaa viikonloppua. Tukeen oikeuttavan jakson lopussa olevaa viikonloppua ei huomioida, jos tuki lakautetaan perjantaina tai haetun ajan loppupäivämäärä on perjantai. Viikonloppu huomioidaan kuitenkin silloin, jos tukeen oikeuttava jakso päättyy perjantaina ja uusi jakso (tukeen oikeuttava tai ei-tukeen oikeuttava) alkaa myöhemmin lukuvuoden aikana. Samaan viikkoon kuuluva arkipyhä jakson lopussa huomioidaan aina opiskeluaikaan kuuluvaksi.

Esimerkki

Opiskelija hakee tukea ajalle 1.1.-16.1. (perjantai) ja 1.3.-31.3. Tammikuussa tukea haetaan Matkahuollon mukaan 10 km:n koulumatkalle. Maaliskuussa

tukea haetaan 8 km:n matkalle (= ei-tukeen oikeuttava jakso). Tammikuun tukiajan laskennassa huomioidaan myös perjantain (16.1.) jälkeinen viikonloppu, joten tammikuulle tulee 18 tukeen oikeuttavaa päivää ja tuki myönnetään tammikuulle.

Viikonloput, yleiset lomat ja enintään yksi korkeintaan viikon mittainen muu ei-päätoiminen opiskelujakso täyttää lukukautta kohden, esimerkiksi lyhytaikaiset sairauspoissaolot, eivät keskeytä opintojen yhtäjaksoisuutta, joten niitä ei oteta huomioon koulumatkatukikuukausia laskettaessa. Jos opintojen yhtäjaksoisuus keskeytyy muulla tavoin ja opinnot eivät ole päätoimisia kyseisellä ajalla, lukuvuoden tukikuukausien määrä lasketaan erikseen kultakin päätoimiselta jaksolta.

Käsittelijän tulee huomioida, että opiskelijan joululoma saattaa olla niin pitkä, että joulukuulle ei kohdennu 18 tukeen oikeuttavaa päivää. Tällöin käsittelijän tulee tarkistaa joulukuun viimeinen koulussaolopäivä ja tarvittaessa hylätä tuki joulukuulta. Lähtökohtaisesti koulumatkatukihakemuksessa tulisi opiskelijan tai oppilaitoksen ilmoittaa, jos opiskelijalla ei ole tukeen oikeutta joulukuulta. Jos hakemuksessa ei ole asiasta mainittu, eikä ole syytä epäillä, ettei opiskelija kävisi joulukuussa oppilaitoksessa vähintään 18 päivän ajan, käsittelijän ei tarvitse asiaa erikseen selvittää.

Esimerkki

Opiskelija hakee koulumatkatukea ajalle 10.8.–4.6. ja työpaikalla oppimisen ajalle 15.6.–15.7. Lukuvuoden säännönmukaisen opiskelun ajalla opiskelijalla on oikeus 10 tukikuukauteen (haettu aika kestää vähintään 18 päivää ja elokuusta toukokuuhun on 18 tukeen oikeuttavaa päivää kalenterikuukaudessa). Työpaikalla oppimisen ajalla opiskelijalla on oikeus 1 tukikuukauteen (kesäkuu). Kummatkin tukijaksot (10.8.–4.6. ja 15.6.–15.7. kestävät vähintään 18 päivää ja kesäkuulle kohdentuu vähintään 18 tukeen oikeuttavaa päivää 4 + 15).

Esimerkki

Opiskelija hakee koulumatkatukea vain työpaikalla oppimisen ajalle seuraavasti:

- 16.9.-27.9. – **ei tukeen oikeutta** syyskuulta, tukeen oikeuttava aika alle 18 päivää
- 7.10.-18.10. ja 28.10.-8.11. – **ei tukeen oikeutta** lokakuulta eikä marraskuulta, kumpikin jakso kestää alle 18 päivää
- 7.10.-18.10. ja 28.10.-18.11. – **ei tukeen oikeutta lokakuulta**, koska ensimmäinen jakso kestää alle 18 päivää. **Tukeen on oikeus** marraskuulta, koska toinen jakso kestää vähintään 18 päivää ja marraskuussa on 18 tukeen oikeuttavaa päivää.
- 7.10.-22.10. ja 28.10.-8.11. (jaksojen välillä alle viikon tauko, käsittelijän tulee yhdistää tukijaksot = 7.10.-8.11.) – **tukeen oikeus** lokakuulta, koska ”yhdistetty” jakso kestää vähintään 18 päivää ja lokakuussa on vähintään 18 tukeen oikeuttavaa päivää.

Esimerkki

Opiskelija hakee tukea vain työpaikalla oppimisen ajalle seuraavasti:

- 18.11.-13.12. – **ei tukeen oikeutta** marras- eikä joulukuulta. Tukeen oikeuttava jakso kestää vähintään 18 päivää, mutta marras- tai joulukuussa ei ole 18 tukeen oikeuttavaa päivää.
- Jos opiskelijalla on tukioikeus muuna opiskeluaikana, tuen maksamista jatketaan muuttumattomana marras- ja joulukuulta.

Esimerkki

Opiskelija on hakenut tukea seuraavasti:

- 15.8.-1.9. ja 14.9.-1.10. – **tukeen oikeus** syyskuulta. Kumpikin jakso kestää 18 päivää ja syyskuussa on yhteensä 18 tukeen oikeuttavaa päivää.
- Jos koulumatkatukihakemus jätetään lokakuussa (myöhässä elokuun osalta) ja hakuajan puitteissa tuki tulee myönnettäväksi 1.9. alkaen, huomioidaan tässä tilanteessa 18 päivän jakson laskennassa päivät myös ennen tukiajan alkua (15.-31.8.).

Esimerkki

Opiskelija hakee tukea vain työpaikalla oppimisen ajalle seuraavasti:

- 1.-4.11 (4 pv) ja 11.-17.11. (6 pv) ja 25.11.-3.12. (9 pv)
- Ensimmäiset kaksi ajanjaksoa sisältävät lyhyitä (alle 7 päivän) aikoja ja tästä johtuen ohjelma antaa ilmoituksen ”Useita lyhyitä kulkutapajaksoja – tarkista oikeus tukeen. Estävä jakso tai ei haettu aika on alle 7 päivää.” Käsittelijän tulee yhdistää lyhyet jaksot tarkoituksenmukaisesti esim. 1.-17.1.
- Tukea ei ole haettu ajoille 5.-10.11. (6 pv) ja 18.-24.11. (7 pv), joista jälkimmäinen jakso keskeyttää tukiajan laskennan, koska sen kesto on vähintään 7 päivää.
- Koska kummatkaan jaksot (yhdistetty 1.-17.1. ja 25.11.-3.12.) eivät kestä vähintään 18 päivää – **ei tukeen oikeutta**.

Esimerkki

Opiskelijalle on myönnetty tukea koko lukuvuodelle Matkahuollon mukaan. Opiskelija ilmoittaa, että hänellä ei ole päivittäistä koulumatkaa ajalla 15.1.-15.2. (EOT-jakso) ja että hän lopettaa opiskelunsa 28.2.

- EOT-jakso on määräaikainen muutos, joka kestää vähintään 18 päivää ja se keskeyttää tukiajan laskennan kuukaudeksi.
- EOT-jakso alkaa 15.1., joten tammikuulle ei jää 18 tukeen oikeuttavaa päivää – **ei tukeen oikeutta** tammikuulta.
- EOT-jakso päättyy 15.2. ja opiskelu päättyy 28.2., joten helmikuulle (16.-28.2.) ei jää 18 tukeen oikeuttavaa päivää – **ei tukeen oikeutta** myöskään helmikuulta.

Tukiaikaan ei vaikuta joukkoliikenteen lipputuotteiden riittävyys lukuvuoden aikana. Esimerkiksi 9 x 44 matkan sarjakortti riittää useimmiten matkojen osalta koko opiskeluajalle, kun huomioidaan oppilaitosten loma-ajat, jolloin matkoja ei käytetä. Tukiaika lasketaan kuitenkin aina samalla tavalla lipputuotteiden riittävydestä huolimatta. Jos siis opiskeluaika oikeuttaa 10 tukikuukauteen, ostotodistukseen merkitään 10 ostokertaa ja tukea maksetaan 10 kuukaudelta. Opiskelija saattaa kuitenkin lukuvuoden aikana käyttää ostotodistusta vain 9 lipun ostoon, mutta itselle maksettava tuki maksetaan aina jokaiselta tukikuukaudelta.

1.4 Suhde muihin etuuksiin

Koulumatkatuki on toissijainen muiden lakien perusteella maksettaviin päivittäisten koulumatkojen korvauksiin nähden.

Seuraaviin etuuksiin sisältyy matkakustannusten korvausta, joten tästä syystä etuuksien saajalla ei ole oikeutta koulumatkatukeen

- työttömien peruspäivä ja ansiopäiväraha tai työmarkkinatuki silloin kun etuuden osana maksetaan kulukorvausta (uusia kulukorvauksia ei myönnetä 1.1.2017 alkaen)
- maahanmuuttajille omaehtoiseen koulutukseen myönnetty kulukorvaus (laki kotoutumisen edistämisestä)
- vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut
- tapaturmavakuutuksen matkakustannusten korvaus
- liikennevakuutuksen matkakustannusten korvaus
- työeläkejärjestelmän ammatillisen kuntoutuksen matkakustannusten korvaus, jota saadaan osana kuntoutusrahaa tai kuntoutustuen korotusta
- oppisopimuskoulutus

Jos opiskelija saa muun lain mukaista matkakorvausta vain osalle koulumatkaa, hän voi saada koulumatkatukea sille osalle koulumatkaa, johon hän ei saa tällaista muuta matkakorvausta. Koulumatkatuella tuettavan matkaosuuden pituus on oltava vähintään 10 km tai oppivelvollisuuslain mukaan maksuttomaan koulutukseen oikeutetulla opiskelijalla vähintään 7 km.

Jos opiskelijan koulumatkat on järjestetty vammaispalvelulain mukaisina kuljetuspalveluina, hänelle ei voida myöntää koulumatkatukea kuljetuspalveluista perityn asiakasmaksun perusteella, vaikka maksu ylittäisi matkan vähimmäiskustannusvaatimuksen (27e/kk tai 54 e/kk).

Kuntoutusrahalain mukaista kuntoutusrahaa saavalle ja vajaakuntoisten ammatilliseen kuntoutukseen osallistuvalle voidaan myöntää koulumatkatuki, koska mainittujen Kelan maksamien etuuksien kautta ei korvata päivittäisiä koulumatkoja (vrt. työeläkejärjestelmän kautta maksettavat korvaukset, jotka estävät koulumatkatuen saamisen).

Työpaikalla oppimiseen liittyviltä matkoilta, joilta työnantaja maksaa kilometrikorvauksen, ei ole oikeutta koulumatkatukeen. Työnantajan maksamat kilometrikorvaukset kattavat matkasta aiheutuvat kustannukset, joten ei ole perusteltua myöntää saman matkan kustannuksiin koulumatkatukea.

Oppisopimuskoulutus

Oppisopimus tarkoittaa sitä, että ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaista koulutusta suorittava opiskelija saa työpaikalla oppimisen ajalta palkkaa. Maksuttoman tietopuolisen opetuksen ajalta voidaan maksaa ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 102 §:n mukaista päivärahaa sekä majoitus- ja matkakorvausta. Oppisopimuksen edellytys on, että työtä on vähintään 25 tuntia viikossa. Opiskelijan kanssa tehdään oppisopimuksen lisäksi työsopimus ja opiskelijalle maksetaan palkkaa.

Laki ammatillisesta koulutuksesta muuttui 1.1.2018 siten, että palkallinen työpaikalla oppiminen on aina oppisopimuskoulutusta. Palkaton työssäoppiminen on

koulutussopimukseen perustuvaa koulutusta. Kun koulutus muuttuu työpaikalla oppimisen ajaksi oppisopimuskoulutukseksi, opintotukeen ja koulumatkatukeen ei ole oikeutta. Opiskelijan tilanteesta riippuen tuen voi joko lakkauttaa kokonaan tai tarkistaa niin, että tuen ottaa pois maksusta oppisopimusjaksolta.

Tieto oppisopimuskoulutuksesta voidaan saada opiskelijalta itseltään tai KOSKI-tietovarannosta. Jos KOSKI-tietovarannon tieto ja opiskelijalta saatava tieto ovat ristiriidassa, ratkaisu tehdään ensisijaisesti KOSKI-tietovarannon tiedon mukaisena.

Lue lisää etuusohjeesta tuen tarkistamisesta.

1.5 Hakeminen

Opiskelijan on itse haettava koulumatkatukea lomakkeella Hakemus - Koulumatkatuki, KM1 (pdf). Tukea on haettava kullekin lukuvuodelle erikseen.

1.8.2021 alkaen opiskelija voi ilmoittaa muutoksista tukeen tai pyytää tuen lakkauttamista uudella lomakkeella Muutosilmoitus - Koulumatkatuki, KM 4 (pdf).

Opiskelija jättää hakemuksen oppilaitokseen, joka toimittaa sen omilla merkinnöillään varustettuna Kelaan.

Oppilaitos vahvistaa hakijan

- opiskelun kestoa
- koulumatkan vaiheita
- koulumatkan pituutta
- joukkoliikenteen tai koulukuljetuksen käyttömahdollisuuksia koskevat tiedot oikeiksi.

Oppilaitos merkitsee tarvittaessa hakemukseen niitä koskevat huomautuksensa. Oppilaitoksen selvitys on pääsääntöisesti Kelaa sitova. Siitä voidaan poiketa vain, jos on perusteltua syytä olettaa, että sen tiedot ovat virheellisiä.

Katso Hakemistietojen rekisteröinti (Koulumatkatuen tekninen ohje > Vireilletulo ja Hakeminen > Hakemistietojen rekisteröinti).

Alaikäiseltä hakijalta pyydettävät tiedot

Alaikäisen koulumatkatuen saajan päätökset annetaan hallintolain perusteella etuudensaajan lisäksi tiedoksi myös hänen huoltajalleen (tai muulle lailliselle edustajalle). Päätöstä ei anneta tiedoksi, jos alaikäisellä on turvakielto tai hän on naimisissa.

Koulumatkatukihakemuksessa KM 1 alaikäiseltä hakijalta kysytään sen huoltajan nimi, jolle hän haluaa päätöksensä annettavan tiedoksi.

Jos alaikäinen hakija ei ole hakemuksessaan ilmoittanut huoltajatietoa, käsittelijä kysyy sitä häneltä kerran soittamalla tai lisäselvityspyyntökirjeellä (KML08). Jos tietoa ei saada, selvitetään käsittelyjärjestelmästä, kumman huoltajan luona alaikäinen asuu. Jos hän asuu tai on viimeksi asunut vain toisen luona, päätös annetaan tiedoksi tälle huoltajalle. Jos alaikäinen asuu molempien luona tai ei kummankaan luona, päätös annetaan tiedoksi sille huoltajalle, jolle lapsilisä maksetaan tai on viimeksi maksettu.

Jos käsittelijä näkee käsittelyjärjestelmästä, että alaikäisellä on vain yksi huoltaja tai että huoltajuus on avioerossa määrätty vain toiselle huoltajalle, asiaa ei tarvitse kysyä.

Päätös lähetetään kyseiselle huoltajalle. Samoin jos käsittelijä näkee, että alaikäisellä on edunvalvoja, päätös lähetetään alaikäisen lisäksi vain edunvalvojalle eikä asiaa tarvitse kysellä.

Jos käsittelijä näkee käsittelyjärjestelmästä, että alaikäisen vanhempi on kuollut, eikä alaikäiselle ole vielä määrätty edunvalvojaa, päätös lähetetään alaikäisen lisäksi tiedoksi alaikäisen kotikunnan sosiaaliviranomaiselle.

Lue lisää kohdasta [Päätöksensaaajat](#) (Ratkaiseminen > Päätöksenantaminen > Päätöksensaaajat).

Ostotodistus

Opiskelija täyttää oppilaitokselta saamansa lomakkeen Koulumatkalippujen ostotodistus Matkahuoltoa ja Waltti-liikennettä varten (KM2-lomake), kun hän haluaa ostaa koulumatkalleen linja-autolipun, jonka perusteella lipunmyyjä voi laskuttaa Kelaä. Opiskelija selvittää ostotodistukseen joukkoliikenteessä kulkemansa päivittäisen koulumatkan lähtö- ja päätepysäkit. Waltti-liikenteen osalta opiskelija ilmoittaa myös matkan pituuden.

Oppilaitos merkitsee ostotodistukseen

- ensimmäiseksi ostopäiväksi koulumatkatukeen oikeuttavan alkamispäivän (esim. opiskelun alkamispäivä)
- viimeiseksi ostopäiväksi lukuvuoden koulumatkatukioikeuden päättymispäivän vähennettynä 14 kalenteripäivällä
- kuukausikohtaisesti opiskelijan oikeuden ostaa koulumatkatuettu matkalippu

Oppilaitos antaa opiskelijalle ostotodistuksen lipun ostoa varten. Opiskelija voi ostaa lipun aikaisintaan kaksi viikkoa ennen opintojen alkua. Oppilaitos toimittaa Kelaan hakemuksen ja kopion ostotodistuksen etusivusta. Alkuperäisen ostotodistuksen opiskelija vie lipunmyyjälle.

Tukeen oikeuttavien opintojen alkamis- tai päättymispäivä on yleensä lukuvuoden alkamis- tai päättymispäivä. Lipun myyjä voi myydä lipun ostotodistuksella aikaisintaan 14 päivää ennen opintojen alkamispäivää ja viimeistään 14 päivää ennen opintojen päättymispäivää. Jos opiskelija ei saa enää ostaa ostotodistuksella lippua, mutta hän ostaa täysihintaisen lipun ja hakee siitä korvausta, lippua ei korvata. Opiskelija ei tällä tavalla voi kiertää laissa säädettyä viimeistä lipunoston päivää.

Syksystä 2021 alkaen Waltti-liikenteessä on otettu käyttöön sähköinen järjestelmä, joka korvaa paperisen ostotodistus-lomakkeen. Opiskelijan käyttäessä Waltti-liikennettä, oppilaitos kirjaa sähköiseen järjestelmään ostotodistusta vastaavat tiedot. Kyseessä on TVV:n järjestelmä, joten he ylläpitävät ja opastavat oppilaitokset järjestelmän käyttöön. Oppilaitos kirjaa Kelaä varten opiskelijan koulumatkatukihakemukseen tiedot kuukausittaisista osto-oikeuksista. Tarvittaessa opiskelijalle voidaan kirjoittaa myös paperinen ostotodistuslomake Waltti-liikennettä varten. Näin voidaan toimia esim. opiskelijan matkustaessa koulutussopimusjaksolle toiselle paikkakunnalle.

1.5.1 Vireilletulo

Lue asian vireilletulosta.

Asian vireillepanotavat

Asia pannaan vireille **kirjallisesti** (myös sähköisesti) tai **Kelan suostumuksella suullisesti**. Hakemuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Kelan etuuksien hakemisesta on erityissäännöksiä, joiden perusteella niitä haetaan yleensä erikseen vahvistetuilla hakemuslomakkeilla.

Postitse tai henkilökohtaisesti toimitettuna

Kun etuutta haetaan hakemuksella, hakemuslomake on allekirjoitettava. Jos hakemusta ei ole laadittu hakemuslomakkeelle, asia rekisteröidään vireille ja hakijaa pyydetään täyttämään hakemuslomake. Jos hakemus saapuu allekirjoittamattomana esimerkiksi postitse, siihen ei tarvitse pyytää allekirjoitusta, ellei ole syytä epäillä hakemuksen alkuperäisyyttä tai eheyttä eikä esimerkiksi sitä, että hakemus olisi asiakkaan tahdon vastainen. Lue myös Asiakirjan täydentämisestä kohdat Hakemuslomakkeen täydentäminen ja Allekirjoitus.

Asia tulee vireille myös puutteellisella hakemuksella. Puutteellista hakemusta ei palauteta asiakkaalle, vaan asiakasta pyydetään täydentämään sitä. Pyydä hakemuksen täydentämistä viestillä, puhelimitse tai kirjeellä. Lue myös Asiakirjan täydentäminen.

Asiakkaalla on oikeus pyynnöstä saada todistus asiakirjan vastaanottamisesta (Kuitti Kelan toimistoon jätetyistä asiakirjoista YHT02)

Sähköisesti OmaKelassa

Osassa etuuksista asiakas voi saattaa asian vireille myös sähköisellä hakemuksella käyttämällä sähköistä OmaKela -palvelua.

Asiakkaan on tällöin tunnistauduttava joko pankin verkkotunnuksilla, mobiilivarmenteella tai sähköisen henkilökortin avulla. OmaKelan kautta jätetyistä hakemuksista lähtee automaattinen vastaanottokuittaus lähettäjälle. Jos hakemusta ei voi tehdä OmaKelassa, asiakas voi suurimmassa osassa Kelan etuuksista tehdä hakemuksen pdf-lomakkeella. Pdf-lomake lähetetään tällöin OmaKelassa viestin liitteenä.

Asia voi tulla vireille myös muutoin viestipalvelun kautta viestillä.

Tutustu [verkoasiointiin Kelassa](#).

Sähköpostitse tai faksilla

Asia voi tulla vireille myös sähköpostilla tai faksilla. Vireilletulotiedoista tulee käydä ilmi mitä asia koskee sekä lähettäjän nimi ja yhteystiedot.

Etuusasioita (etuuteen liittyvät tiedot, hakemus tai hakemuksen liitteet) **ei** kuitenkaan tule Kelaan lähettää **sähköpostilla** tietoturvasyistä, koska sähköpostin lähettäjää koskevaa tietoa voidaan muokata helposti teknisesti. Henkilön sähköinen tunnistaminen ei ole käytössä Kelan sähköpostissa. Kela ei voi ohjata tai suositella asiakasta lähettämään salassa pidettäviä tietoja sähköpostilla. Tämän vuoksi Kela ei ilmoita sähköpostiyhteystietoja, johon etuusasioita voidaan lähettää. Katso ohje miten toimia, kun asiakas lähettää sähköpostilla etuushakemuksen, liitteitä tai valituksen. Kela tarjoaa sähköisenä palveluna tietoturvallisen [OmaKela -palvelun](#). Jos etuutta koskeva viesti lähetetään Kelaan sähköpostilla, Kelassa ei voida turvata sitä, että sähköposti saapuu Kelaan ja etuusasia tulee vireille. Sähköinen viesti toimitetaan viranomaiselle

lähettäjän omalla vastuulla, joten vastuu sähköpostin perille menosta jää sähköpostia lähetettäessä lähettäjälle.

Faksina toimitettu hakemus tulee vireille faksin saapumispäivänä. Faksatussa hakemuksessa oleva allekirjoitus on riittävä, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä ole syytä epäillä asiakirjan alkuperäisyyttä ja säilymistä muuttumattomana. Tällöin alkuperäistä hakemuslomaketta ei tarvitse toimittaa myöhemmin.

Suullisesti

Tiettyissä tilanteissa asia voi tulla vireille myös asiakkaan suullisen hakemuksen tai ilmoituksen perusteella (esimerkiksi etuuden lakkautus tai päätöksen oikaisu asiakkaan eduksi). Suullisesti saadut tiedot on aina dokumentoitava Oiwan yhteydenottoon. Luo tarvittaessa toimeksiantotyö ja liitä yhteydenotto siihen.

Lue suullisesta hakemisesta.

1.5.1.1 Lähettäjän vastuu

Lähettäjä vastaa asiakirjan perillemenosta oikeaan osoitteeseen oikeassa ajassa. Asiakkaalla on ensisijainen velvollisuus selvittää, minkä viranomaisen tehtäviin asiakirjan käsittely kuuluu. Asiakas vastaa myös siitä, että asiakirja tulee perille toimivaltaiseen viranomaiseen ennen määräajan päättymistä. Esimerkiksi postinkulun viivästymisen ei poista lähettäjän vastuuta. Asiakkaan on varmistettava, että kirjeessä on tarpeeksi postimerkkejä. Lue myös asiakirjan siirrosta.

1.5.1.2 Asiakirjan siirto

Jos Kelaan on erehdyksessä toimitettu hakemus tai muu asiakirja, sitä ei saa jättää käsittelemättä vaan se on viipymättä siirrettävä toimivaltaiseksi katsottavalle viranomaiselle.

Lue asiakirjan siirrosta.

1.5.2 Kuka voi hakea etuutta?

Tässä ohjeessa on kerrottu yleiset säännöt siitä, kuka voi hakea etuutta missäkin tilanteessa. Tämän lisäksi on olemassa etuuskohtaisia säännöksiä, jotka voivat joko poiketa näistä yleisistä ohjeista tai täydentää niitä. Etuuksien osalta katso myös kohta Maksaminen.

1.5.2.1 Henkilö itse

18 vuotta täyttänyt henkilö

- hakee etuutta yleensä itse
- voi valtuuttaa toisen henkilön eli asiamiehen toimimaan puolestaan (esimerkiksi hakemaan etuutta)
- voi itse hakea etuutta, vaikka hänelle olisi määrätty edunvalvoja

- ellei holhousviranomainen ole rajoittanut hänen toimintakelpoisuuttaan
- on täysivaltainen, ellei holhousviranomainen edunvalvojan määrätessään ole julistanut häntä vajaavaltaiseksi
 - vajaavaltaiseksi julistetun puolesta etuutta hakee edunvalvoja

Lue lisää asianosaisasemasta ja puhevallan käyttämisestä, täysi-ikäiselle määrätystä edunvalvojasta, rinnakkaisesta puhevallasta, toimintakelpoisuuden rajoittamisesta ja vajaavaltaisen puhevallasta

Alle 18-vuotias

- on vajaavaltainen ja hänen puolestaan etuuksia hakee yleensä hänen edunvalvojansa
 - edunvalvojina ovat yleensä hänen **huoltajansa**
- 15 vuotta täyttänyt on vajaavaltainen
 - mutta hänellä **on oikeus myös itse hakea** etuutta
- **katso tarkemmin etuuskohtaiset menettelyt**

Jos henkilöllä itsellään ei ole oikeutta hakea etuutta ja hän on jättänyt etuushakemuksen, ota yhteyttä tämän edunvalvojaan tai huoltajaan.

Lue lisää alaikäisen puhevallan käyttämisestä

1.5.2.1.1 Alle 18-vuotias opiskelija

Alle 18-vuotiaat opiskelijat hakevat pääsääntöisesti itse koulumatkatukea. Alaikäisen opiskelijan vanhempi voi halutessaan allekirjoittaa hakemuksen ja ostotodistuksen eikä opiskelijalta tarvita omaa allekirjoitusta.

Koulumatkatukipäätökset annetaan hallintolain perusteella tiedoksi alaikäisen etuudensaajan lisäksi myös hänen huoltajalleen (tai muulle lailliselle edustajalle).

Jos lapsi on otettu kunnan sosiaalihuollon toimielimen huostaan, on sosiaalihuollon toimielimellä oikeus hakea lapselle kuuluvaa etuutta lastensuojelulain 45 §:n perusteella.

Kunnan sosiaalihuollon toimielin ei voi valtuuttaa perhehoitajaa hakemaan lapseen liittyviä etuuksia. Perhehoitaja ei ole lapsen huoltaja eikä kunnan kanssa tehdystä toimeksiantosopimuksesta seuraa perhehoitajalle mitään oikeuksia lapseen. Perhehoitaja ei ole myöskään hallintolain 14 §:ssä tarkoitettu lapsen muu laillinen edustaja tai edunvalvoja.

1.5.2.2 Edunvalvoja

Jos edunvalvoja on määrätty hoitamaan päämiehen (edunvalvonnan alainen henkilö) **taloudellisia asioita** tai taloudellisia asioita ja varallisuutta/omaisuutta

- edunvalvojalla **on oikeus** hakea etuutta päämiehen puolesta
- eikä päämiehen **toimintakelpoisuutta ole rajoitettu taloudellisten asioiden hoitamisen osalta**, etuutta voi hakea ja hakemuksen allekirjoittaa **joko päämies itse tai edunvalvoja**. Jos etuutta hakee tai hakemuksen on allekirjoittanut päämies itse, **on edunvalvojaa kuultava asiassa**.
- mutta päämiehen oikeustoimikelpoisuutta **on rajoitettu** siten, ettei hän voi hoitaa taloudellisia asioitaan, etuutta voi hakea ja hakemuksen allekirjoittaa **vain edunvalvoja**.

- ja päämies on **julistettu vajaavaltaiseksi** etuutta voi hakea **vain** edunvalvoja
- etuus **maksetaan** edunvalvojalle tai hänen määräämälleen etuudensaajan tilille

Kela saa väestötietojärjestelmästä tiedon edunvalvojasta.

Tieto edunvalvonnasta näkyy Henkilötietojen kyselyllä HEKY/Henkilötiedot/Perhetiedot.

Tieto edunvalvonnasta näkyy Oiwan Asiakkaan palvelutiedot – näytöltä. **Tarkista** edunvalvojan **tehtävän sisältö** holhousasioiden rekisterikyselyllä. Holhousasioiden rekisteristä näkyy

- edunvalvojan nimi ja tunniste tiedot
- tieto edunvalvonnan alkamis- tai lakkaamisajankohdasta
- tieto edunvalvojan tehtävästä ja henkilön toimintakelpoisuuden rajoittamisesta (onko rajoitettu vai ei)
- tieto siitä, mikä viranomainen on ratkaissut asian.

Kyselyä pääset käyttämään Ratkaisutyön etuuskohtaisilta sivuilta kohdasta Työvälineet (Holhousasioiden rekisteri). Tee kysely antamalla etuudensaajan henkilötunnus. Kyselyä varten tulee anoa käyttöoikeudet Tahdin Käyttövaltuuksienhallintajärjestelmästä (KVH) / Etuuskyselyt / Holhousrekisterin kyselijä.

Huomaa, että voimassa oleva edunvalvontamääräys on voitu toimittaa Kelaan myös jo muun hakemuksen yhteydessä, jolloin määräys löytyy Oiwasta asiakkaan asiakirjoista.

Lue lisää edunvalvoja täysi-ikäiselle henkilölle, edunvalvojan rinnakkainen puhevalta, toimintakelpoisuuden rajoittaminen ja edunvalvojan puhevalta, täysi-ikäisen vajaavaltaisen puhevalta ja edunvalvonnan päättymisen.

1.5.2.3 Edunvalvontavaltuutettu

Edunvalvontavaltuutettu voi hakea etuutta päämiehensä puolesta

- jos edunvalvontavaltuutus on asianmukaisesti vahvistettu ja rekisteröity ja kun edunvalvontavaltuutus kattaa taloudellisten asioiden, kuten etuusasioiden hoidon – tuki maksetaan edunvalvontavaltuutetun ilmoittamalla tilille

Kela saa väestötietojärjestelmästä tiedon edunvalvontavaltuutuksesta.

- Edunvalvontavaltuutus merkitään holhousasioiden rekisteriin.
- Tiedon voimassa olevasta edunvalvontavaltuutuksesta saat henkilötietojen kyselyllä HEKY/Henkilötiedot/Perhetiedot.
- Tieto edunvalvontavaltuutuksesta näkyy Oiwan Asiakkaan palvelutiedot – näytöltä.
- **Holhousasioiden rekisteristä** rekisterikyselyllä näkyy **edunvalvontavaltuutetun nimi** ja tunniste.
- Tarkempi tieto edunvalvontavaltuutetun tehtävästä selviää edunvalvontavaltakirjasta.
- Selvitä aina myös edunvalvontavaltuutuksen sisältö
- Jos valtuutusta ei ole liitetty hakemukseen tai sitä ei ole toimitettu aiemmin Kelaan, pyydä edunvalvontavaltuutetulta kopio edunvalvontavaltakirjasta.

Lue lisää edunvalvontavaltuutuksesta ja miten menetellään kun edunvalvontavaltuutettu hoitaa taloudellisia asioita.

1.5.2.4 Asiamies eli valtuutettu

Asiamies eli valtuutettu voi hakea etuutta päämiehen puolesta. Asiamiehen on

- esitettävä valtakirja tai
- muulla luotettavalla tavalla osoitettava olevansa oikeutettu edustamaan valtuuttajaa

Jos asiamiehenä toimii julkinen oikeusavustaja, Suomen Asianajajaliittoon kuuluva asianajaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, hänen ei tarvitse esittää valtakirjaa Kelassa, **ellei ole syytä epäillä** valtuutuksen todenperäisyyttä.

Luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista pidetään julkista luetteloa (oikeudenkäyntiavustajaluettelo). Tiedon siitä, onko lakimies saanut luvan toimia oikeudenkäyntiavustajana, voi tarkistaa oikeushallinnon asiointipalvelusta (<https://asiointi.oikeus.fi/web/asiointi/oikeudenkayntiavustajaluettelo>). Asianajajan kuulumisen Asianajajaliittoon voi tarkistaa Asianajajaliiton sivuilta etsi asianajaja –haulla (https://www.asianajajaliitto.fi/etsi_asianajaja).

Valtuuttajan on kuitenkin **asioitava henkilökohtaisesti, jos** se on tarpeen asian selvittämiseksi.

Lue lisää asiamiehen valtuutukseen perustuvasta oikeudesta toimia päämiehen puolesta ja asiamiehestä ilman valtakirjaa.

1.5.2.5 Lähiomainen tai muu henkilö

Lähiomainen tai muu henkilö, joka pääasiallisesti huolehtii henkilöstä **voi hakea etuutta toisen puolesta**

- jos henkilö **ei** sairauden, vanhuuden tai muun sellaisen syyn takia **itse pysty** hakemaan etuutta (tai muutoin huolehtimaan eduistaan ja oikeuksistaan) **eikä** hänellä ole **edunvalvojaa**. Tämä edellyttää myös sitä, että Kela **hyväksyy** lähiomaisen tai muun henkilön toimimaan toisen puolesta ja että **etuuslaissa on tästä asiasta säännös**
- kansaneläkelain etuudet (KEL 568/2007 54 § 2 mom.)
- vammaisetuudet (570/2007 15 § 2 mom.)
- kuntoutusetuudet ja kuntoutusrahaetuudet (566/2005 5 luku 42 §)
- eläkkeensaajan asumistuki (EAL 571/2007 3 luku 20 § 2 mom.)
- sairausvakuutuslain mukaiset etuudet (SVL 1224/2004 15 luku 2 § 3 mom.) ja
- vammaisten henkilöiden tulkkaukspalvelua koskevat asiat (133/2010 13 § 2 mom.)

Tällaisen henkilön ei tarvitse esittää valtakirjaa, vaan hänen esiintymisensä perustuu Kelan hyväksyntään.

Lue lisää miten lähiomainen tai muu päämiehestä huolehtinut henkilö voi käyttää puhevaltaa ja miten hyväksyminen kirjataan.

1.5.2.6 Hyvinvointialue

Jos lapsi on otettu hyvinvointialueen toimesta huostaan, sillä on oikeus hakea lapselle kuuluvaa etuutta.

1.5.3 Hakuaika

Koulumatkatuki voidaan myöntää aikaisintaan hakemuksen jättämistä edeltävän kuukauden alusta. Se myönnetään enintään lukuvuodeksi (1.8.–31.7.) kerrallaan. Jos koulutus alkaa tai päättyy kesä-, heinä- tai elokuun aikana, näille kuukausille voidaan myöntää koulumatkatuki yhdellä hakemuksella seuraavan tai edeltävän lukuvuoden tuen yhteydessä. Eri lukuvuosien koulumatkatuet tulee kuitenkin käsitellä erikseen ja asiakas saa lukuvuosien osalta erilliset koulumatkatukipäätökset.

Silloin kun opiskelija on ostanut laskutusmenettelyn piiriin kuuluvia joukkoliikenteen matkalippuja normaaliin hintaan ilman tukea, koulumatkatuki voidaan myöntää (ns. täysihintaisen lipun korvauksena) yhdellä käsittelykerralla enintään hakemiskuukaudelle ja sitä edeltävälle kuukaudelle.

1.5.4 Lisäselvitysten pyytäminen

Lue asian selvittämisestä ja lisäselvitysten pyytämisestä.

Jos asiakkaan toimittama hakemus on puutteellinen, pyydä asiakasta täydentämään hakemuslomakkeella ilmoitettuja tietoja tai toimittamaan hakemuslomakkeen liitteenä tarvittavia asiakirjoja. Selvitä ennen lisäselvitysten pyytämistä, onko tieto jo Kelassa ja voiko sitä käyttää (esimerkiksi asiakkaan aiempien hakemusten tai toisen etuuden hakemisen yhteydessä toimitetut tiedot, asiakkaan perheenjäsenten tiedot). Jos tieto on jo Kelassa käytettävissä, älä pyydä selvityksiä uudelleen. Tärkeää on, että pyydät kaikki asian ratkaisemiseksi tarvittavat lisäselvitykset mahdollisuuksien mukaan kerralla.

Huomaa, että eri etuuslaeissa on määritelty, milloin Kela saa pyytää lisäselvityksiä suoraan ulkopuoliselta taholta. Lue lisää tietojen saamisesta muilta tahoilta.

Viestipalvelulla, soittamalla tai kirjallisesti

- Lisäselvitysten pyytämisen priorisointijärjestys on etuuskäsittelyssä
 - Viestipalvelu tai puhelin
 - Asiakaskirje (jos viestipalvelu tai puhelin eivät ole mahdollisia tai eivät sovellu asiakkaan tilanteeseen)
- Lisäselvitykset pyydetään ensisijaisesti viestipalvelulla tai puhelimella sen mukaan, kumpi näistä on tarkoituksenmukaisempi, ja saattaa asian paremmin päätökseen.
- Jos asiakasta ei tavoiteta viestillä tai soittamalla, asiakkaalle lähetetään asiakaskirje.
- Ilmoita asiakkaalle määräaika, mihin mennessä hänen tulee toimittaa pyydetty lisäselvitys. Kerro samalla, että asia voidaan määräajan kuluttua ratkaista, vaikka hän ei toimittaisi pyydettyä lisäselvitystä.
- Kirjaa suullisen lisäselvityspyynnön yhteydessä Oiwan yhteydenottoon, mitä lisäselvityksiä olet pyytänyt asiakkaalta ja mihin mennessä hänen tulee toimittaa ne.
- Jos asiakkaalla on jo vireillä työ Oiwassa, liitä yhteydenotto työhön, ja aseta sille tarvittaessa uusi odottamisaika.
- Ohjaa asiakas toimittamaan tarvittavat liitteet ensisijaisesti [OmaKelassa](#) Liitteet ja viestit -palvelun kautta tai kerro asiakkaalle vastausosoite, johon liitteet

voi lähettää. Osoitteet löydät esim. Kela.fi:stä kohdasta Henkilöasiakkaat - [Postiosoitteet](#). Käytössä on asiakkaan asuinpaikan mukaiset postilokero-osoitteet.

Viestipalvelua käytetään etuuskäsittelyssä silloin, kun asiakas on hyväksynyt viestipalvelun käytön verkossa. Sitä kannattaa käyttää erityisesti sellaisissa tilanteissa, joissa ei ole tarvetta asiakkaan kokonaisvaltaiseen palvelutarpeen kartoittamiseen.

Jos asiakkaalle soitetaan, ja hän ei vastaa puheluun, hänelle lähetetään tekstiviesti tietokoneelta 16100-palvelusta (**Sinetin etusivu**)

- Kelassa on käytössä yhteiset tekstiviestimallit erilaisia tilanteita ja tarpeita varten. Etuuskien omat viestimallit löytyvät Etuuskien ohje –sivuilta Työvälineet otsikon alta.
- Muokkaa käyttämäsi mallia tarvittaessa asiakkaalle annetun puhelinnumeron osalta.
- Kopioi tekstiviesti ennen sen lähettämistä ja kirjaa se Oiwan yhteydenottoon

Lisäselvitykset on hyvä pyytää asiakaskirjeellä silloin, jos tämä on tarkoituksenmukaista asiakkaan tilanne, selvitysten määrä tai laatu huomioon ottaen. Vaativissa etuusasioissa voi olla kuitenkin järkevää tavoitella asiakasta esim. puhelimitse parikin vuorokautta ennen asiakaskirjeen lähettämistä.

Asiakas voi toimittaa lisäselvityksen joko viestipalvelun liitteenä, suullisesti tai kirjallisesti. Asiakas voi esimerkiksi puhelimitse täydentää hakemuslomakkeella ilmoittamatta jääneitä tietoja. Hakemuksen liitteenä toimitettavat ulkopuolisen tahon antamat selvitykset, kuten palkkatodistus tai vuokrasopimus, on kuitenkin toimitettava viestin liitteenä tai kirjallisesti. Etuuskohtaisesti on määritelty, mitkä tiedot asiakkaan tulee aina toimittaa kirjallisesti.

Sähköposti ei ole tietoturvasyistä Kelassa virallinen asiointikanava. Jos asiakas kuitenkin toimittaa lisäselvityksen tai liitteitä sähköpostilla, ne hyväksytään. Lue lisää lisäselvitysten toimittamisesta sähköisesti ja Asiakirjat ja asiakirjojen käsittely.

Hakemuslomakkeen täydentäminen

- Jos asiakkaan toimittama hakemuslomake on **puutteellisesti täytetty**, älä palauta alkuperäistä hakemusta asiakkaalle täydennettäväksi, vaan pyydä häntä muutoin selvittämään hakemuslomakkeesta puuttuvia tietoja, ensisijaisesti viestipalvelun avulla.
- Kirjaa asiakkaan asiaan liittyvä täydennys tai muu tieto Oiwaan (ei-skannattavissa etuuksissa hakemuslomakkeelle tai erilliselle paperille). Jos kirjaat hakemuslomakkeelle asiakkaan ilmoittamia tietoja, erottele kirjaamasi tiedot asiakkaan omakätisistä merkinnöistä (esim. puumerkilläsi).
- Jos hakemuslomakkeesta puuttuu allekirjoitus, lue lisää allekirjoituksesta.

Lue lisää hakemuslomakkeen täydentämisestä ja asiakirjan täydentämisestä.

Määräaika lisäselvitysten toimittamiselle

Lue määräajasta lisäselvityksen toimittamiselle.

- Ilmoita lisäselvityspyynnön yhteydessä asiakkaalle määräaika, mihin mennessä pyydetty lisäselvitykset tulee toimittaa. Määräaikaa lisäselvitysten toimittamiselle on yleensä kaksi viikkoa, mutta se voi olla pidempikin, jos selvityksen hankkiminen sitä edellyttää. Ulkomaille lähetettävään lisäselvityspyyntöön on syytä antaa pidempi

määräaika. Määräaika voi olla toisaalta lyhyempikin kuin kaksi viikkoa, jos asiakas kertoo pystyvänsä toimittamaan selvityksen jo aiemmin.

- Älä pyydä samaa kerran jo pyydettyä lisäselvitystä uudelleen. Jos asiakas on kirjallisesti hakemuslomakkeessa tai muutoin ilmoittanut toimittavansa lisäselvityksiä tiettyyn määräpäivään mennessä, älä pyydä asiakasta toimittamaan näitä lisäselvityksiä.
- Jos asiakas ei toimita lisäselvityksiä määräajassa, asia voidaan määräajan kuluttua käsitellä käytettävissä olevien tietojen perusteella.
- Erityisesti ennen hylkäävän päätöksen antamista on hyvä tarkistaa, onko yhteydenotoissa, kommenteissa tai asiakaskirjeissä mainintaa asiakkaan kanssa sovitusta tai hänelle annetusta poikkeavasta määräajasta.
- Määräaikaa voidaan asiakkaan pyynnöstä pidentää, jos asiakas ei pysty toimittamaan lisäselvityksiä alkuperäiseen määräaikaan mennessä. Jos asiakas pyytää lisää aikaa, sovi hänen kanssaan uusi määräaika, kirjaa se Oiwan yhteydenottoon, liitä tämä odottavaan työhön ja aseta työlle tarvittaessa uusi odottamisaika. Voit antaa lisää aikaa yleensä vain kerran. Tarvittaessa määräaikaa voidaan tämänkin jälkeen pidentää, jos selvityksen viipyminen johtuu asiakkaasta riippumattomista syistä.
- Vaikka selvitys olisi saapunut määräajan kuluttua umpeen, se otetaan huomioon päätöksenteossa. Jos päätös on jo tehty, se voidaan tarvittaessa oikaista.

1.5.5 Hakemuksen peruminen

Koulumatkatuen hakija voi perua hakemuksensa, jos päätöstä ei ole vielä annettu.

Perumisen voi tehdä suullisesti tai kirjallisesti. Jos peruminen on suullinen, kirjaa yhteydenotto Oiwaan ja tee Toimeksianto-työ.

Poista järjestelmästä hakemuksen vireilläolotieto.

Jos ilmoitus hakemuksen perumisesta on tullut kirjallisesti tai asiointipalvelun kautta, lähetä hakijalle kirje, jossa kerrot, että hakemus on hänen pyynnöstään peruttu. Voit käyttää kirjepohjaa YHI39.

1.6 Määrä

Koulumatkatuen määrään vaikuttavat koulumatkalla kuljettavan matkan pituus ja kulkutapa (ks. Määräytymisperusteet).

1.8.2021 alkaen uuden oppivelvollisuuslain mukaisesti maksuttomaan koulutukseen oikeutetut saavat koulumatkatukea osittain eri ehdoin kuin muut. Maksuttomaan koulutukseen oikeutetulta ei oteta omaa maksuosuutta (omavastuuta) koulumatkatuesta. Jos opiskelijalla ei ole oikeutta maksuttomaan koulutukseen, on opiskelijan maksuosuus täysimääräisessä tuessa 43 euroa ja 21,50 euroa, kun kyseessä on puolet täysimääräisestä tuesta.

Koulumatkatuki on veroton etuus.

Koulumatkatuen määrän voi laskea: CICS – APLA – Koulumatkatuen määrä tai kela.fi-sivuilla olevalla [koulumatkatuen laskurilla](#).

Waltti-liikenne

Waltti-liikenne on joidenkin kaupunkien ja ELY-keskusten linja-autoliikennettä. Voit tarkistaa alueet [Waltti-liikenteen sivuilta](#).

Koulumatkatukena ei korvata korttimaksuja tai korttien latausmaksuja.

Maksuttomaan koulutukseen oikeutetut

Kun opiskelijan Waltti-liikenteessä kulkema matka on alle 10 km, koulumatkatuen määrä perustuu halvimpaan opiskelijalle myytävään lipun hintaan. Lipun hinnasta ei vähennetä opiskelijan omaa maksuosuutta. Koulumatkatuen määrä perustuu opiskelijan Waltti-liikenteessä kulkeman matkan pituuteen, kun matka Waltti-liikenteessä on vähintään 10 km. Tuen määrä lasketaan opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen mukaisen kilometritaksan mukaan. Opiskelijan yhdensuuntaisen matkan asetuksen mukainen hinta kerrotaan kahdella, jolloin saadaan päiväkohtainen matkan hinta. Päiväkohtaisen matkan hinta kerrotaan 21,5:lla, jolloin saadaan kuukausikohtainen täysimääräinen tuki. Päiväkohtaisen matkahinnan kertoimena on 11, kun kyseessä on puolet täysimääräisestä tuesta. Koulumatkatuen määrästä ei vähennetä opiskelijan omaa maksuosuutta.

Muut kuin maksuttomaan koulutukseen oikeutetut

Kun opiskelijan Waltti-liikenteessä kulkema matka on alle 10 km, koulumatkatuen määrä perustuu halvimpaan opiskelijalle myytävään lipun hintaan. Koulumatkatuen määrästä vähennetään opiskelijan oma maksuosuus.

Koulumatkatuen määrä perustuu opiskelijan Waltti-liikenteessä kulkeman matkan pituuteen, kun matka Waltti-liikenteessä on vähintään 10 km. Tuen määrä lasketaan opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen mukaisen kilometritaksan mukaan. Opiskelijan yhdensuuntaisen matkan asetuksen mukainen hinta kerrotaan kahdella, jolloin saadaan päiväkohtainen matkan hinta. Päiväkohtaisen matkan hinta kerrotaan 21,5:lla, jolloin saadaan kuukausikohtainen täysimääräinen tuki. Päiväkohtaisen matkahinnan kertoimena on 11, kun kyseessä on puolet täysimääräisestä tuesta. Koulumatkatuen määrästä vähennetään opiskelijan oma maksuosuus.

Joukkoliikenne (Matkahuolto)

Kun opiskelija käyttää koulumatkaansa joukkoliikennettä (Matkahuollon linja-auto), koulumatkatuen määrä perustuu matkalipun hintaan.

Koulumatkatukena ei korvata korttimaksuja tai korttien latausmaksuja.

Maksuttomaan koulutukseen oikeutetut

Koulumatkatuen määrä perustuu matkalipun hintaan. Lipun hinnasta ei vähennetä opiskelijan omaa maksuosuutta.

Muut kuin maksuttomaan koulutukseen oikeutetut

Koulumatkatuen määrä saadaan vähentämällä matkalipun hinnasta opiskelijan oma maksuosuus.

Koulukuljetus

Kun opiskelija käyttää koulumatkaansa koulukuljetusta, koulumatkatuen määrä saadaan opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen perusteella lasketuista

laskennallisista kuukausittaisista matkakustannuksista. Opiskelijan yhdensuuntaisen matkan asetuksen mukainen hinta kerrotaan kahdella, jolloin saadaan päiväkohtainen matkan hinta. Päiväkohtaisen matkan hinta kerrotaan 21,5:lla, jolloin saadaan kuukausikohtainen täysimääräinen tuki. Päiväkohtaisen matkahinnan kertoimena on 11, kun kyseessä on puolet täysimääräisestä tuesta.

Maksuttomaan koulutukseen oikeutetut

Laskennallisista matkakustannuksista ei vähennetä omaa maksuosuutta.

Muut kuin maksuttomaan koulutukseen oikeutetut

Laskennallisista matkakustannuksista vähennetään oma maksuosuus.

Koulukuljetuksessa koulumatkatuen määrään ei vaikuta, mitä opiskelija maksaa koulukuljetuksen mukaisesta matkasta tai maksaako matkasta ollenkaan.

Muu joukkoliikenne

Muuta joukkoliikennettä ovat esimerkiksi VR:n junaliikenne ja HSL-alueen liikenne. Kun opiskelija käyttää koulumatkaansa muuta joukkoliikennettä, matkakustannukset määräytyvät hänen ostamansa lipun hinnan tai häneltä perityn maksun mukaan. Opiskelija ostaa itse matkalipun ja tuki maksetaan opiskelijan tilille. Koulumatkatuen määrä lasketaan halvimasta käytettävissä olevasta kuukausilipun tai puolen kuukauden lipun hinnasta.

Jos joukkoliikenteen järjestäjällä ei ole myynnissä puolen kuukauden lipputuotetta, korvataan puolen kuukauden lipputuotteena puolet koko kuukauden lipun hinnasta. Jos lipunmyyjällä on 14 päivän tai 28 matkan matkalippu, korvataan puolen kuukauden lipun hinta sen mukaan. Koulumatkatukena ei korvata korttimaksuja tai korttien latausmaksuja.

Maksuttomaan koulutukseen oikeutetut

Opiskelijan tilille maksettavasta koulumatkatuesta ei vähennetä omaa maksuosuutta.

Muut kuin maksuttomaan koulutukseen oikeutetut

Koulumatkatuen määrä saadaan vähentämällä kuukausittaisista matkakustannuksista opiskelijan maksuosuus.

Itse järjestetty kulkutapa

Kun opiskelija kulkee koulumatkansa itse järjestetyllä kulkutavalla, matkakustannukset määräytyvät opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen mukaan. Opiskelijan yhdensuuntaisen matkan asetuksen mukainen hinta kerrotaan kahdella, jolloin saadaan päiväkohtainen matkan hinta. Päiväkohtaisen matkan hinta kerrotaan 21,5:lla, jolloin saadaan kuukausikohtainen täysimääräinen tuki. Päiväkohtaisen matkahinnan kertoimena on 11, kun kyseessä on puolet täysimääräisestä tuesta. Koulumatkatukena maksetaan 70 prosenttia laskennallisista matkakustannuksista.

Maksuttomaan koulutukseen oikeutetut

Laskennallisista matkakustannuksista ei vähennetä omaa maksuosuutta.

Muut kuin maksuttomaan koulutukseen oikeutetut

Laskennallisista matkakustannuksista vähennetään oma maksuosuus.

Itse järjestetyllä kulkutavalla voi saada tukea enintään 100 kilometrin yhdensuuntaiselle matkalle.

Seuraavassa on esimerkkejä eri kulkutavoista ja niiden korvaamisesta yli 100 km:n yhdensuuntaisella koulumatkalla.

Esimerkki

Opiskelijan yhdensuuntaisen koulumatkan pituus on 110 km

- Joukkoliikennettä (myös Waltti-liikenne) tai koulukuljetusta käyttäen koulumatkatuki voidaan myöntää koko matkalle.
- Itse järjestettyä kulkutapaa käyttäen koulumatkatuki voidaan myöntää vain 100 km:lle (ei tukea 10 km:n itse järjestetyn kulkutavan matkaosuudelle)

Esimerkki

Opiskelija kulkee yhdensuuntaisesti 7 km itse järjestetyllä kulkutavalla, 110 km Matkahuollon linja-autolla ja 3 km muulla joukkoliikenteellä

- Itse järjestetyn kulkutavan mukainen matka (7 km) korvataan opiskelijalle normaalisti
- Opiskelija maksaa linja-autolipusta oman maksuosuuden, loppuosa lipun hinnasta on koulumatkatukea
- Muu joukkoliikenteen (3 km) lipun hintaa ei korvata, koska matkaosuus on alle 5 km
- Jos opiskelija kulkee koko matkan (120 km) pelkästään itse järjestetyllä kulkutavalla, tuki voidaan myöntää vain 100 km:lle (ei tukea 20 km:n itse järjestetyn kulkutavan matkaosuudelle)

Esimerkki

Opiskelija kulkee yhdensuuntaisesti 110 km itse järjestetyllä kulkutavalla ja 15 km muulla joukkoliikenteellä

- Muun joukkoliikenteen (15 km) lipun hinta korvataan opiskelijalle kokonaan
- Itse järjestetyn kulkutavan mukainen tuki voidaan myöntää vain 100 km:lle (ei tukea 10 km:n itse järjestetyn kulkutavan matkaosuudelle)

Erityistilanteita

Jos opiskelija joutuu tekemään koulumatkansa kahdesti päivän aikana (neljä yhdensuuntaista matkaa), opiskelijalle voidaan myöntää koulumatkatuki todellisten koulumatkojen mukaan eli tuplana. Opiskelijan kulkeman koulumatkan kilometrit lasketaan yhteen ja tuki myönnetään yhteenlasketuille kilometreille. Esimerkiksi jos opiskelijan matka kotoa työpaikalla oppimispaikalle on 10 km, ja matka kuljetaan kahdesti, myönnetään tuki 20 kilometrin yhdensuuntaisen matkan mukaan. Tällainen tilanne on esim. maatalousalan perustutkinto-opiskelijalla, joka käy työpaikalla oppimisjakson aikana kaksi kertaa päivässä maatilalla.

Jos opiskelija työpaikalla oppimisjakson aikana joutuu kulkemaan esim. työnantajan eri toimipisteissä saman päivän aikana, lasketaan päivän aikana kuljetuista matkoista keskiarvo. Koulumatkatuki myönnetään keskiarvokilometrien mukaan itse järjestetyllä kulkutavalla.

1.7 Määräytymisperusteet

Opiskelijan tulee täyttää koulumatkatuen yleiset edellytykset (ks. Oikeus ja edellytykset) ollakseen oikeutettu koulumatkatukeen. 1.8.2021 alkaen uuden oppivelvollisuuslain mukaisesti maksuttomaan koulutukseen oikeutetut saavat koulumatkatukea osittain eri ehdoin kuin muut opiskelijat. Tässä ohjeessa maksuttomaan koulutukseen oikeutetuilla tarkoitetaan uuden oppivelvollisuuslain mukaan maksuttomaan koulutukseen oikeutettuja opiskelijoita.

Myönnettävä koulumatkatuki riippuu opiskelijan koulumatkakustannuksista. Matkakustannukset määräytyvät jäljempänä selvitettävällä tavalla riippuen siitä, käyttääkö opiskelija koulumatkaansa laskutusmenettelyn piiriin kuuluvaa Waltti-liikennettä tai joukkoliikennettä (Matkahuolto), koulutuksen järjestäjän järjestämää koulukuljetusta, muuta joukkoliikennettä vai kulkeeko hän matkan itse järjestämällään kulkutavalla.

Jos sekä joukkoliikenne (sis. Waltti-liikenteen ja muun joukkoliikenteen), että koulukuljetus ovat opiskelijan käytettävissä, opiskelija voi valita, mitä niistä hän käyttää. Opiskelijalla on oikeus tukeen itse järjestetyn kulkutavan käytön perusteella vain silloin, kun hänellä ei ole mahdollisuutta käyttää joukkoliikennettä tai koulukuljetusta tai niillä kulkeminen muodostuisi kohtuuttoman vaikeaksi tai rasittavaksi.

1.7.1 Waltti-liikenne

Waltti-liikenteellä tarkoitetaan kaupunkien ja ELY-keskusten järjestämää linja-autoliikennettä. Tarkista alueet [Waltti-liikenteen sivuilta](#). Opiskelija osoittaa lipunmyyjälle koulumatkatukioikeutensa oppilaitoksesta saatavalla ostotodistuksella tai oppilaitoksen lipun myyjän järjestelmään kirjaamalla sähköisellä osto-oikeudella.

Waltti-liikenne kuuluu koulumatkatuen laskutusmenettelyn piiriin. Kela on tehnyt sopimuksen TVV Lippu- ja maksujärjestelmä Oy:n (lippujärjestelmän ylläpitäjä eli LMJ) kanssa koulumatkatuen laskuttamisesta.

Matkakustannusten määräytyminen

Uuden oppivelvollisuuslain mukaisesti oppivelvolliset eivät yleensä maksa matkalipusta mitään. Maksuttomaan koulutukseen oikeutetulla opiskelijalla ei ole myöskään lipun hinnassa vähimmäiskustannusrajaa. Kun opiskelijan Waltti-liikenteessä kulkema matka on **alle 10 km**, koulumatkatuen määrä perustuu halvimpaan opiskelijalle myytävään lipun hintaan, josta ei vähennetä opiskelijan maksuosuutta. Kun opiskelijan Waltti-liikenteessä kulkema matka on **vähintään 10 km**, koulumatkatuen määrä perustuu opiskelijan Waltti-liikenteessä kulkeman matkan pituuteen. Tuen määrä lasketaan kertomalla opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen mukainen yhdensuuntaisen Waltti-matkan kilometrimäärää vastaava hinta kahdella, jolloin saadaan koulupäiväkohtainen meno-paluumatkan hinta. Kuukausittaiset matkakustannukset täysimääräisessä tuessa saadaan kertomalla edellä mainittu

hinta 21,5:llä, joka on asetuksella säädetty laskennallinen koulutyöpäivien lukumäärä kuukaudessa. Jos opiskelijalla on oikeus puoleen täysimääräisestä tuesta, kerrotaan kustannukset 11:llä.

Muut kuin maksuttomaan koulutukseen oikeutetut opiskelijat maksavat puolen kuukauden lipusta enintään 21,50 e/kk ja koko kuukauden matkalipusta enintään 43 e/kk.

Kun opiskelijan Waltti-liikenteessä kulkema matka on **vähintään 10 km**, koulumatkatuen määrä perustuu opiskelijan Waltti-liikenteessä kulkeman matkan pituuteen. Tuen määrä lasketaan kertomalla opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen mukainen yhdensuuntaisen Waltti-matkan kilometrimäärää vastaava hinta kahdella, jolloin saadaan koulupäiväkohtainen meno-paluumatkan hinta. Kuukausittaiset matkakustannukset täysimääräisessä tuessa saadaan kertomalla edellä mainittu hinta 21,5:llä, joka on asetuksella säädetty laskennallinen koulutyöpäivien lukumäärä kuukaudessa. Jos opiskelijalla on oikeus puoleen täysimääräisestä tuesta, kerrotaan kustannukset 11:llä. Matkakustannuksista on vähennettävä opiskelijan maksuosuus (43 e tai 21,50 e).

Kun opiskelijan Waltti-liikenteessä kulkema matka on **alle 10 km**, koulumatkatuen määrä perustuu halvimpaan opiskelijalle myytävään lipun hintaan, josta vähennetään opiskelijan maksuosuus. Puolen kuukauden matkalipun tulee maksaa yli 54 euroa, jotta koulumatkatukea voidaan myöntää alle 10 kilometrin Waltti-matkalle. Kun opiskelijan Waltti-liikenteessä kulkema matka on alle 10 km, on opiskelijalla oltava muutakin koulumatkaa niin, että matkan kokonaispituus on vähintään 10 km. Lipun myyjä voi myydä matkalipun ostotodistuksella vähintään 5 km matkaosuudelle.

Koulumatkatukena ei korvata korttimaksuja tai korttien latausmaksuja.

Ostotodistuksella myytävä koko kuukauden lipputuote on 30 päivän opiskelijalippu. Puolen kuukauden lippu on 30 päivää voimassa oleva lippu, jossa on 14 matkustuspäivää. Lippujen hinnat vaihtelevat alueittain. Kaupungit ja ELY-keskukset (eli toimivaltaiset viranomaiset) tekevät itsenäisesti päätökset lippujen hinnoista ja mahdollisista lippujen opiskelija-alennuksista (lisätietoa [waltti.fi](https://www.waltti.fi)). Jos ei tiedetä todellista puolen kuukauden lipun hintaa, voidaan lipun hinnaksi laskea puolet koko kuukauden lipun hinnasta.

Esimerkki

Jos opiskelijan, jolla ei ole oikeutta maksuttomaan koulutukseen, päivittäinen yhdensuuntainen matka Waltti-liikenteessä on esimerkiksi 11 kilometriä, jota vastaava opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen (465/2019) mukainen yhdensuuntaisen matkan hinta on 2,81 euroa, niin koulumatkatuen määrä saadaan laskutoimituksella: $2 \times 2,81 \text{ e/pv} \times 21,5 \text{ pv/kk} - 43 \text{ e} = 77,83 \text{ e}$, laskutettava määrä on 77,83 e.

Waltti-liikenteen todellisella lipun hinnalla ei ole vaikutusta tuen määrään. Opiskelijan maksaman Waltti-kuukausilipun hinta voi olla alle 54 e. Lipun myyjä saa periä opiskelijalta lipusta kuitenkin enintään oman maksuosuuden verran eli 43 e/kk.

Normaalihinnalla ostettujen lippujen korvaaminen

Jos opiskelija ostaa laskutusmenettelyn piiriin kuuluvan Waltti-liikenteen lipun ilman ostotodistusta, hän voi hakea koulumatkatuen jälkeensä Kelasta. Hakemus on tällöin

jätettävä viimeistään ostokuukautta seuraavan kuukauden loppuun mennessä. Tällöin Waltti-lipun hinta tulee ylittää 54 e tai 27 e kuukaudessa. Tukena korvataan halvimman mahdollisen kuukauden ajan lipun hinta maksuosuudella vähennettynä, vaikka opiskelija olisi ostanut kalliimman lipun. Jos opiskelija on oikeutettu maksuttomaan koulutukseen, lipun hinnalle ei ole vähimmäisrajaa eikä opiskelijan koulumatkasta peritä maksuosuutta.

Opiskelijalle voidaan korvata matkakustannukset myös yksittäisten matkalippujen perusteella, jos koulumatkoihin ostettuja kertalippuja on 10 päivältä, jotta voidaan korvata puolet täysimääräisestä tuesta ja vähintään 15 päivän ajalta, että voidaan korvata täysimääräinen tuki. Yksittäisistä matkoista muodostuva korvaus ei saa kuitenkaan ylittää kuukauden ajan lipputuotteen perusteella maksettavaa korvausta. Ostokuitteja tai kertalippuja tehdyistä matkoista ei tarvitse toimittaa Kelaan.

Waltti-liikenteessä kertalippujen sijaan ladataan yksittäisiä matkoja varten usein arvoa matkakortille. Kortille ladattu arvo voidaan hyväksyä ostetuiksi kertalipuiksi. Opiskelijalle korvataan yksittäislippujen tapaan enintään halvin kuukausilipun hinta.

1.7.2 Joukkoliikenne (Matkahuolto)

Joukkoliikenteellä (tai julkinen liikenne) tarkoitetaan Matkahuollon laskutusmenettelyn piiriin kuuluvaa liikennettä. Kela on tehnyt Matkahuollon kanssa sopimuksen matkalippujen myymisestä koulumatkatuella alennettuun hintaan.

Matkakustannusten määräytyminen, Matkahuolto

Kun opiskelija käyttää koulumatkaansa joukkoliikennettä, matkakustannukset määräytyvät käytetyn kulkuneuvon halvimman opiskelijalle myytävän lipun hinnan mukaan. Lipun hinta perustuu siihen matkaan, jonka opiskelija kulkee kulkuneuvossa. Tällä matkalla tarkoitetaan kotipysäkin ja lähinnä koulua olevan pysäkin välistä matkaa.

Uuden oppivelvollisuuslain mukaisesti oppivelvolliset eivät yleensä maksa matkalipusta mitään. Maksuttomaan koulutukseen oikeutetulla opiskelijalla ei ole lipun hinnassa vähimmäiskustannusraja.

Muilla kuin maksuttomaan koulutukseen oikeutetuilla, tulee puolen kuukauden lipun hinnan olla yli 27 euroa ja koko kuukauden lipun hinnan olla yli 54 euroa. Jos lipun hinta on alle 27 euroa tai 54 euroa, opiskelija ei voi saada koulumatkatukea eikä oppilaitos saa antaa ostotodistusta. Muut kuin maksuttomaan koulutukseen oikeutetut opiskelijat maksavat koko kuukauden matkalipusta 43 e/kk ja puolen kuukauden lipusta 21,50 e/kk.

Koulumatkatukena ei korvata korttimaksuja tai korttien latausmaksuja.

Opiskelijan koulumatkatukiliput

Ostotodistuksella myytävä koko kuukauden lipputuote on 44 matkan koulumatkatuettu opiskelijalippu. Koko kuukauden lippu on voimassa 35 päivää latauksesta. Puolen kuukauden lipputuote on 28 matkan opiskelijalippu, joka on voimassa 35 päivän ajan.

Pikavuorolipun hinta voidaan hyväksyä koulumatkakustannuksina, ellei sopivaa vakiovuoroa ole käytettävissä. Matkahuollon myyntiohjeessa on määritelty, missä

tilanteessa Matkahuolto myy opiskelijalle pikavuorolipun. Pikavuorollisen lipputuotteen myynti perustuu Matkahuollon myyntiohjeeseen.

Opiskelijaseutulippuja ei myydä opiskelijoille enää 1.8.2022 alkaen. Jos opiskelijalla on useampi matkaosuus ja hän joutuu vaihtamaan Matkahuollon linja-autoa matkalla, on hänellä oltava jokaiselle matkaosuudelle oma sarjakortti.

Normaalihinnalla ostettujen lippujen korvaaminen

Jos opiskelija ostaa laskutusmenettelyn piiriin kuuluvan joukkoliikenteen lipun normaalihintaisena ilman ostotodistusta, hän voi hakea koulumatkatuen jälkeensä Kelalta. Hakemus on tällöin jätettävä viimeistään ostokuukaudta seuraavan kuukauden loppuun mennessä. Tukena korvataan halvimman mahdollisen kuukauden ajan lipun hinta maksuosuudella vähennettynä, vaikka opiskelija olisi ostanut kalliimman lipun. Jos opiskelija on oikeutettu maksuttomaan koulutukseen, lipun hinnalle ei ole vähimmäisrajaa eikä opiskelijan koulumatkasta peritä maksuosuutta.

Opiskelijalle voidaan korvata matkakustannukset myös yksittäisten matkalippujen perusteella, jos koulumatkoihin ostettuja kertalippuja on 10 päivältä, jotta voidaan korvata puolet täysimääräisestä tuesta ja vähintään 15 päivän ajalta, että voidaan korvata täysimääräinen tuki. Yksittäisistä matkoista muodostuva korvaus ei saa kuitenkaan ylittää kuukauden ajan lipputuotteen perusteella maksettavaa korvausta. Kertalippuja tehdyistä matkoista ei tarvitse toimittaa Kelaan.

1.7.3 Koulukuljetus

Koulukuljetuksesta on kyse silloin kun oppilaitos, kunta tai kuntayhtymä järjestää opiskelijalle koulukuljetuksen tai ostaa opiskelijalle matkaliput koulumatkalle. Kela maksaa koulumatkatuen kuljetuksen järjestäjälle. Opiskelijan pitää kuitenkin aina tehdä koulumatkatukihakemus.

Tampereen ja Turun kaupunki- ja seutuliikenne on ollut 1.8.2014 alkaen poikkeuksellisesti koulukuljetusta. Näillä paikkakunnilla on omat ohjeet lippujen ostoa ja laskutusta varten.

Matkakustannusten määräytyminen

Matkakustannukset lasketaan sen matkan mukaan, jonka opiskelija kulkee koulukuljetuksessa. Ne lasketaan kertomalla opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen mukainen yhdensuuntaisen koulumatkan kilometrimäärää vastaava hinta kahdella, jolloin saadaan koulupäiväkohtainen matkan hinta. Kuukausittaiset matkakustannukset saadaan kertomalla edellä mainittu hinta 21,5:llä, joka on asetuksella säädetty laskennallinen koulutyöpäivien lukumäärä kuukaudessa kun opiskelijalla on oikeus täysimääräiseen tukeen. Kerroin on 11, jos opiskelijalla on oikeus puoleen täysimääräisestä tuesta.

Jos opiskelijalla ei ole oikeutta maksuttomaan koulutukseen, vähennetään maksettavasta tuesta opiskelijan maksuosuus 43 euroa tai 21,50 euroa. Koulumatkatuen määrä laskutetaan kahden desimaalin tarkkuudella, pyöristyssääntöjen mukaisesti. Koulutuksen järjestäjän ostamilla matkalipuilla tai muilla koulutuksen

järjestäjälle aiheutuneilla matkan todellisilla kustannuksilla ei ole vaikutusta tuen määräytymiseen.

Laskutettavassa koulumatkatuen määrässä on huomioitava, onko opiskelijalla oikeus maksuttomaan koulutukseen ja onko oikeus täysimääräiseen tukeen vai puoleen täysimääräisestä tuesta. Tuen laskemisessa kannattaa käyttää kela.fi –sivuilla olevaa koulumatkatuen laskuria.

* Esimerkeissä on laskennassa huomioitu, että opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen (465/2019) mukainen yhdensuuntaisen matkan hinta 11 km:n yhdensuuntaiselle matkalle on 2,81 e.

Esimerkki

Opiskelijan koulukuljetuksessa kulkema matka on yhteen suuntaan 11 km.

Opiskelija on oikeutettu täysimääräiseen tukeen.

Opiskelijalla ei ole oikeutta maksuttomaan koulutukseen

Koulukuljetuksen järjestäjä voi laskuttaa koulumatkatukena:

$$2 \times 2,81 \text{ e/pv}^* \times 21,5 \text{ pv/kk} - 43,00 \text{ e} = 77,83 \text{ e}$$

Esimerkki

Opiskelijan koulukuljetuksessa kulkema matka on yhteen suuntaan 11 km.

Opiskelija on oikeutettu täysimääräiseen tukeen.

Opiskelijalla on oikeus maksuttomaan koulutukseen

Koulukuljetuksen järjestäjä voi laskuttaa koulumatkatukena:

$$2 \times 2,81 \text{ e/pv}^* \times 21,5 \text{ pv/kk} = 120,83 \text{ e}$$

Esimerkki

Opiskelijan koulukuljetuksessa kulkema matka on yhteen suuntaan 11 km.

Opiskelijalla on oikeus puoleen täysimääräisestä tuesta.

Opiskelijalla ei ole oikeutta maksuttomaan koulutukseen

Koulukuljetuksen järjestäjä voi laskuttaa koulumatkatukena:

$$2 \times 2,81 \text{ e/pv}^* \times 11 \text{ pv/kk} - 21,50 \text{ e} = 40,32 \text{ e}$$

Esimerkki

Opiskelijan koulukuljetuksessa kulkema matka on yhteen suuntaan 11 km.

Opiskelijalla on oikeus puoleen täysimääräisestä tuesta.

Opiskelijalla on oikeus maksuttomaan koulutukseen

Koulukuljetuksen järjestäjä voi laskuttaa koulumatkatukena:

$$2 \times 2,81 \text{ e/pv}^* \times 11 \text{ pv/kk} = 61,82 \text{ e}$$

Jos yhdensuuntainen koulukuljetusmatka muodostuu kahdesta tai useammasta matkaosuudesta, koulutuksen järjestäjä voi laskea järjestämänsä koulukuljetuksen kustannukset kunkin matkaosuuden osalta erikseen. Koulumatkatuki on kuitenkin laskutettava Kelalta yhtenä kuukausieränä.

Koulumatkatukena laskutetaan joko puolet täysimääräisestä tuesta tai täysimääräinen tuki. Laskutettavaa määrää ei voida jakaa pienempiin osiin esim. kuljetuspäivien perusteella. Päiväkohtaisen matkan hinta kerrotaan 21,5:lla, jolloin saadaan kuukausikohtainen täysimääräinen tuki. Päiväkohtaisen matkahinnan kerroin on 11, kun kyseessä on puolet täysimääräisestä tuesta.

Koulumatkatuki laskutetaan kaavan mukaan laskennallisten päivien (11 tai 21,5) mukaan, ei todellisten matkapäivien mukaan. Esimerkiksi vaikka opiskelija kulkee 15 matkapäivää kalenterikuukaudessa, käytetään kaavassa kerrointa 21,5 tai vaikka opiskelija kulkee 14 matkapäivää kalenterikuukaudessa, käytetään kaavassa kerrointa 11.

Tuki voidaan myöntää opiskelijalle koulukuljetuksen mukaan, vain jos opiskelija käyttää sitä vähintään 10 matkapäivää kuukaudessa. Jos opiskelijalla on matkapäivien mukaan oikeus koulumatkatukeen, mutta opiskelija kulkee koulukuljetuksessa alle 10 matkapäivää kuukaudessa, myönnetään koulumatkatuki itse järjestetyn kulkutavan mukaan. Tällöin opiskelijasta ei saa laskuttaa koulumatkatukea koulukuljetuksena.

Opiskelijalta peritty maksu

Koulukuljetuksen järjestäjä saattaa periä kuljetukseen osallistuvilta opiskelijoilta maksun kuljetuksesta. Peritty maksu saa olla enintään 43 e/kk, jos opiskelijalla on oikeus täysimääräiseen tukeen ja 21,50 e/kk jos opiskelijalla on oikeus puoleen täysimääräisestä tuesta. Koulumatkatuen suuruus määräytyy edellä kerrotun mukaisesti, peritäänkö opiskelijalta koulukuljetuksesta maksua tai ei. Vaikka opiskelijalla ei olisi kustannuksia koulumatkasta, niitä on kuitenkin koulukuljetuksen järjestäjällä, jolle opiskelijan koulumatkatuki maksetaan.

1.7.4 Muu joukkoliikenne

Muu joukkoliikenne on joukkoliikennettä, jonka harjoittajan kanssa Kela ei ole tehnyt sopimusta lippujen myymisestä koulumatkatuella alennettuun hintaan ja joka ei siten ole Kelan laskutusmenettelyn piirissä eikä lippuja osteta ostotodistuksella. Muuta joukkoliikennettä on esimerkiksi HSL-liikenne pääkaupunkiseudulla, VR:n junaliikenne, Waltti-liikenteen ja Matkahuollon ulkopuolinen linja-autoliikenne sekä alueellinen tilausliikenne, kuten reittiliikenteessä olevat taksit. Myös se osa kaupunkien seutuliikenteestä, johon ei myydä lippuja Matkahuollon kautta tai joka ei ole Waltti-liikennettä, on muuta joukkoliikennettä. Muun joukkoliikenteen järjestäjällä tulee olla myytävänä kuukauden tai puolen kuukauden aikaa vastaavat lipputuotteet, joiden perusteella koulumatkatuki myönnetään. Jos kuukauden ajan lipputuotetta ei ole myytävänä, tuki myönnetään kyseiselle matkalle itse järjestetyn kulkutavan mukaan.

Matkakustannusten määräytyminen

Kun opiskelija käyttää koulumatkaansa muuta joukkoliikennettä, matkakustannukset määräytyvät hänen ostamansa lipun hinnan tai häneltä perityn maksun mukaan.

Koulumatkatukena korvataan kuitenkin vain kuukauden tai puolen kuukauden aikaa vastaava halvin lippu, vaikka opiskelija olisi ostanut kalliimman lipun. Jos liikenteen järjestäjällä on myytävänä vain kuukauden ajan lipputuote, korvataan puolen kuukauden lippuna puolet koko kuukauden lipusta.

Uuden oppivelvollisuuslain mukaisesti oppivelvollisilla ja siten maksuttomaan koulutukseen oikeutetuilla ei ole lipun hinnassa vähimmäiskustannusrajaa.

Muilla kuin maksuttomaan koulutukseen oikeutetuilla, tulee koko kuukauden lipun hinnan olla yli 54 euroa ja puolen kuukauden lipun hinnan tulee olla yli 27 euroa.

Opiskelijan tilille maksettavassa koulumatkatuessa huomioidaan se, että maksuttomaan koulutukseen oikeutetuilta ei oteta omaa maksuosuutta (omavastuuta). Muilta kuin maksuttomaan koulutukseen oikeutetuilta matkakustannuksista vähennetään oma maksuosuus ja erotus maksetaan opiskelijalle koulumatkatukena. Oma maksuosuus on täysimääräisessä tuessa 43 e/kk ja 21,50 e/kk, kun kyse on puolet täysimääräisestä tuesta.

Opiskelija merkitsee ostamansa lipun hinnan koulumatkatuen hakemuslomakkeelle, eikä kuittia matkalipun ostosta tarvitse liittää hakemukseen. Jos on syytä epäillä, että opiskelija ei todellisuudessa käytä joukkoliikennettä, vaikka hän hakemuksessaan ilmoittaa ostaneensa liput, Kela voi vaatia, että opiskelijan on esitettävä ostamansa liput tai ostokuitit.

VR:n junaliput

Opiskelijalle korvataan VR:n junamatkojen perusteella kuukauden aikaa vastaava halvin lippu (esim. 30 päivän kausilippu tai 14 päivän kausilippu). Halvin opiskelijan matkustamiseen soveltuva lipun hinta on tarvittaessa selvitettävä paikkakuntaakohtaisesti [VR:n verkkosivuilta](#).

HSL:n joukkoliikenneliput

HSL:n (Helsingin seudun joukkoliikenteen) lippujen hinnat vaihtelevat sen mukaan, asuuko opiskelija HSL-kuntien alueella vai muualla.

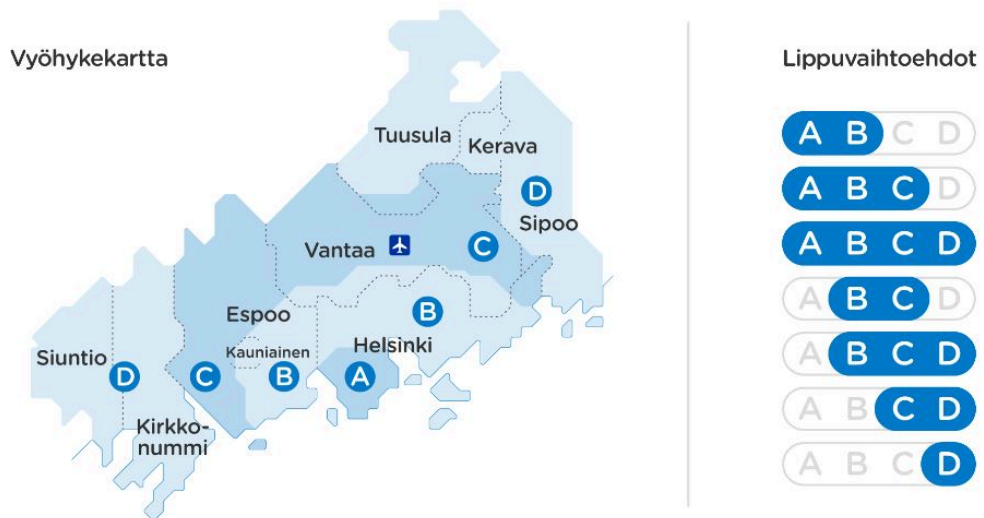
Katso lisätietoja HSL:n lipuista sivulta [HSL joukkoliikenneliput](#).

1.7.4.1 HSL joukkoliikenneliput

HSL-alue (Helsingin seudun joukkoliikenne) jaetaan kuntarajat ylittäviin vyöhykkeisiin ja asiakas ostaa lipun sille vyöhykkeelle/vyöhykkeille, millä hän matkustaa. Vyöhykkeet on nimetty kirjaimin ABCD.

HSL-alueen vyöhykkeet ja lippujen hinnat löytyvät osoitteesta www.hsl.fi.

Vyöhykkeet ja liput

Vyöhykkeillä A, B ja C opiskelija ostaa joko AB-, BC- tai ABC-lipun sen mukaan, millä vyöhykealueella hän liikkuu. D-vyöhykkeelle opiskelija voi ostaa yhden vyöhykkeen lipun tai ABCD –lipun. Kulkemiseen tarvittavat vyöhykkeet voi tarkistaa [HSL:n reittioppaasta](#).

HSL:n ja useat Helsingin seudun kehyskunnat sekä Järvenpään kaupunki ovat sopineet siitä, että näiden asukkaat voivat ostaa HSL-alueen aikuisten kausilippuja samaan hintaan kuin HSL-alueella asuvat. Kehyskuntien lipuista löydät lisätietoa HSL:n -sivuilta [tiedot kehyskuntien asukkaiden HSL-lipuista](#).

1.7.5 Itse järjestetty kulkutapa

Kun opiskelija ei voi käyttää koulumatkaansa joukkoliikennettä eikä koulukuljetusta tai niiden käyttö on kohtuuttoman hankalaa, hän voi kulkea koulumatkansa haluamallaan tavalla, esimerkiksi omalla autolla, toisen kyydissä autolla tai polkupyörällä. Jos useampi tukeen oikeutettu kulkee koulumatkan yhdessä samalla autolla, kukin heistä saa tuen itse järjestetyn kulkutavan perusteella. Opiskelijan vanhempien kuljettaessa opiskelijaa koulumatkalla saattaa vanhempien kulkema matka olla ns. kaksinkertainen (2 x meno-paluumatka). Koulumatkatuella tuetaan kuitenkin vain opiskelijan kulkemia matkoja.

Oikeus itse järjestettyyn kulkutapaan

Opiskelijalla on oikeus koulumatkatukeen itse järjestetyn kulkutavan perusteella **vain silloin, kun** voidaan katsoa, että hänellä **ei ole mahdollisuutta käyttää joukkoliikennettä** (myöskään muuta joukkoliikennettä) **eikä koulukuljetusta**. Näin on silloin, kun

- koulumatkalla ei ole lainkaan joukkoliikennettä eikä koulukuljetusta
- opiskelijan yhdensuuntaisesta koulumatkasta on joukkoliikenteen ja koulukuljetuksen ulkopuolella yli viisi kilometriä
- joukkoliikennettä tai koulukuljetusta on käytettävissä kuukauden aikana keskimäärin enintään 6 yhdensuuntaisella koulumatkalla viikossa (toisin sanoen

opiskelija voi käyttää joukkoliikennettä/koulukuljetusta keskimäärin vain 1–6 yhdensuuntaisella koulumatkalla viikon aikana)

- opiskelijan koulumatkaan käyttämä yhteenlaskettu odotus- ja matkustusaika ylittää keskimäärin kolme tuntia päivää kohden kuukaudessa
- opiskelijan koulumatka tai kulkutapa vaihtuu useita kertoja kuukauden tai lukuvuoden aikana. Esimerkiksi työpaikalla oppimisjaksolla opiskelijan kulkutapa ja matkan pituus voi vaihdella päivittäin niin, ettei pääsääntöistä kulkutapaa tukikuukaudelle voida määritellä. Matkan vaihtelevuudesta johtuen oppilaitoksessa on hankala merkitä ostotodistukseen oikeaa ostokertojen määrää niin, että ostokerrat vastaisivat todellista matkustamista ja lipun ostojen tarvetta
- koulumatka muodostuu olosuhteet huomioon ottaen opiskelijalle liian vaikeaksi tai rasittavaksi. Tällaisia syitä voivat olla esimerkiksi opiskelijan sairaus tai vamma taikka päivittäiset lastenhoitojärjestelyt.

Jos odotusaika vaihtelee päivittäin, käytetään kuukausittaista keskiarvoa, kun arvioidaan sitä, ylittääkö odotusaika kolme tuntia koulutyöpäivää kohden kuukaudessa. Odotusaikaan voi sisältyä kulkuvälineen vaihtoon liittyvä aika sekä koulun alkamista edeltävä ja koulun päättymisen jälkeinen odotusaika.

Jos opiskelija ei voi matkaosuudella käyttää joukkoliikennettä tai koulukuljetusta ja matkaosuus ei itsessään oikeuta koulumatkatukeen itse järjestetyn kulkutavan mukaan (matkaosuuden pituus alle 5 km), voidaan matkaosuuteen käytetty matkustusaika laskea keskimääräisesti kävelyyn käytettävän ajan mukaisesti.

Joukkoliikenteen ja koulukuljetuksen ulkopuolisen matkan pituus mitataan lyhyintä mahdollista koko koulunkäyntiaikana käytettävissä olevaa autoreittiä pitkin. Ulkopuoliseen matkaan sisältyy matka kotoa liikennevälineeseen ja matka liikennevälineestä kouluun.

Jos opiskelijalla olisi oikeus tukeen itse järjestetyn kulkutavan perusteella, eikä hänen tarvitsisi edellä mainituilla perusteilla käyttää joukkoliikennettä tai koulukuljetusta, hänen on hakemusta jättäessään valittava, millä perusteella hän haluaa tuen maksettavaksi. Hän voi joko käyttää joukkoliikennettä tai koulukuljetusta tai haluta koulumatkatuen maksettavaksi itselleen koko koulumatkan osalta. Jos hän päättää käyttää linja-autoa tai koulukuljetusta, hänelle annetaan ostotodistus Waltti-liikennettä tai Matkahuoltoa varten tai koulutuksen järjestäjä laskuttaa koulukuljetuksesta. Lisäksi mahdollisesti tuleva yli viiden kilometrin oma matka korvataan opiskelijalle edellä kerrotulla tavalla. Jos hän valitsee sen, että ottaa tuen itselleen koko matkan osalta, hän ei saa käyttää ostotodistusta lippuja ostaessaan, eikä koulukuljetuksen järjestäjä saa laskuttaa hänestä koulukuljetuksen perusteella.

Vaihtuva koulumatka tai kulkutapa

Jos kuukaudessa on riittävästi päiviä, että opiskelijalla on oikeus puolen kuukauden tai koko kuukauden tukeen, ja jokin kulkutavoista kestää alle 10 päivää, myönnetään tuki tällaiselle kuukaudelle itse järjestetyn kulkutavan mukaan riippumatta siitä millä kulkutavoilla opiskelija on tukea hakenut.

Esimerkki

Opiskelija kulkee kalenterikuukauden aikana 8 päivää Matkahuollon liikenteessä ja 10 päivää Waltti-liikenteessä, joten tukioikeus on täysimääräiseen tukeen. Koska yksi kulkutapa on alle 10 päivää, myönnetään tuki koko kuukaudelle itse järjestetyn kulkutavan mukaan.

Koulumatkatuki voidaan myöntää itse järjestetyn kulkutavan perusteella myös silloin, kun opiskelijan koulumatka tai kulkutapa vaihtuu useita kertoja kuukauden tai lukuvuoden aikana. Tällaisia tilanteita voi esiintyä esimerkiksi jaksotyypisessä koulutuksessa tai työssäoppimisjakson aikana, jossa esimerkiksi

- opiskeluaika tai -paikka vaihtuu usein,
- opiskelijan kulkutapa vaihtuu usein viikon tai kuukauden aikana tai
- soveltuvaa kulkutapaa on hankala selvittää etukäteen tulevalle ajalle esim. opiskelijajärjestelyiden tai joukkoliikenteen aikataulujen johdosta.

Koulumatkatukea voidaan myöntää itse järjestetyn kulkutavan mukaisesti, vaikka opiskelijan käyttämä kulkutapa tosiasiaassa olisikin joukkoliikenne tai koulutuksen järjestäjän järjestämä koulukuljetus. Tällöin opiskelijalle ei saa kuitenkaan antaa ostotodistusta tai laskuttaa koulukuljetuksesta.

Matkakustannusten määräytyminen

Kun opiskelija kulkee koulumatkansa itse järjestetyllä kulkutavalla, matkakustannukset määräytyvät opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen mukaan.

Matkakustannukset lasketaan opiskelijan kodin ovelta oppilaitoksen ovelle lyhintä kulkukelpoista autoreittiä pitkin. Matkakustannukset lasketaan kertomalla opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen mukainen yhdensuuntaisen koulumatkan kilometrimäärää vastaava hinta kahdella, jolloin saadaan koulupäiväkohtainen matkan hinta. Kuukausittaiset matkakustannukset saadaan kertomalla edellä mainittu hinta 21,5:llä, joka on asetuksella säädetty laskennallinen koulutyöpäivien lukumäärä kuukaudessa kun opiskelijalla on oikeus täysimääräiseen tukeen. Kerroin on 11, jos opiskelijalla on oikeus puoleen täysimääräisestä tuesta. Jos opiskelijalla ei ole oikeutta maksuttomaan koulutukseen, vähennetään maksettavasta tuesta opiskelijan maksuosuus 43 euroa tai 21,50 euroa.

Koulumatkatukena korvataan 70 prosenttia näin saaduista laskennallisista matkakustannuksista. Itse järjestetyn kulkutavan perusteella tukea voi saada enintään 100 kilometrin yhdensuuntaiselle matkalle.

Esimerkki

Jos opiskelijan yhdensuuntainen koulumatka "ovelta ovelle" on esimerkiksi 20 kilometriä. Opiskelija on oikeutettu täysimääräiseen tukeen ja hänellä ei ole oikeutta maksuttomaan koulutukseen.

Opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen (465/2019) mukainen yhdensuuntaisen matkan hinta on 3,63 euroa, niin koulumatkatuen määrä saadaan seuraavalla laskutoimituksella

$2 \times 3,63 \text{ e/pv} \times 21,5 \text{ pv/kk} - 43 \text{ e}$, tästä koulumatkatukena maksetaan 70 % eli 79,16 euroa.

Jos opiskelijalle on myönnetty tuki itse järjestetyn kulkutavan mukaan ja matkan pituus vaihtuu kesken kuukauden, tulee laskea keskiarvo opiskelijan matkojen pituudesta. Koulumatkatukiratkaisussa voidaan käyttää vain yhtä itse järjestetyn kulkutavan kilometritietoa kalenterikuukaudessa. Keskiarvo lasketaan todellisten matkapäivien mukaan.

Esimerkki

Opiskelijalle on myönnetty tuki itse järjestetyn kulkutavan mukaan 15 kilometrin matkalle. Opiskelija aloittaa koulutussopimusjakson 25.10. ja uusi matka on 25 kilometriä. Opiskelijalla on lokakuussa 11 matkapäivää 15 kilometrin matkaa ja 5 matkapäivää 25 kilometrin matkaa. Matkan pituudesta lasketaan keskiarvo 16 matkapäivälle ja tuki myönnetään se mukaan lokakuulle.

1.7.6 Yhdistelmämatkat

Yhdistelmämatkalla tarkoitetaan sellaista päivittäistä koulumatkaa, jonka aikana opiskelija käyttää useita edellä kerrottuja kulkutapoja. Yhdensuuntaisen matkan kokonaispituuden on oltava tällaisessakin tilanteessa vähintään 10 kilometriä ja kokonaiskustannusten on ylitettävä 54,00 euroa kuukaudessa. Maksuttomaan koulutukseen oikeutetun opiskelijan osalta yhdensuuntaisen matkan tulee olla kuitenkin vähintään 7 km eikä kustannuksille ole vähimmäisrajaa.

Vähintään viisi kilometriä

Yhdistelmämatkoissa koulumatkatukena korvataan vain sellaisten matkaosuuksien kustannukset, joiden pituus on vähintään viisi kilometriä (KMTL 4 § 6 mom). Ostotodistusta ei siten anneta eikä koulukuljetusta saa laskuttaa, jos kyseisen matkaosuuden pituus on alle viisi kilometriä yhteen suuntaan. Koulumatkatukea ei saa myöskään alle viiden kilometrin matkalle kotoa pysäkillä taikka kaupunkiliikennematkalle kouluun.

Yhteensä vähintään viisi kilometriä

Jos kuitenkin yhdensuuntaiseen koulumatkaan sisältyy useita alle viiden kilometrin matkaosuuksia, jotka ovat yhteensä vähintään viisi kilometriä, opiskelija on myös näiden matkojen osalta oikeutettu koulumatkatukeen, kun muut myöntämisen edellytykset täyttyvät. Tällaiset lyhyet matkat maksetaan opiskelijalle itselleen itse järjestetyn kulkutavan mukaan laskettuna siitä riippumatta, mitä kulkutapaa todellisuudessa käytetään. Lyhyiden matkojen kilometrit lasketaan yhteen ja koulumatkatuki määräytyy opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen mukaan. Kyseinen tuki maksetaan säännöllisenä kuukausimaksuna ja – kuten itse järjestetyssä kulkutavassa – opiskelijalle maksetaan 70 prosenttia laskennallisista kustannuksista.

Huomio. Matkahuolto voi myydä alle 5 kilometrin matkalle lipun, jos matka on osa toista bussilla tehtävää matkaa. Opiskelijalle ei voida myydä koko matkalle yhtä matkalippua seutulippurajasta johtuen. Mainitussa tilanteessa Matkahuolto voi laskuttaa matkat erikseen ja toisen matkan pituus voi olla alle 5 km.

Esimerkki**Joukkoliikenteen lisäksi lyhyitä (alle 5 kilometrin) matkaosuuksia**

Opiskelija kävelee kotoa linja-autopysäkillä 2 kilometriä. Matkahuollon jäsenyrytyksen linja-autolla hän kulkee 30 kilometriä kaupunkiin. Kaupungin

linja-autoasemalta opiskelija jatkaa kaupunkiliikenteen linja-autolla 4 kilometrin päässä olevaan kouluun. Lippu tälle matkaosuudelle maksaa 40 euroa (ei Matkahuollon myymä seutulippu). Matkahuollon lipusta opiskelija maksaa oman maksuosuuden 43 euroa ja loput lipun hinnasta Matkahuolto laskuttaa Kelalta. Kun yhdensuuntaiseen koulumatkaan sisältyy kaksi alle viiden kilometrin matkaosuutta, jotka kuitenkin yhteensä ovat yli viisi kilometriä, opiskelijalle itselleen maksetaan itse järjestetyn kulkutavan mukaan laskettuna näille matkaosuuksille koulumatkatuki. Kilometrit lasketaan yhteen ja kuuden kilometrin mukaan (465/2019) laskettuna saadaan koulumatkatuki seuraavasti:

$$2 \times (2,27 \text{ e/pv} \times 21,5 \text{ pv/kk}) \times 70 \% = 68,32 \text{ e/kk.}$$

Oma maksuosuus on maksettu Matkahuollon lipusta. Opiskelijalle itselleen maksetaan koulumatkatukena kuukausittain 68,32 euroa, eikä alle viiden kilometrin matkalle ostetun linja-autolipun tosiasiallisella hinnalla ole merkitystä koulumatkatuen suuruutta laskettaessa.

Maksuosuuden kohdistamisjärjestys

Jos opiskelija kulkee koulumatkansa useammalla kuin yhdellä kulkutavalla, koulumatkatuen määrää laskettaessa opiskelijan maksuosuus vähennetään matkakustannuksista seuraavassa järjestyksessä:

1. Waltti-liikenteen, Matkahuollon linja-auton ja VR:n junan sekä koulukuljetuksen matkakustannukset
2. muun joukkoliikenteen matkakustannukset
3. opiskelijan itse järjestetyllä kulkutavallaan kulkeman matkaosuuden kustannukset.

Vain yksi maksuosuus kuukaudessa

Kuukauden koulumatkatukeen saa kohdistua vain yksi maksuosuus. Useammalla laskutettavalla kulkutavalla tarkoitetaan koulumatkaa, jonka aikana opiskelija käyttää Waltti-liikennettä, Matkahuollon jäsenyrityksen linja-autoa tai koulutuksen järjestäjän järjestämää koulukuljetusta taikka kaikkia näitä. Opiskelija maksaa kustakin ostamastaan kuukausilipusta 43 euroa tai puolen kuukauden lipusta 21,50 e (Waltti-liikenne tai koulukuljetus enintään 43 euroa tai 21,50 euroa). Kaikki edellä mainitut tahot laskuttavat Kelalta koulumatkatuen opiskelijan maksuosuuden vähentäen. Jos opiskelija on maksanut useita maksuosuuksia, Kela maksaa hänelle takaisin maksuosuuksia niin, että hänen osuudekseen jää korkeintaan 43 euroa kuukaudessa. Näin menetellään myös Waltti-liikenteen ja koulukuljetuksen osalta, vaikka opiskelija ei olisi siitä maksanutkaan. Takaisinmaksu tapahtuu ilman erillistä hakemusta. Maksuttomaan koulutukseen oikeutetulta opiskelijalta ei peritä maksuosuuksia.

Esimerkki

Opiskelija käyttää yhdensuuntaisella koulumatkallaan omaa autoa (itse järjestetty kulkutapa), Matkahuollon linja-autoa ja VR:n junaa (muu joukkoliikenne). Opiskelija maksaa Matkahuollon opiskelijalipusta 43 e/kk. Opiskelijan kuukausittainen oma maksuosuus toteutuu kuukausittain linja-autolippua ostettaessa, joten itse järjestetyn kulkutavan ja muun joukkoliikenteen mukaiset koulumatkatuet maksetaan ilman oman maksuosuuden vähennyksiä.

Jos opiskelijan koulumatkaan sisältyy kaksi erillistä Matkahuollon jäsenyrityksen linja-autolla tehtyä matkaa, pitäisi Matkahuollon lippuja myydessään huolehtia siitä, että opiskelijan maksuosuus peritään tällaisen "kahden saman kulkuneuvon matkan" osalta vain kerran. Käytännössä näin ei kuitenkaan aina tapahdu, vaan opiskelijalta saatetaan periä maksuosuus kahteen kertaan, jolloin Kelan tulee maksaa (ts. palauttaa) opiskelijalle toinen maksuosuus opiskelijan hakemuksesta.

1.7.7 Erityistilanteita

Meno- ja paluumatka eri kulkuvälineillä

Jos opiskelijan meno- tai paluumatkoissa on vaihtelua niin, ettei joka aamu ja iltapäivä käytetä samaa kulkutapaa, tulee tuki opiskelijalle itselleen maksettavaksi.

Esimerkki

Opiskelija kulkee maanantaina ja tiistaina aamulla kouluun Waltti-liikenteen linja-autolla ja kotiin Matkahuollon linja-autolla. Keskiviikkona, torstaina ja perjantaina hän kulkee meno- ja paluumatkan Waltti-liikenteen linja-autossa. Tuki myönnetään opiskelijalle itse järjestetyn kulkutavan mukaan.

Poikkeus tähän pääsääntöön voidaan tehdä, jos opiskelija käyttää joka aamu samaa kulkutapaa ja paluumatkalla aina samaa toista kulkutapaa. Tällöin opiskelijan tuki puolitetään näille kulkutavoille. Täysimääräisen tuen sijaan opiskelijalle myönnetään puolet täysimääräisestä tuesta kulkutapakohdaisesti. Jos opiskelijalla on oikeus puoleen täysimääräisestä tuesta, pitää myönnettävä tuki katsoa kulkutapakohdaisesti.

Taulukkoon on merkitty kulkutavoittain tuen puolittaminen jos opiskelijalla on oikeus täysimääräiseen tukeen tai puoleen täysimääräisestä tuesta.

	Täysimääräinen tuki	Puolet täysimääräisestä tuesta
Matkahuollon liikenne	puolet täysimääräisestä, 28 matkan lippu	puolet täysimääräisestä, 28 matkan lippu
Waltti-liikenne	täysimääräinen tuki, 30 päivän lippu	puolet täysimääräisestä, 14 päivän lippu
Muu joukkoliikenne	puolen kuukauden lipun hinta tai puolet koko kuukauden lipusta	1/4 koko kuukauden lipun hinnasta
Koulukuljetus	puolet täysimääräisestä	puolet täysimääräisestä
Itse järjestetty kulkutapa	puolet täysimääräisestä	1/4 täysimääräisestä tuesta

Esimerkki

Opiskelija on merkinnyt hakemukselle, että hän hakee koulumatkatukea ajalle 10.8.2021 – 30.5.2022. Opiskelija on merkinnyt, että hänellä on koulumatkapäiviä elokuussa 10-14 pv, syyskuusta marraskuuhun 15 päivää tai enemmän, joulukuussa 10-14 pv ja tammikuusta toukokuuhun 15 pv tai

enemmän. Hän kulkee kotoa oppilaitokseen aamuisin Matkahuollon linja-autolla ja iltaisin oppilaitoksesta kotiin Waltti-liikenteen autolla.

Koska opiskelijan koulumatkatuen määrä vaihtelee eri kuukausina, käytettävissä olevat joukkoliikenteen lipputuotteet eivät kaikissa tilanteissa vastaa opiskelijan tarvetta. Tästä johtuen esimerkin mukaisella matkustamisella opiskelijalle tulee Matkahuollosta ostettavaa lippua varten merkitä ostotodistukseen jokaiselle kuukaudelle (elo-toukokuu) osto-oikeus puolen kuukauden lippuun (28 matkan sarjalippu). Waltti-lipun ostoa varten opiskelijalle tulee antaa elokuulle ja joulukuulle osto-oikeus puolen kuukauden lippuun (14 matkapäivää 30 päivän aikana). Syyskuusta marraskuuhun ja tammikuusta toukokuulle opiskelijalle merkitään osto-oikeus koko kuukauden lippuun (30 päivän kausilippu). Erityisesti Waltin lipputuote ylittää opiskelijan matkustamisen tarpeen. Tämä johtuu siitä, että Waltilla on tarjota vain kausiperusteinen lipputuote (vrt. sarjalippu). Tästä johtuen opiskelijalla on oikeus ostaa koko kuukauden Waltti-lippu, vaikka hän matkustaa Waltti-liikenteen autolla vain yhdensuuntaisia matkoja.

Esimerkki

Opiskelija kulkee aamuisin oppilaitokseen oppilaitoksen järjestämällä kuljetuksella ja hänelle on myönnetty tuki puolitetuna koulukuljetuksen käytön mukaan. Joulukuussa opiskelijalle on myönnetty matkapäivien mukaan puolet täysimääräisestä tuesta. Koska opiskelija kulkee koulukuljetuksen kyydissä vain menomatkat, on opiskelijan tuki puolitettu, mutta koulukuljetuksen laskuttaja voi silti laskuttaa joulukuusta puolet täysimääräisestä tuesta. Tämä johtuu siitä, että koulukuljetuksesta voidaan laskuttaa joko täysimääräinen tuki tai puolet täysimääräisestä tuesta.

Esimerkki

Opiskelija kulkee aamuisin VR:n junalla ja iltapäivisin Matkahuollon linja-autolla. Koska opiskelija käyttää aamuisin samaa kulkutapaa ja iltapäivisin samaan kulkutapaa, voidaan tuki puolittaa kulkutavoittain. Opiskelija ilmoittaa, ettei pääse VR:n 14 päivän lipulla kulkemaan koko kuukautta, joten tuki voidaan myöntää muulle joukkoliikenteelle todellisten kustannusten mukaan. Opiskelijalle korvataan joko 30 päivän lipun, kertalippujen tai muiden sarjalippujen mukaan, riippuen siitä, mikä on edullisin vaihtoehto kuukauden ajalle tarvittaville matkoille.

Eri päivinä tai viikkoina eri kulkutavat tai reitit

1.8.2021 alkaen ei tutkita tai kysytä opiskelijan viikottaisesta kulkemisesta. Opiskelija ilmoittaa kulkemisen määrän kulkutavoittain kalenterikuukaudelta. Jos opiskelijan kulkemat matkat vaihtelevat kuukauden aikana, tuki myönnetään itse järjestetyn kulkutavan mukaan.

Käsittelijä merkitsee itse järjestetyn kulkutavan myöntämiseen tarvittavat kilometrit. Jos kilometrimäärä vaihtelee, laskee käsittelijä keskiarvon opiskelijan kulkemasta kilometrimäärästä. Käsittelijä selvittää päiväkohtaisesti mahdollisimman tarkasti opiskelijan kulkemansa matkan ja laskee näistä keskiarvon.

Useampi oppimisympäristö saman päivän aikana

Pääsääntöisesti opiskeluun liittyvät useat oppimisympäristöt hoidetaan yhden ja saman matkustamisen aikana (eli opiskelija ei käy välillä kotona), esim. urheilulukiolainen: koti – halli – oppilaitos – koti tai yhdistelmäutkintolainen: koti – oppilaitos – oppilaitos – koti. Opiskelijan ainakin yhden yhdensuuntaisen matkan kodin ja oppimisympäristön välillä tulee olla vähintään 7 km /10 km.

Jos opiskelija hakee koulumatkatukea joukkoliikenteen mukaan, ostotodistus kirjoitetaan pisimmälle matkaosuudelle. Useimmissa tilanteissa opiskelijalle myytävä matkalippu kattaa lyhyemmätkin matkat (= seutulippualue). Koulumatkatuki laskutetaan pisimmän matkan mukaan.

Jos matkalippu ei kata kaikkia koulumatkaan kuuluvia matkaosuuksia esim. siirtymää toiseen oppimisympäristöön (halli-oppilaitos), tulee tämän matkaosuuden olla vähintään 5 km, jotta opiskelijalla olisi oikeus koulumatkatukeen tämän matkaosuuden osalta.

Jos opiskelija hakee koulumatkatukea itse järjestetyn kulkutavan mukaan, lasketaan koko koulumatkan kilometrit yhteen ja jaetaan kahdella. Näin saadaan korvattava yhdensuuntaisen matkan pituus. Koulumatkatuen määrä perustuu tällä laskutavalla saatuun yhdensuuntaisen matkan pituuteen. Myös siirtymä lasketaan näihin kilometreihin mukaan. Siirtymän pituudella ei ole merkitystä, kunhan ainakin yksi yhdensuuntainen matka kodin ja oppimisympäristön välillä on vähintään 7 km /10 km.

Matka korvataan eri tavalla, riippuen opiskelijan kulkutavasta. Tämä johtuu siitä, että erillisiä alle viiden kilometrin matkaosuuksia ei korvata erikseen. Erillinen matkaosuus tarkoittaa käytännössä eri kulkutapaa.

Huomaa, että jos opiskelija käy päivän aikana välillä kotona, kyseessä ovat erilliset matkat, joiden osalta tutkitaan koulumatkatukioikeus erikseen. Tällöin matkan pituus kumpaankin oppimisympäristöön tulee olla vähintään 7km / 10 km.

Esimerkki

Jos urheilulukiolaisen matka kotoa urheiluhallille on 5 km, hallilta oppilaitokseen matka on 10 km ja oppilaitoksesta kotiin 5 km, ei opiskelijalla ole oikeutta koulumatkatukeen. Kodista lähtevän tai kotiin tulevan matkan pituus tulee olla vähintään 7/10 kilometriä.

Esimerkki

Jos urheilulukiolaisen matka kotoa urheiluhallille on 5 km, hallilta oppilaitokseen matka on 10 km ja oppilaitoksesta kotiin 10 km, on opiskelijalla oikeus matkan pituuden perusteella koulumatkatukeen. Jos tuki myönnetään itse järjestetyn kulkutavan mukaan, lasketaan keskimääräiseen korvattavaan matkaan mukaan myös siirtymä eli matka urheiluhallilta oppilaitokseen.

1.8 Ratkaiseminen

Koulumatkatukihakemus tulee käsitellä ilman aiheetonta viivytystä ja siitä on annettava kirjallinen päätös. Koulumatkatuki myönnetään lukuvuodeksi kerrallaan.

1.8.1 Esteellisydestä

Hallintolaissa säädettyjä virkamiesten esteellisyysperusteita sovelletaan Kelan toimihenkilöihin.

Lue lisää esteellisyydestä sekä käsittely- ja läsnäolokiellosta.

1.8.1.1 Käsittely- ja ratkaisukielto

Jos olet esteellinen, **et saa käsitellä tai ratkaista asiaa etkä olla läsnä asiaa käsiteltäessä**, jottei läsnäolosi vaikuta asian käsittelyyn.

Lue lisää esteellisyydestä.

1.8.1.2 Esteellisuuden toteaminen

Sinun on ensisijaisesti **itse** havaittava ja todettava oma esteellisytesi.

Jos **asiakas** esittää **väitteen** asiaa käsittelevän toimihenkilön esteellisyydestä, väitteeseen on viipymättä otettava kanta ja esteellisyysasia ratkaistava.

Lue lisää esteellisuuden ratkaisemisesta.

1.8.2 Kuuleminen

Kuuleminen merkitsee tilaisuuden varaamista asiakkaalle esittää oma käsityksensä asiasta ennen ratkaisua.

Lue lisää kuulemisesta.

1.8.2.1 Milloin asiakasta on kuultava?

Lue lisää milloin asiakasta on kuultava ja milloin asiakasta ei tarvitse kuulla.

1.8.2.2 Miten kuullaan?

Lue miten asiakasta kuullaan ja päämiehen ja edunvalvojan tai huoltajan kuulemisesta sekä suullisesta vaatimuksesta ja selvityksestä.

1.8.3 Päätöksen antaminen

Etuuspäätökset ovat **hallintopäätöksiä**. Hallintopäätöksellä tarkoitetaan viranomaisen hallintoasiassa tekemää ratkaisua, jolla on asian käsittelyn päättävä vaikutus.

Hakijalle tulee yleensä antaa kirjallinen päätös etuuden myöntämisestä, hylkäämisestä, lakkauttamisesta, tarkistamisesta, oikaisemisesta ja takaisinperinnästä. Kun päätös on kirjallinen, asiakas saa tietoonsa päätöksen perustelut ja hän voi harkintansa mukaan valittaa päätöksestä.

Lue etuuskohtaisista ohjeista, kuinka päätöksen antamisessa menetellään etuudensaajan, lapsen tai edunvalvojan kuolemantapauksessa. Lue myös hallintolain soveltamisen ohjeista edunvalvonnan päättymisestä etuudensaajan tai edunvalvojan kuoleman johdosta. Silloin, kun annat päätöstä etuudensaajan tai lapsen kuoleman vuoksi, lisää päätökseen sopivaan kohtaan pahoittelu, esim. *Osanottomme menetyksenne johdosta*. Mikäli asiaa on jo aiemmin pahoiteltu Kelan taholta kirjallisesti, ei osanottoa ole enää syytä uudelleen ilmaista päätöksessä tai kirjeessä.

Silloin, kun on kyse indeksitarkistuksesta johtuvasta etuuden tarkistamisesta, päätös annetaan vain pyynnöstä.

Lainmuutoksen yhteydessä voidaan säätää erikseen siitä, annetaanko lainmuutoksesta johtuvasta etuuden tarkistamisesta päätös. Kun etuus tarkistetaan viran puolesta lainmuutoksen vuoksi, ei tarkistuksesta aina anneta päätöstä muutoin kuin etuudensaajan pyynnöstä.

Etuuspäätös annetaan pääsääntöisesti lopullisena ja siihen voi hakea muutosta siten, kuin etuuslainsäädännössä on säädetty. Tietyissä tilanteissa päätös tulee kuitenkin antaa väliaikaisena. Päätöksen antamisesta väliaikaisena kerrotaan etuuskohtaisissa ohjeissa, muutoksenhaku-ohjeessa ja päätöksen oikaisu ja poistaminen -ohjeessa.

Etuuspäätökset annetaan maksutta.

Päätökset annetaan suomeksi tai ruotsiksi väestötietojärjestelmästä saatavan asiakkaan kielitiedon perusteella. Huomaa myös tilanteet, joissa päätös annetaan asiakkaan käyttämällä saamen kielellä.

Etuuskohtaisissa ohjeissa on kerrottu, kenelle päätös tulee antaa.

Lue lisää myös asiaratkaisu vai tutkimatta jättäminen, päätöksen muoto ja sisältö ja päätöksen perusteleminen.

1.8.3.1 Päätöksensaajat

Täysi-ikäinen hakija

Koulumatkatukipäätös lähetetään koulumatkatuen hakijalle.

Jos täysi-ikäiselle hakijalle on määrätty edunvalvoja, lähetetään päätös tiedoksi edunvalvojalle, jos edunvalvojan tehtäviin kuuluu Kelan etuusasioden hoitaminen. Edunvalvojan tehtävän sisällön voit tarkistaa holhousasioiden rekisterikysellä. Kyselyä pääset käyttämään Ratkaisutyön etuuskohtaisilta sivuilta kohdasta Työvälineet (Holhousasioiden rekisteri). Kyselyä varten tulee anoa käyttöoikeudet Tahdin Käyttövaltuuksienhallintajärjestelmästä (KVH) / Etuuskyselyt / Holhousrekisterin kyselijä. Tee kysely antamalla etuudensaajan henkilötunnus. Huomaa, että voimassa oleva edunvalvontamääräys on voitu toimittaa Kelaan myös jo muun hakemuksen yhteydessä, jolloin määräys löytyy Oiwasta asiakkaan asiakirjoista. Edunvalvojan tehtävän sisällön tulkitsemiseen voit pyytää apua sähköpostitse RP_OPINTOETUUDET.

Päätös lähetetään tiedoksi edunvalvojalle saatekirjeellä OTV21.

Alaikäinen hakija - tiedoksiannon pääsääntö

Jos hakija on alaikäinen, päätös lähetetään hakijan lisäksi tiedoksi myös hakijan **huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle**. Päätös annetaan tiedoksi vain yhdelle huoltajalle. Toinen huoltaja saa yleensä pyynnöstä Kelasta kopion alaikäisen

päätöksestä. Myös koulumatkatuen laskutukseen liittyvä liikamaksun kuulemiskirje lähetetään tiedoksi alaikäisen hakijan huoltajalle. Muu laillinen edustaja voi olla esimerkiksi käräjäoikeuden alaikäiselle turvapaikanhakijalle määräämä edustaja. Ks. lisää Hallintolain soveltamisohje – Alaikäisen puhevallan käyttäminen – Muun laillisen edustajan puhevalta.

Jos alaikäiselle syntyy lapsi, päätös annetaan myös tällöin tiedoksi alaikäisen huoltajalle.

Jos alaikäinen solmii avioliiton, hänen vajaavaltaisuutensa päättyy eikä hänen päätöstään enää saa antaa tiedoksi huoltajalle.

Koulumatkatukipäätöstä ei anneta tiedoksi huoltajalle hakijan 18-vuotissyntymäpäivän jälkeen. Eli jos ratkaisu tehdään sinä päivänä, jona hakija täyttää 18 vuotta, se annetaan vielä tiedoksi hänen huoltajalleen. Ratkaiseva on nimenomaan päätöksenantopäivä, ei se mistä lukien tuki tarkistetaan.

Huoltajalle päätös annetaan huoltajan kielellä (suomi tai ruotsi), joka voi olla eri kuin alaikäisen kieli. Jos huoltajalle annetaan päätös eri kielellä kuin alaikäiselle, tulee käsittelijän muistaa kääntää huoltajan päätökseen yksilölliset päätöstekstit.

Jos alaikäinen on pyytänyt lähettämään päätöksen tiedoksi henkilölle, joka ei ole hänen huoltajansa tai muu laillinen edustaja, käsittelijä ottaa yhteyttä hakijaan. Käsittelijä kertoo, että päätös voidaan antaa tiedoksi vain huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Alaikäisen tulee ilmoittaa, kummalle huoltajalle päätös annetaan tiedoksi. Jos tietoa ei alaikäiseltä saada, käsittelijä voi päättää, kummalle huoltajista hän lähettää päätöksen tiedoksi. Päätökseen tulee lisätä fraasi KMX02.

Alaikäinen huostaanotettu tai jälkihuollossa

Jos alaikäinen on huostaanotettu tai jälkihuollossa, huoltajan asema lapsen edunvalvojana ja huoltajana säilyy ennallaan. Päätös annetaan tällöin tiedoksi alaikäisen lisäksi hänen huoltajalleen tai edunvalvojalle, ei sosiaaliviranomaiselle.

Alaikäisellä hakijalla edunvalvoja

Jos alaikäisellä on edunvalvoja, päätös annetaan tiedoksi alaikäisen lisäksi edunvalvojalle, jos edunvalvojan tehtäviin kuuluu Kelan etuusasioden hoitaminen. Edunvalvojan tehtävän sisällön voit tarkistaa holhousasioiden rekisterikyselyllä. Kyselyä pääset käyttämään Ratkaisutyön etuuskohtaisilta sivuilta kohdasta Työvälineet (Holhousasioiden rekisteri). Kyselyä varten tulee anoa käyttöoikeudet Tahdin Käyttövaltuuksienhallintajärjestelmästä (KVH) / Etuuskyselyt / Holhousrekisterin kyselijä. Tee kysely antamalla etuudensaajan henkilötunnus. Huomaa, että voimassa oleva edunvalvontamääräys on voitu toimittaa Kelaan myös jo muun hakemuksen yhteydessä, jolloin määräys löytyy Oiwasta asiakkaan asiakirjoista. Edunvalvojan tehtävän sisällön tulkitsemiseen voit pyytää apua sähköpostitse RP_OPINTOETUDET. Jos edunvalvoja on useampia, voit valita, kenelle edunvalvojista alaikäisen päätös annetaan tiedoksi.

Edunvalvojalle päätös annetaan alaikäisen kielellä.

Alaikäinen hakija - ei huoltajaa, edunvalvojaa eikä tai muuta laillista edustajaa

Jos alaikäiselle ei ole rekisteröity huoltajaa eikä edunvalvojaa eikä hänelle ole määrätty muuta laillista edustajaa, annetaan päätös tiedoksi alaikäisen kotikunnan **sosiaaliviranomaiselle**. Näin toimitaan esimerkiksi silloin, kun alaikäisen vanhemmat ovat kuolleet eikä alaikäiselle ole vielä määrätty edunvalvojaa tai muuta laillista edustajaa.

Kun sosiaaliviranomainen hakee koulumatkatukea, voi sosiaaliviranomainen antaa hakemuksen vireille laittamisen yhteydessä luvan antaa tieto etuuspäätöksestä lapsen perhehoitajalle (katso lisää kohdasta [Kuka voi hakea etuutta?](#)). Perhehoitaja ei kuitenkaan ole hallintolaissa tarkoitettu lapsen muu laillinen edustaja tai edunvalvoja eikä kunnan kanssa tehdystä toimeksiantosopimuksesta seuraa perhehoitajalle mitään oikeuksia lapseen.

Sosiaaliviranomaiselle päätös annetaan alaikäisen kielellä.

Alaikäinen - tiedonsaannin rajoitukset

Jos alaikäisellä on turvakielto, päätöstä ei lähetetä muille kuin alaikäiselle itselleen. Jos huoltajalla on turvakielto, hänelle lähetetään tiedoksi alaikäisen päätös.

Käsittelijällä on mahdollisuus erityistilanteissa olla antamatta alaikäisen päätöstä tiedoksi huoltajalle. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi silloin kun on tiedossa, että alaikäisen päätöksen tiedoksi antaminen huoltajalle voisi olla alaikäisen edun vastaista huoltajan ja alaikäisen huonojen välien vuoksi tai silloin, kun alaikäisen huostaan otosta on kulunut useampi vuosi ja alaikäinen ei ole huoltajansa kanssa juurikaan tekemisissä. Näissä tilanteissa tulee aina pyytää kannanotto RP_OPINTOETUODET-sähköpostilaatikosta.

Muu huoltaja tai tiedonsaantioikeutettu

Muulla huoltajalla (käytetään myös termiä oheishuoltaja) on lähtökohtaisesti samat oikeudet kuin huoltajalla. Muulla huoltajalla tarkoitetaan muuta huoltajaa kuin lapsen vanhempaa. Muu huoltaja voi olla esimerkiksi lapsen isovanhempi.

Huoltajuussopimuksessa voidaan sopia, että muullakin henkilöllä kuin huoltajalla on oikeus saada lasta koskevia salassa pidettäviä tietoja viranomaisilta joko kaikissa tai sopimuksessa määrätyissä asioissa (laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta 7 §). Tiedonsaantioikeutetun henkilön tiedonsaantioikeuden tarkempi sisältö ei näy Kelan perhetiedoissa vaan se tulee selvittää VTJ-suorakyselyllä.

Jos opiskelija pyytää päätöksen lähettämistä muulle huoltajalle tai tiedonsaantioikeutetulle, selvitä vakuutuspiirissä sovitulla tavalla tiedonsaantioikeuden tarkempi sisältö. Pyydä tarvittaessa RP_OPINTOETUODET-laatikosta tulkinta-apua, jos oikeus ei koske kaikkia salassapidettäviä tietoja vaan sitä on rajattu vain tiettyihin tietoihin.

Tiedonsaantioikeutettujen ja huoltajien kesken ei ole ensisijaisjärjestystä.

Esimerkki

Huostaanotetun opiskelijan sijaisvanhemmalle on annettu tiedonsaantioikeudet kaikissa alaikäisen asioissa. Opiskelija pyytää

päätöksen lähettämistä tiedonsaantioikeutetulle (=sijaisvanhemmalle).
Päätös voidaan lähettää opiskelijan pyynnön mukaisesti tiedoksi tiedonsaantioikeutetulle eikä päätöstä tarvitse erikseen lähettää tiedoksi huoltajalle.

1.9 Maksaminen

Koulumatkatuki maksetaan kuukausittain opiskelijan kulkutavasta riippuen joko koulukuljetuksen järjestäjän, lippujärjestelmän ylläpitäjän (Waltti-liikenne), matkalipun myyjän tai hakijan ilmoittamalle tilille. Tuki maksetaan hakijalle kunkin kalenterikuukauden ensimmäisenä päivänä tai sitä seuraavana pankkipäivänä. Takautuvia eriä maksetaan päivittäin.

Lippujärjestelmän ylläpitäjälle, matkalipun myyjälle ja koulukuljetuksen järjestäjälle maksettava koulumatkatuki perustuu laskutukseen. Lippujärjestelmän ylläpitäjälle ja matkalipun myyjälle maksettavat tuet maksetaan kuukausittain keskitetysti etuuskien ja palvelujen suunnitteluyksikön opintotukiryhmästä. Koulukuljetuslaskut maksetaan oppilaitoksen päätoimipisteen sijaintipaikkakunnan mukaan määräytyvässä vakuutuspiirissä.

Pienin maksettava etuus

Koulumatkatuessa ei ole rajoitusta koulumatkatuen maksettavan määrän pienuudesta. Koulumatkatuessa ei sovelleta opintotukilain säännöstä, jonka mukaan opintotukea ei myönnetä, jos kuukausierän määrä yhteensä jäisi 8,40 euroa pienemmäksi.

1.9.1 Maksuosoite

Koulumatkatuki maksetaan kuukausittain hakijan ilmoittamalle tilille tai laskuttajan tilille, myös muulle kuin Suomessa sijaitsevaan rahalaitokseen.

Koulumatkatukea voi hakea alaikäisen puolesta myös hänen huoltajansa ja koulumatkatuki voidaan maksaa myös alaikäisen huoltajan tilille. Maksuosoitteeksi voidaan kirjata huoltajan tili riippumatta siitä, onko hakijana alaikäinen opiskelija itse tai hänen huoltajansa. Huoltajan maksuosoite on voimassa toistaiseksi vaikka tiedossa olisi, että opiskelija tulee koulumatkatuen myönnon aikana täysi-ikäiseksi. Opiskelijalla on aina mahdollisuus tehdä ilmoitus maksuosoitteen muutoksesta, joko alaikäisenä tai täysi-ikäisenä.

Opiskelijalle maksettava yksittäinen maksuerä voidaan kuitenkin maksaa muullakin tavalla, jos tilille maksaminen ei ole mahdollista tai jos hakija tai saaja esittää Kelan hyväksymän erityisen syyn.

Tilinumerotieto voidaan ottaa vastaan myös asiakkaan (koskee vain henkilöasiakkaita) suullisen asiointin yhteydessä, kun asiakas on tunnistettu. Tilinumero voi olla uusi tai kyse voi olla tilinumeron muutoksesta. Käsittelijä tekee tilinumeromuutoksen etuusjärjestelmiin. Tarvittaessa käsittelijä voi tehdä Oiwaan Perustietojen muutos –työn, tarkenteella tilinumeromuutos.

1.9.2 Maksunsaajat

Koulumatkatuki maksetaan tuenhakijalle **itselleen**. Koulumatkatuki voidaan maksaa myös alaikäisen opiskelijan huoltajalle, jos huoltaja hakee koulumatkatukea alaikäisen puolesta.

Koulumatkatuki voidaan maksaa **kunnalle**, jos

- odotettavissa olevaa koulumatkatukea vasten on myönnetty toimeentulotukea (TOTUL 23 §)
- kunta on järjestänyt henkilölle laitospai- tai perhehoitoa taikka muuta lastensuojelulain nojalla annettua hoitoa (AML 14 §)

Koulumatkatukea ei voida maksaa perhehoitajalle, koska kunnan kanssa tehdystä toimeksiantosopimuksesta ei seuraa perhehoitajalle mitään oikeuksia lapseen. Koulumatkatuki maksetaan **edunvalvojan** määräämälle tilille, jos opiskelijalle on määrätty edunvalvoja hoitamaan hänen omaisuuttaan tai taloudellisia asioitaan (Laki holhous-toimesta 31 §). Tieto edunvalvojamääräyksen sisällöstä löytyy Holhousasioiden rekisteri -kyselyllä. Tilinumeroa pyydetään edunvalvojalta kirjeellä YHL13.

Ulosmittaus ja siirtokielto

Sopimus, joka tarkoittaa koulumatkatuesta säädetyn lakiin perustuvan etuuden siirtämistä toiselle on mitätön. Koulumatkatukea ei saa ulosmitata (koulumatkatukilaki 14 §, opintotukilaki 44 §).

Kunnan välitystili ja Virho-tili

Osa kunnista on ottanut käyttöön Virho-järjestelmän, jonka kautta kunnat hoitavat asiakkaiden raha-asioita. Virho-järjestelmässä kunnan toimihenkilö avaa pankkitilin jokaiselle asiakkaalle eli ns. Virho-tilin. Tili on kunnan nimissä ja kunnan nimeämällä toimihenkilöllä on siihen käyttöoikeus. Asiakkaalla ei ole tiliin käyttöoikeutta. Virho-tili korvaa ns. kuntien välitystilin kunnissa, jotka ottavat Virho-järjestelmän käyttöön.

Koulumatkatuki voidaan opiskelijan kirjallisesta pyynnöstä maksaa kunnan välitystilille tai Virho-tilille. Opiskelijan oma pyyntö riittää, kunnalta ei tarvitse pyytää erillistä maksuvaatimusta tai muuta selvitystä. Jos Kelaan tulee pelkästään kunnan maksuvaatimus, pyydä opiskelijalta kirjallinen suostumus tai valtakirja kunnan välitystilille tai Virho-tilille maksamiseen.

Opiskelija voi myös halutessaan perua valtuutuksen. Suullinen ilmoitus perumisesta riittää, mutta asia tulee dokumentoida. Kysy tarvittaessa neuvoa rp_opintoetudet.

Toistaiseksi kunnan välitystili ja Virho-tili kirjataan opiskelijan omaksi tiliksi.

1.9.3 Etuusmaksujen peruutukset pankista

Maksuja ei voi enää peruuttaa pankista.

1.10 Laskutus

Koulumatkatuki voidaan maksaa laskutuksen perusteella suoraan lippujärjestelmän ylläpitäjälle (Waltti-liikenne), lipunmyyjälle (Matkahuolto) tai koulukuljetuksen järjestäjälle. Vaikka tukea ei laskutustapauksessa makseta opiskelijalle, on huomioitava, että opiskelija on kuitenkin tuen saajana. Opiskelija on saanut hyödyn tuesta ostaessaan koulumatkatuella alennettuun hintaan matkalipun tai matkustaessaan koulukuljetuksen kyydissä.

Waltti-liikenne

Kun opiskelija käyttää koulumatkallaan Waltti-liikennettä, tuki maksetaan laskutuksen perusteella lippujärjestelmän ylläpitäjälle (LMJ). LMJ tulouttaa koulumatkatukiosuudet myytyjen lippujen perusteella toimivaltaisille viranomaisille eli kunnille ja ELY-keskuksille. Laskujen käsittely ja maksaminen lippujärjestelmän ylläpitäjälle hoidetaan keskitetysti etuuksien ja palvelun suunnitteluyksikön opintotukiryhmässä (myöh. opintotukiryhmä), jonne lasku ja laskun erittely tulevat atk-muodossa. (Ks. Laskutuksen aikarajat)

Waltti-liikenteen koulumatkatukilippujen myynnin reaaliaikainen seuranta

Waltti-liikenteen lippujen ostoja ei ole voinut Kelassa seurata 1.8.2021 jälkeisistä ostoista.

Joukkoliikenne (Matkahuolto)

Kun opiskelija käyttää koulumatkallaan Matkahuollon jäsenyrityksen linja-autoa, tuki maksetaan Matkahuollolle. Laskujen käsittely ja maksaminen Matkahuoltoon hoidetaan keskitetysti opintotukiryhmässä, jonne lasku ja laskun erittely tulevat atk-muodossa. (Ks. Laskutuksen aikarajat)

Matkahuollon koulumatkatukilippujen myynnin reaaliaikainen seuranta

Matkahuolto tarjoaa Kelalle mClearing-palvelun koulumatkatukilippujen myynnin seurantaa varten. Palvelu tarjoaa lähes reaaliaikaisen tiedon koulumatkatuen saajien korttitapahtumista (sekä myynnit että hyvitykset). Palvelussa on selattavissa reaaliaikaisesti kaikki Matkahuollon myyntijärjestelmällä tehdyt osto- ja hyvitystapahtumat. Sen sijaan linja-autojen myyntilaitteiden tiedot ovat saatavilla vasta, kun autolaitteiden tiedot on purettu Matkahuollon myyntijärjestelmään. Autolaitteiden tietoja puretaan muutaman päivän välein.

Palvelu on tarkoitettu kaikille koulumatkatuen parissa työskenteleville, jotka joutuvat selvittämään koulumatkatukilippujen ostotapahtumia. Saat palveluun käyttöoikeudet oman ryhmäpäällikkösi kautta. Ryhmäpäälliköt ilmoittavat opintotukiryhmälle (opintoetuedet@kela.fi) uudet käyttäjät. Opintotukiryhmä lähettää uudelle käyttäjälle palvelun käyttöohjeet, käyttäjätunnuksen ja salasanan, joka tulee vaihtaa ensimmäisen kirjautumisen yhteydessä.

Matkahuollon mClearing-palvelu on suomenkielinen.

Laskutusten selvittäminen (KM3 -lomake)

Jos lipunmyyjän laskutuksessa on yksittäisiä epäselvyyksiä, käsittelijä selvittää asiaa ensisijaisesti opiskelijalta esim. montako lippua opiskelija on ostanut kuukauden aikana.

Jos kyseessä on Matkahuollon laskutus ja opiskelijan selvityksen perusteella voidaan todeta hänen toimineen oikein, käsittelijä selvittää asiaa Matkahuollosta Selvitys - Koulumatkatuen laskutustapahtumat -lomakkeella, KM3 (pdf).

Kelasta lähetetään selvityslomake sähköpostin liitetiedostona (suojattuna sähköpostina) Matkahuollolle (clearing@matkahuolto.fi.s) sekä tiedoksi opintotukiryhmälle (opintoetuudet@kela.fi). Sähköpostin Aihe-kenttään kirjoitetaan KM3-lomake/ opiskelijan sukunimi. Selvitys kuvataan Oiwalla ja siirretään työ odottamaan (2 kk) lipunmyyjän vastausta. Lipunmyyjä ilmoittaa sähköpostilla selvityksensä ja mahdollisen koulumatkatuen palautuksen sekä lomakkeen lähettäjälle ja opintotukiryhmälle (opintoetuudet@kela.fi). Lipunmyyjän palauttama koulumatkatuki näkyy myöhemmin koulumatkatuen saajan maksutiedoissa. Jos lipunmyyjä ei vastaa Kelan selvitykseen 2 kk:n aikana, käsittely-yksikkö lähettää asian tiedoksi opintotukiryhmälle (opintoetuudet@kela.fi), joka pyytää lipunmyyjältä hyvityksen kokonaisuudessaan koulumatkatuen laskutukseen.

HUOM. Jos käsittely-yksikkö on selvittänyt asiaa esim. opiskelijalta suoraan ja todennut hyvityksen olevan aiheellinen, KM3-lomaketta ei tarvitse lähettää lipunmyyjälle vaan tieto tulee lähettää suoraan osoitteeseen: opintoetuudet@kela.fi palautuksen pyytämistä varten.

Jos kyseessä on Waltti-liikenteen laskutus, opiskelijalta saadun selvityksen jälkeen, käsittelijä voi lähettää asian jatkoselvittelyä tai palautuksen pyytämistä varten opintotukiryhmälle (opintoetuudet@kela.fi).

Laskutusten palautukset

Lipunmyyjä palauttaa virheellisesti laskutettuja koulumatkatukia KM3-lomakkeen perusteella. Matkahuolto palauttaa virheellisiä laskutuksia kuukausittain myös oman selvityksen perusteella. Palautus näkyy opiskelijan koulumatkatuen Maksutiedot-näytöllä.

Koulukuljetus

Kun opiskelija hakee koulumatkatukea koulukuljetukseen osallistumisen perusteella, tuki maksetaan laskutuksen perusteella koulukuljetuksen järjestäjälle. Koulukuljetuksen järjestäjä (tai sen valtuuttamana oppilaitos) laskuttaa Kelalta koulumatkatuet kalenterikuukauden pituisissa erissä jälkikäteen.

Koulukuljetuslaskutuksen työnkulku

Oppilaitos toimittaa koulukuljetuksen järjestäjälle ne hakemuksen tiedot, jotka ovat tarpeen laskutusta varten. Oppilaitos kokoaa oppilaitoskohtaisen laskun koulumatkatukeen oikeutetuista koulukuljetukseen osallistuvista opiskelijoista ja lähettää sekä laskun että erittelyluettelon opiskelijoista yhtenä nippuna joko paperipostina tai suojattuna sähköpostina Kelan eteläisen vakuutuspiirin skannausyksikköön osoitteella: Kela, PL 10, 00056 KELA tai etelainenvp.skannaus@kela.fi (ks. Laskutuksen aikarajat). Laskun liitteenä on erittely, joka sisältää luettelon kaikista laskuun sisältyvistä opiskelijoista.

Kelassa oppilaitoksen lähettämä koulukuljetuslasku ja laskun erittely skannataan ja indeksoidaan Oiwaan (listatunnus: Koulumatkatuen maksu- ja seurantaluetelo, lisätiedoksi Tunnus-kenttään oppilaitoksen nimi). Toimisto rekisteröi (TORE) laskun ja erittelyn tiedot päätteelle lukuvuoden 1. laskun käsittelyn yhteydessä. Laskun tietoihin

rekisteröidään myös Lista-työn Oiwa-tunniste, jonka perusteella lasku ja laskun erittely on helposti löydettävissä Oiwasta. Laskun rekisteröinnin jälkeen Lista-työ voidaan sulkea.

Ahvenanmaalaisen oppilaitoksen osalta koulutuksen järjestäjä voi laskuttaa Kelalta koulumatkatukia vain Manner-Suomessa asuvien opiskelijoiden koulumatkojen perusteella.

Koulutuksen järjestäjä laatii lukuvuoden ensimmäisen erittelyn. Oppilaitosten palvelusivustolla on oppilaitosten käytettävissä tyhjä [Koulumatkatuki - Koulukuljetuslaskun erittely -lomake, KM11a \(pdf\)](#), jota voidaan käyttää lukuvuoden ensimmäisen erittelyn laadinnassa. Lukuvuoden ensimmäisen laskun jälkeen oppilaitokset käyttävät erittelynä Kelasta välittömästi laskun maksamisen jälkeen ohjelmallisesti toimitettavaa edellisen kuukauden tietojen pohjalta laadittua maksu- ja seurantalueteloa.

Oppilaitos merkitsee maksu- ja seurantaluetteloon muutokset uutta laskua varten. Luettelolla saadaan myös tiedot opiskelun keskeytyksistä ja valmistumisista. Oppilaitos toimittaa luettelon koulukuljetuksen järjestäjälle laskun kirjoittamista varten. Oppilaitos toimittaa luettelon Kelan vastuuyksikköön. Erittelytiedoissa voi olla sama opiskelija vain kerran, mutta hänestä voidaan laskuttaa useammalta kuukaudesta. Laskussa on yksittäisen opiskelijan osuuden oltava yli 11,00 euroa/kk. Koulukuljetuslaskut käsitellään TORE > Koulumatkatuen laskut -kohdassa.

Jos opiskelijan koulukuljetuksesta ei laskuteta kuukausittain (tuki myönnetty koulukuljetuksen mukaan esim. lukuvuoden koko opiskeluaajaksi), tarkistushakemusta ei pyydetä opiskelijalta (vrt. lipunmyyjän laskutus). Koulukuljetuksen laskut maksetaan samoin perustein kuin lipunmyyjien laskut eli mahdolliset selvitykset tehdään vasta laskun maksun jälkeen.

1.10.1 Laskutuksen aikarajat

Koulutuksen järjestäjän, lippujärjestelmän ylläpitäjän (Waltti) ja matkalipun myyjän (Matkahuolto) on toimitettava Kelalle lasku kalenterikuukausittain jälkikäteen seuraavan kuukauden 10. päivään mennessä. Tällöin Kela sitoutuu maksamaan laskun viimeistään saapumiskuukauden 24. päivänä tai sitä seuraavana pankkipäivänä.

Jos lasku tulee myöhemmin kuin 10. päivänä, Kela maksaa sen kahden viikon kuluessa saapumisesta. Jos laskun maksaminen viivästyy sovitusta 24 päivästä tai myöhässä saapunut lasku maksetaan myöhemmin kuin kahden viikon kuluessa saapumisesta, voi laskuttaja lähettää viivästyskorosta laskun Kelalle. Viivästyskoroko määräytyy korkolain (633/1982) mukaan.

Katso Koulumatkatuen laskuttajan laskut Koulumatkatuen tekninen ohje > Laskujen käsittely.

1.11 Ilmoitusvelvollisuus

Opiskelijan ilmoitusvelvollisuus

Opiskelijan tulee ilmoittaa Kelalle koulumatkatuen myöntämiseksi tarvittavat tiedot sekä koulumatkatukeen vaikuttavista muutoksista.

Koulumatkatukea saavan opiskelijan tulee myös ilmoittaa

- opintojen päättymisestä tai keskeyttämisestä
- oppilaitoksen vaihtumisesta
- muuttamisesta
- muista koulumatkatukioikeuteen vaikuttavista muutoksista

Oppilaitoksen ilmoitusvelvollisuus

Oppilaitoksen tulee ilmoittaa Kelalle sellaiset tietoonsa tulleet seikat, jotka voivat johtaa koulumatkatuen tarkistamiseen tai lakkauttamiseen.

1.12 Päätöksen oikaisu ja poistaminen

Kaikille etuuksille yhteinen Päätöksen oikaisu ja poistaminen.

Opintotuen etuusohjeessa on tarkempaa tietoa valitusajan jälkeen saapuneiden selvitysten käsittelystä ja päätöksen oikaisemisesta. Ohjeet ovat sovellettavissa myös koulumatkatukeen

1.13 Tarkistaminen

Koulumatkatuki tarkistetaan tai lakkautetaan, jos opiskelijan olosuhteissa tapahtuu sellainen muutos, joka vaikuttaa oikeuteen saada koulumatkatukea tai tuen määrään.

Suullinen tarkistaminen

Voit tarkistaa koulumatkatuen suullisesti puhelimessa saamiesi tietojen perusteella. Suullinen tarkistaminen edellyttää, että asiakkaalla on koulumatkatuki maksussa. Suullisessa tarkistamisessa

- tieto muutoksesta on tullut Kelaan muualta kuin asiakkaalta ja
- etuuskäsittelijä soittaa asiakkaalle tarkistaakseen muutoksen vaikutuksen etuuteen.

Tuki voidaan tarkistaa **suullisen** ilmoituksen perusteella esimerkiksi silloin, kun opiskelijalla on tuki maksussa ja hän ilmoittaa muun joukkoliikenteen lipun hinnan muutoksesta.

Selvitä asiakkaan kokonaistilanne ennen asiakkaalle soittamista, mm. opiskelu- ja osoitetiedot.

Kokonaistilanteen selvittämisen jälkeen harkitse, onko kysymyksessä sellainen tilanne, että suullinen tarkistus voidaan tehdä.

Puhelimesta saadut tiedot vastaavat hakemusta ja tiedot kirjataan Oiwan Yhteydenottoon. Kun soitat asiakkaalle,

- Tunnista asiakas puhelun aluksi.
- Kysy, onko asiakkaan olosuhteissa tapahtunut muita muutoksia kuin nyt Kelan tietoon tullut muutos.
- Käy lopuksi asiakkaan kanssa läpi yhteydenottoon kirjoittamasi tiedot. Kirjaa myös tästä maininta yhteydenottoon.

- Jos keskustelun perusteella asiakkaan pitää toimittaa kirjallisesti lisäselvityksiä tai asiakas ei vastaa puheluun, tilanne muuttuu normaaliksi lisäselvitysprosessiksi eikä kyseessä ole suullinen tarkistaminen.

Tee ratkaisu tehdään välittömästi soiton jälkeen. Lisää päätökseen fraasi KMT16. Suullisen tarkistushakemuksen saapumispäivä on päivä, jolloin asiakkaalle soitetaan. Liitä sekä yhteydenotto että etuusratkaisu etuuden tarkistamisen aiheuttaneeseen työhön. Kirjoita työn tarkenteen lisätietoon ' Suullinen tarkistaminen' ja sulje työ.

1.13.1 Olosuhdemuutokset

Olosuhdemuutokset

Kun opiskelijan olosuhteissa tapahtuu tukeen vaikuttava muutos, koulumatkatukioikeus tarkistetaan kuukausikohtaisesti. Koulumatkatukioikeutta tarkistettaessa arvioidaan sitä, onko opiskelijalla kalenterikuukaudelta oikeus täysimääräiseen tukeen, puoleen täysimääräisestä tuesta tai onko opiskelijalla lainkaan oikeutta tukeen.

- Vähintään 15 matkapäivää kalenterikuukaudessa oikeuttaa täysimääräiseen tukeen.
- 10 – 14 matkapäivää päivää kalenterikuukaudessa oikeuttaa puoleen täysimääräisestä tuesta.
- Jos matkapäiviä on 0 – 9 kalenterikuukauden aikana, opiskelijalla ei ole lainkaan oikeutta koulumatkatukeen.

Esimerkki

Opiskelijalle on myönnetty täysimääräinen koulumatkatuki ajalle 1.10. – 30.11. Opiskelija ilmoittaa marraskuun alussa, että hänellä onkin matkapäiviä marraskuussa vain 12. Opiskelijan koulumatkatuki ajalta 1.11. – 30.11. tulee tarkistaa siten, että opiskelijalla on oikeus puoleen täysimääräisestä tuesta.

Koulumatkatukea tarkistettaessa myönnettyä tukea verrataan uusiin muuttuneisiin koulumatkatuen perusteisiin. Tarkistamisessa ei lasketa, monenko päivän ajalta olosuhteet ovat muuttuneet, vaan verrataan suoraan, onko ilmoitetulla muutoksella vaikutusta koulumatkatukeen. Jos tuki muuttuu, tuki tarkistetaan. Tarkistushakemuksessa opiskelijan tulee ilmoittaa muutoskuukauden ajalta koko kuukauden matkapäivät ja kulkutavat. Muutoskuukaudella tarkoitetaan kalenterikuukautta, jonka aikana koulumatkatukeen vaikuttava muutos alkaa ja päättyy. **Opiskelijalta kysytään muutoskuukauden todelliset matkapäivät ja kulkutavat edellisen ”vanhan” matkan osalta sekä uuden muuttuneen matkan osalta.** Koulumatkatuki tarkistetaan, lakkautetaan tai oikaistaan opiskelijan ilmoituksen mukaisesti.

Esimerkki

Opiskelija ilmoittaa työpaikalla oppimisjaksosta ajalla 15.9. - 15.11. Hänellä on tuki myönnetty Matkahuollon mukaan, ja tuki koulutussopimukselle tulee tarkistettavaksi itse järjestetyn kulkutavan mukaan.

Opiskelijan tulee ilmoittaa hakemuksessa matkapäivien lukumäärä ja miten on matkustanut

- erikseen ajoilta 1.9.-14.9. ja 15.-30.9.
- ajalta 1.10. - 31.10. ja
- erikseen ajoilta 1.11.-15.11. ja 16.-30.11.

Tuen tarkistamiseksi opiskelija ilmoittaa, että kulkee

- 1.9.-14.9. Matkahuollon autolla 20 km 10 päivää
- 15.-30.9. omalla autolla 15 km 11 päivää
- 1.-31.10. omalla autolla 15 km vähintään 15 päivää
- 1.11.-15.11. omalla autolla 15 km 11 päivää
- 16.-30.11. Matkahuollon autolla 20 km 11 päivää

Opiskelijalle myönnetään syyskuulle ja marraskuulle puolet täysimääräisestä tuesta Matkahuollon mukaan ja puolet täysimääräisestä itse järjestetyn kulkutavan mukaan.

Opiskelijalta tulee aina kysyä muutoskuukauden todelliset matkapäivät kulkutapakohtaisesti. Jos opiskelija ei pyynnöstä huolimatta ilmoita muutoskuukauden todellisia matkapäiviä kulkutavoittain, tarkistetaan tai lakkautetaan tuki kalenterikuukauden päivien perusteella. Kalenterikuukauden päiviä laskettaessa huomioidaan se, muuttuuko opiskelijan olosuhde kalenterikuukauden 1.-9. päivä, kalenterikuukauden 10.-14. päivä vai kalenterikuukauden 15. päivä tai sen jälkeen.

Opintotuen määräaikaisen olosuhdemuutoksen sääntöä ei sovelleta koulumatkatuessa, joten muutosjaksoon sisältyviä päiviä ei lasketa. Koulumatkatuessa käytetään yhtä tarkistamisen sääntöä riippumatta siitä, millä perusteella tai miten pitkstä olosuhdemuutoksesta on kyse. Jos tuki muuttuu olosuhdemuutoksen takia, tuki tarkistetaan.

Koulutussopimus tai muu vastaava olosuhdemuutos

Kun saadaan tieto koulutussopimuksesta, kysytään opiskelijalta tuen tarkistamiseksi tarvittavat tiedot muuttuneesta matkasta. Opiskelijalta kysytään muutoskuukauden todelliset matkapäivät ja kulkutavat edellisen ”vanhan” matkan osalta sekä uuden muuttuneen matkan osalta. Tätä samaa tarkistamisen sääntöä käytetään kaikissa tarkistamisen tilanteissa, joissa opiskelijan tuen määrä muuttuu. Tällaisia tilanteita ovat koulutussopimuksen lisäksi opiskelijan muutto tai koulumatkan vaihtuminen.

- Jos opiskelija vastaa ja esittää todelliset matkapäivät ja kulkutavat muutoskuukaudelta, tarkistetaan, lakkautetaan tai oikaistaan tuki opiskelijan ilmoituksen mukaisesti.
- Jos opiskelija vastaa, että Kelan saama tieto koulutussopimuksen alkamisesta on oikea ja hän hakee koulumatkatukea myös koulutussopimuksen ajalle, mutta ei ilmoita todellisia matkapäiviä muutoskuukauden osalta, tarkistetaan tai lakkautetaan tuki koulutussopimuksen alkamispäivän mukaan.
- Jos opiskelija ei vastaa lainkaan, tuki tarkistetaan tai lakkautetaan koulutussopimuksen alkamispäivän mukaan, koska opiskelijalla ei ole oikeutta tukeen.

Jos opiskelija myöhemmin koulumatkatuen tarkistuspäätöksen jälkeen esittää todelliset matkapäivät muutoskuukaudelta, päätös oikaistaan.

Koulutussopimus alkaa viimeistään kuukauden 10. päivä

Jos koulutussopimusta edeltävää olosuhdetta kestää kalenterikuukauden aikana 0 – 9 päivää (eli koulutussopimus alkaa viimeistään kuukauden 10. päivä), tarkistetaan tuki muutoskuukauden alusta uuden olosuhteen mukaan.

Jos opiskelija ei vastaa lainkaan, tuki lakkautetaan koulutussopimuksen alkamispäivän mukaan eli muutoskuukauden alusta alkaen.

Esimerkki

Opiskelijalle on myönnetty täysimääräinen koulumatkatuki 25 km koulumatkaan Matkahuollon linja-autolla. Hän on koulutussopimuksessa 10.9. – 31.10. Opiskelija ei vastaa lainkaan tarkistuspyyntöön. Opiskelijalla ei ole oikeutta koulumatkatukeen syys- eikä lokakuulta. Mahdollisesta liikamaksun takaisinperinnästä päätetään normaalien liikamaksusääntöjen mukaan.

Jos opiskelija vastaa, mutta hän ei ilmoita muutoskuukauden todellisia matkapäiviä kulkutavoittain, tarkistetaan tuki kalenteripäivien mukaan.

Esimerkki

Opiskelijalle on myönnetty täysimääräinen koulumatkatuki 25 km koulumatkaan Matkahuollon linja-autolla. Hän on koulutussopimuksessa 10.9. – 31.10. Hän ilmoittaa kulkevansa omalla autolla 15 km matkan koulutussopimuspaikkaan, mutta ei ilmoita syyskuun matkapäiviä kulkutavoittain. Hakemuksessa opiskelija ilmoittaa, että hänellä on vähintään 15 matkapäivää syys- ja lokakuussa. Matkapäivien lukumäärän perusteella opiskelijalla on oikeus täysimääräiseen tukeen. Opiskelijan tuki tarkistetaan niin, että syys- ja lokakuussa opiskelijalla on oikeus täysimääräiseen tukeen itsejärjestetyllä kulkutavalla.

Koulutussopimus alkaa kuukauden 11. - 15. päivä

Jos koulutussopimusta edeltävää olosuhdetta kestää 10 – 14 päivää (eli koulutussopimus alkaa kuukauden 11. - 15. päivä), tarkistetaan tai lakkautetaan maksussa oleva tuki muutoskuukauden ajalle seuraavasti:

- täysimääräinen tuki: puolet täysimääräisestä tuesta tulee koulutussopimusta edeltävän olosuhteen mukaan ja puolet täysimääräisestä tuesta koulutussopimuksen mukaan. Jos opiskelijalla ei ole oikeutta tukeen koulutussopimuksen ajalta, tarkistetaan tuki muutoskuukauden alusta lukien ja tuki myönnetään puolet täysimääräisestä koulutussopimusta edeltäneen olosuhteen mukaan.
- puolet täysimääräisestä tuesta: opiskelijalla on oikeus hänelle jo myönnettyyn puoleen täysimääräisestä tuesta. Tämän lisäksi myönnetään puolet täysimääräisestä tuesta koulutussopimuksen mukaan, jos opiskelijalla on kalenterikuukauden matkapäivien perusteella oikeus täysimääräiseen tukeen. Jos opiskelijalla ei ole matkapäivien perusteella oikeutta täysimääräiseen tukeen, tukea ei tarkisteta kyseiseltä kuukaudelta, vaan opiskelijalla on oikeus hänelle jo aiemmin myönnettyyn puoleen täysimääräisestä tuesta. Jos koulutussopimusjaksolla ei ole oikeutta tukeen, lakkautetaan tuki seuraavan kuukauden alusta eli muutoskuukauden puolet täysimääräisestä tuesta jää maksuun.

Jos opiskelija ei vastaa lainkaan, tuki lakkautetaan koulutussopimuksen alkamispäivän mukaan. Jos koulutussopimusta edeltävää olosuhdetta kestää 10 – 14 päivää, tarkistetaan täysimääräinen tuki muutoskuukauden alusta niin, että puolet täysimääräisestä tuesta tulee muutoskuukaudelta koulutussopimusta edeltävän mukaan ja puolet muutoskuukauden tuesta on liikamaksua. Jos maksussa on puolet

täysimääräisestä tuesta, lakkautetaan tuki muutoskuukautta seuraavan kuukauden alusta alkaen.

Esimerkki

Opiskelijalle on myönnetty täysimääräinen koulumatkatuki 25 km koulumatkaan Matkahuollon linja-autolla. Hän on koulutussopimuksessa 12.9. – 31.10. Opiskelija ei vastaa lainkaan tarkistuspyyntöön. Opiskelijan tuki tarkistetaan syyskuulta niin, että hänelle myönnetään puolet täysimääräisestä tuesta Matkahuollon linja-autolla ja puolet täysimääräisestä tuesta on liikamaksua. Opiskelijalla ei ole oikeutta koulumatkatukeen lokakuulta. Mahdollisesta liikamaksun takaisinperinnästä päätetään normaalien liikamaksusääntöjen mukaan.

Jos opiskelija vastaa, mutta hän ei ilmoita muutoskuukauden todellisia matkapäiviä kulkutavoittain, tuki tarkistetaan koulutussopimuksen alkamispäivän mukaan. Jos koulutussopimusta edeltävää olosuhdetta kestää 10 – 14 päivää, tarkistetaan täysimääräinen tuki muutoskuukauden alusta niin, että puolet täysimääräisestä tuesta tulee muutoskuukaudelta koulutussopimusta edeltävän mukaan ja puolet muutoskuukauden tuesta tulee koulutussopimuksen mukaan.

Esimerkki

Opiskelijalle on myönnetty täysimääräinen koulumatkatuki 25 km koulumatkaan Matkahuollon linja-autolla. Hän on koulutussopimuksessa 12.9. – 31.10. Hän ilmoittaa kulkevansa omalla autolla 15 km matkan koulutussopimuspaikkaan, mutta ei ilmoita syyskuun matkapäiviä kulkutavoittain. Opiskelijan tuki tarkistetaan syyskuulta niin, että hänelle myönnetään puolet täysimääräisestä Matkahuollon linja-autolla ja puolet itse järjestetyn kulkutavan mukaan. Lokakuun tuki tarkistetaan itse järjestetyn kulkutavan mukaan.

Koulutussopimus alkaa kuukauden 16. päivä tai sen jälkeen

Jos koulutussopimusta edeltävää aikaa kestää 15 päivää tai enemmän (eli koulutussopimus alkaa kuukauden 16. päivä tai sen jälkeen), tarkistetaan tai lakkautetaan tuki seuraavan kuukauden alusta koulutussopimuksen mukaan.

Jos opiskelija ei vastaa lainkaan, tuki lakkautetaan koulutussopimuksen alkamispäivän mukaan.

Esimerkki

Opiskelijalle on myönnetty täysimääräinen koulumatkatuki 25 km koulumatkaan Matkahuollon linja-autolla. Hän on koulutussopimuksessa 17.9. – 31.10. Opiskelija ei vastaa lainkaan tarkistuspyyntöön. Tukea ei tarkisteta syyskuulta, lokakuulta tuki lakkautetaan tai tarkistetaan niin, että opiskelijalla ei ole oikeutta tukeen.

Jos opiskelija vastaa, mutta hän ei ilmoita muutoskuukauden todellisia matkapäiviä kulkutavoittain, tuki tarkistetaan koulutussopimuksen alkamispäivän mukaan. Jos koulutussopimusta edeltävää olosuhdetta kestää 15 päivää tai enemmän, tarkistetaan tuki seuraavan kuukauden alusta alkaen.

Esimerkki

Opiskelijalle on myönnetty täysimääräinen koulumatkatuki 25 km koulumatkaan Matkahuollon linja-autolla. Hän on koulutussopimuksessa 17.9. – 31.10. Hän ilmoittaa kulkevänsä omalla autolla 15 km matkan koulutussopimuspaikkaan, mutta ei ilmoita syyskuun matkapäiviä kulkutavoittain. Tukea ei tarkisteta syyskuulta, vaan tuki tarkistetaan lokakuulta koulutussopimuksen mukaan.

Poikkeus tarkistussääntöön, kun opiskelijalla on ostotodistus

Jos opiskelijalle on annettu ostotodistus, voidaan tarkistamisessa käyttää myös ostotodistuksen tietoja.

Esimerkki

Opiskelija aloittaa koulutussopimuksen 16.9. ja on saanut ostotodistuksen koulutussopimuksen aikaisiin matkoihin. Opiskelija ei ilmoita tarkempia matkapäiviä muutoskuukaudelta. Opiskelijalla on koulutussopimusta edeltäviä matkapäiviä 1.-15.9. ja tuki on myönnetty itse järjestetyn kulkutavan mukaan. Koulutussopimuksen mukaisia matkapäiviä on 16.9. alkaen.

Tarkistussäännön mukaan koulumatkatuki tulisi tarkistaa 1.10. alkaen, koska koulutussopimus alkaa kuukauden 16. päivä. Syyskuu jäisi koko kuukauden osalta maksuun itse järjestetyllä kulkutavalla. Koska opiskelija on kuitenkin saanut ostotodistuksen syyskuussa ostettavaa puolen kuukauden lippua varten, tarkistetaan syyskuun tuki puolet täysimääräisestä itse järjestetyn kulkutavan mukaan ja puolet täysimääräisestä Matkahuollon/Waltin ostotodistuksen mukaan.

Mahdollisesta liikamaksun takaisinperinnästä päätetään normaalien liikamaksusääntöjen mukaan.

Oppisopimus tai muu tuen saamisen estävä olosuhdemuutos

Kun saadaan tieto oppisopimuskoulutuksesta, opiskelijaa kuullaan tiedosta. Kuuleminen tehdään usein yhdessä opintotuen kanssa. Opiskelijaa kuullaan ainoastaan oppisopimuskoulutuksen aloituspäivämäärästä.

Jos opiskelija vastaa ja ilmoittaa, että päivämäärä on oikea tai jos opiskelija ei vastaa lainkaan, lakkautetaan tuki oppisopimuksen alkamispäivän mukaan.

- Jos oppisopimusta edeltävää olosuhdetta kestää 0 – 9 päivää (eli oppisopimus alkaa viimeistään kuukauden 10. päivä), lakkautetaan tuki muutoskuukauden alusta alkaen.
- Jos oppisopimusta edeltävää olosuhdetta kestää 10 – 14 päivää (eli oppisopimus alkaa kuukauden 11. - 15. päivä), tarkistetaan täysimääräinen tuki muutoskuukauden alusta niin, että puolet täysimääräisestä tuesta tulee muutoskuukaudelta oppisopimusta edeltävän olosuhteen mukaan ja tuki lakkautetaan seuraavan kuukauden alusta. Puolen kuukauden tuki on liikamaksua ja sen takaisinperinnästä päätetään normaalien liikamaksusääntöjen mukaan. Jos maksussa on puolet täysimääräisestä tuesta, lakkautetaan tuki muutoskuukautta seuraavan kuukauden alusta.
- Jos oppisopimusta edeltävää aikaa kestää 15 päivää tai enemmän (eli oppisopimus alkaa kuukauden 16. päivä tai sen jälkeen), lakkautetaan tuki seuraavan kuukauden alusta uuden olosuhteen mukaan.

Jos opiskelija ilmoittaa vastauksessaan muutoskuukauden matkapäivät, lakkautetaan tuki opiskelijan ilmoittamien todellisten matkapäivien mukaan. Lyhyen oppisopimuksen ajalta tuen voi myös lakkauttamisen sijaan tarkistaa niin, että tukea ei makseta oppisopimuskoulutuksen ajalta.

Jos opiskelija esittää myöhemmin koulumatkatuen lakkautuspäätöksen jälkeen todelliset matkapäivät muutoskuukaudelta, päätös oikaistaan.

Esimerkki

Opiskelija on oppisopimusjaksolla 15.9. – 31.10. Opiskelija ei vastaa kuulemiskirjeeseen oppisopimuskoulutuksesta. Opiskelijan tuki tarkistetaan niin, että opiskelijalla on syyskuussa oikeus puoleen täysimääräisestä tuesta. Lokakuussa opiskelijalla ei ole lainkaan oikeutta koulumatkatukeen. Jos opiskelija ilmoittaa todelliset matkustuspäivät syyskuulle, tarkistetaan tuki niiden mukaisesti.

Esimerkki

Opiskelija on oppisopimusjaksolla 1.9. – 16.10. Opiskelija ei vastaa kuulemiskirjeeseen oppisopimuskoulutuksesta. Opiskelijan tuki tarkistetaan niin, että tukea ei makseta 1.9. – 31.10. Oppisopimus kestää lokakuussa vähintään 15 päivää, joten tuki tarkistetaan sen mukaisesti. Jos opiskelija ilmoittaa todelliset matkustuspäivät lokakuulle, tarkistetaan tuki niiden mukaisesti.

Tätä samaa tarkistamisen sääntöä käytetään tilanteissa, joissa opiskelijalla ei ole oikeutta tukeen ja tuki tarkistetaan tämän vuoksi. Tällaisia tilanteita ovat esimerkiksi opiskelu ulkomaan jaksolla.

Matkahuollon tai Waltti-liikenteen matka muuttuu enintään 5 km

Koulumatkatukea ei tarvitse tarkistaa, jos opiskelijan muuttaessa Matkahuollon tai Waltti-liikenteen matka muuttuu yhdensuuntaisesti 5 km tai vähemmän. Osoitteenmuutoksen johdosta käsittelijä tarkistaa uuden koulumatkan pituuden reittihakupalvelusta ja jos matkan muutos on enintään 5 km, käsittelijä lisää Yleistietomuutos-työhön kommentin: "Matkan muutos tarkistettu, ei aiheuta tarkistusta koulumatkatukeen" ja sulkee työn.

Koulumatkatuesta ei siis tarvitse antaa tarkistuspäätöstä, jos koulumatka on lyhentynyt tai pidentynyt enintään 5 km. Käsittelijän tulee kuitenkin aina tarkistaa, että koulumatkan pituus on edelleen vähintään 10 km tai jos opiskelija on oikeutettu maksuttomaan koulutukseen, vähintään 7 km. Jos opiskelija itse ilmoittaa matkan pituuden muuttumisesta, opiskelijalta pyydetään [tarkistushakemus \(KM 4\)](#).

1.14 Lakkauttaminen

Koulumatkatuki lakkautetaan, kun opiskelija valmistuu tai keskeyttää opintonsa. Koulumatkatuki voidaan lakkauttaa opiskelijaa kuulematta, kun oppilaitos ilmoittaa opiskelijan valmistumisesta tai opiskelun keskeyttämisestä.

Koulumatkatuki voidaan lakkauttaa opiskelijan suullisen pyynnön perusteella. Suullisen pyynnön perusteella koulumatkatuki voidaan lakkauttaa selvissä tapauksissa, esimerkiksi tuen lakkauttaminen tulevalta ajalta tilanteessa, johon ei liity aiemmin

tapahtunutta olosuhdemuutosta. Opiskelija voi myös perua hakemuksensa puhelimitse tai palvelupisteellä, jos koulumatkatukea ei ole vielä maksettu.

Koulumatkatuen maksaminen voidaan väliaikaisesti keskeyttää tai maksettavaa määrää vähentää, jos on perusteltua syytä olettaa, että koulumatkatuki olisi lakkautettava tai sen määrää vähennettävä. Koulumatkatuen maksamista ei voida kuitenkaan keskeyttää laskutustapauksissa.

Lakkauttaminen kuolemantapauksessa

Opiskelijan kuollessa koulumatkatuki lakkautetaan kuolemaa seuraavan kuukauden alusta lukien. Jos lakkautuksella ei synny liikamaksua, lakkautuksen voi tehdä päätöksettömänä ratkaisuna. Lakkautus tehdään päätöksettömänä ratkaisuna myös niissä tilanteissa, joissa koulumatkatuki on ollut maksussa laskutuksen perusteella ja lippu on ehditty ostaa opiskelijan elinaikana. Jos liikamaksua syntyy eikä liikamaksun takaisinperinnästä luovuta lakkautuspäätöksen yhteydessä, lakkautuksesta annetaan päätös ja liikamaksusta kuullaan kuolinpesää. Jos Kelassa ei ole vielä mihinkään etuuteen selvitetty kuolinpesän edustajaa ja osoitetta, lähetä päätös opiskelijan viimeisimpään osoitteeseen ja kirjaa saajaksi *Etunimi Sukunimi:n kuolinpesä*. Lue tarkemmin teknisestä ohjeesta kohdasta Henkilötiedot (kela.fi).

Hallintolain 45 §:n mukaan Kelan on perustettava päätöksensä. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ovat vaikuttaneet ratkaisuun. Päätöksen perustelut voidaan kuitenkin jättää esittämättä esimerkiksi silloin, jos perusteleminen on erityisestä syystä ilmeisen tarpeetonta. Tällä perusteella on katsottu, että kuolema on usein niin selkeä etuuden lakkautus- tai tarkistusperuste, että sitä ei ole syytä erikseen mainita päätöksessä.

Miten toimitaan ratkaisutyössä?

Kun teet päätöstä etuudensaajan kuoleman vuoksi, ota huomioon seuraavat asiat:

1. Lisää sopivaan kohtaan päätöstä pahoittelu: *Osanottomme menetyksenne johdosta*.
2. Lue lakkautuspäätös läpi. Kuolemaa ei saa mainita etuuden lakkautusperusteena. Koska päätös lähetetään kuolinpesälle, muokkaa tarvittaessa päätöksen tekstiä tilanteeseen paremmin sopivaksi:
 - a. Poista etuuspäätöksestä sinuttelu ja kaikki opiskelijan puhuttelu sekä maininta OmaKelasta.
 - b. Muokkaa päätöstä seuraavasti:
 - i. Poista fraasi KMP27 (tarkista ennen fraasin poistamista, mihin mennessä vastaus kuulemiseen pyydetään).
 - ii. Lisää fraasi KMW07 (täydennä, mihin mennessä vastaus kuulemiseen pyydetään).
3. Muokkaa myös takaisinperintäpäätöksen tekstiä sopimaan paremmin kuolinpesälle. Lisää päätökseen fraasi YGW24 tai teksti: "Takaisin perittävä määrä tulee huomioida perunkirjoituksessa ja se on kirjattava velkana perukirjaan."

Katso lisää Kuolinpesältä periminen.

Päätöksessä pitää olla valitusosoitus liitteenä hallintolain mukaisesti.

Vaikka kuolemaa lakkautuksen syynä ei lue päätöksessä, kirjoita se kuitenkin Oiwa-kommenttiin.

Lipun sulkeminen

Kela voi pyytää lipunmyyjää sulkemaan lipun, jos opiskelija edelleen ostaa koulumatkatuettuja lippuja, vaikka hänellä ei ole siihen enää oikeutta.

Kela ilmoittaa kuukauden 20. päivä lipunmyyjälle ne matkaliput, jotka tulee sulkea. Suljettua lippua ei voi enää ladata eikä sillä pysty enää matkustamaan. Matkahuollon koulumatkatukikortti suljetaan kokonaan, mutta Waltti-alueen matkakortilla voi olla myös muita lipputuotteita, jotka jäävät opiskelijalipputuotteen sulkemisen jälkeen käyttöön.

Suunnitteluyksikön opintotukiryhmä saa ohjelmallisesti tiedon lipuista, jotka mahdollisesti pitää sulkea. Tällaisia lippuja ovat esim. liput, joita on ladattu koulumatkatuen hylkäys- tai lakkautusratkaisun jälkeen.

Ennen kuin lipunmyyjää pyydetään sulkemaan kortti, tutkitaan seuraavat edellytykset kortin sulkemiseksi:

- Koulumatkatuen ratkaisupäivää verrataan ostopäivään. Jos ostopäivä on ennen ratkaisupäivää, lippua ei ilmoiteta suljettavaksi.
- Koulumatkatukipäätöksen (hylkäys- tai lakkautuspäätös) tulee olla lainvoimainen.
- Päätöksestä ei saa olla muutoksenhakua vireillä.
- Kuulemiskirje aiheettomasta lipun ostosta on lähetetty ja vastauksen määräaika on kulunut umpeen.
- Usein sallitaan 1 virheellinen osto ja vasta seuraavasta ostosta pyydetään lippu suljettavaksi.

Käsittelijä voi erikseen pyytää yksittäistä lippua suljettavaksi. Perusteltu pyyntö lähetetään opintotukiryhmään RP_opintoetuuudet -sähköpostiin. Ennen kuin lähetetään pyyntö sulkea kortti, tulee tutkia edellä mainitut edellytykset kortin sulkemiselle.

Tieto lipun sulkemisesta näkyy opiskelijan maksutiedoissa kalenterikuukauden 21. päivän jälkeen. Matkahuollon lipun sulkeminen näkyy myös Matkahuollon mClearing-palvelussa. Matkahuollossa kortti suljetaan 7 vuorokauden kuluessa siitä, kun se saavat pyynnön sulkea kortti. LMJ sulkee kortin siitä päivästä alkaen kun he saavat pyynnön kortin sulkemisesta.

1.14.1 Valmistuminen tai opintojen keskeyttäminen

Kun opiskelija valmistuu tai keskeyttää opintonsa, koulumatkatuki lakkautetaan. Koulumatkatukea lakkauttaessa tulee arvioida sitä, oikeuttaako kalenterikuukausi täysimääräiseen tukeen tai puoleen täysimääräisestä tuesta.

- Jos opiskelija valmistuu tai keskeyttää opintonsa kalenterikuukauden 1. – 9. päivä, koulumatkatuki lakkautetaan kyseisen kalenterikuukauden alusta alkaen. Opiskelijalla ei ole oikeutta koulumatkatukeen kyseiseltä kalenterikuukaudesta, koska matkapäiviä on alle 10.
- Jos opiskelija valmistuu tai keskeyttää opintonsa kalenterikuukauden 10. – 14. päivä ja opiskelijalla on täysimääräinen tuki, tarkistetaan kalenterikuukauden tuki niin, että opiskelija saa puolet täysimääräisestä tuesta ja koulumatkatuki lakkautetaan seuraavan kalenterikuukauden alusta alkaen. Jos opiskelijalla on puolet täysimääräisestä tuesta, lakkautetaan tuki seuraavan kalenterikuukauden alusta.

- Jos opiskelija valmistuu tai keskeyttää opintonsa kalenterikuukauden 15. päivä tai sen jälkeen, koulumatkatuki lakkautetaan seuraavan kalenterikuukauden alusta alkaen. Opiskelijalla on oikeus sen kalenterikuukauden tukeen, jonka aikana opiskelija on valmistunut tai keskeyttänyt opintonsa, koska hänellä on ollut matkapäiviä 15 tai enemmän.

Tuki lakkautetaan valmistumis- tai keskeyttämispäivän mukaan. Opiskelijan todellista kulkemista, eli todellisia matkapäiviä ei selvitetä. Jos opiskelija esittää myöhemmin koulumatkatuen lakkautuspäätöksen jälkeen todelliset matkapäivät muutoskuukaudelta, päätös oikaistaan.

Esimerkki

Opiskelijalle on myönnetty ajalle 1.5. – 31.5. puolet täysimääräisestä tuesta. Opiskelija on alun perin ilmoittanut, että toukokuussa matkapäiviä on 14. Opiskelija valmistuu 12.5. Koulumatkatuki lakkautetaan 1.6. alkaen.

Esimerkki

Opiskelijalle on myönnetty ajalle 1.5. – 31.5. täysimääräinen tuki. Opiskelija valmistuu 15.5. Koulumatkatuki lakkautetaan 1.6. alkaen.

Opiskelijan **valmistumispäivä** on tutkintotodistuksen mukainen tutkinnon suorituspäivä. Opintojen **keskeyttämispäiväksi** puolestaan katsotaan oppilaitoksen ilmoittama keskeytyspäivä tai päivä, jolloin päivittäiset koulumatkat ovat päättyneet.

Jos tieto keskeyttämisestä saadaan KOSKI-tietovarannosta, noudatetaan sieltä saatavaa keskeyttämisen päivämäärää. Jos tieto keskeyttämisestä saadaan oppilaitoksen toimittamasta valvontailmoituksesta, noudatetaan siinä mainittua päivää. Asiaa ei ole tarpeen selvittää KOSKI-tietovarannosta. Jos tieto opiskelijan keskeyttämisestä saadaan sekä valvontailmoituksella että KOSKI-tietovarannosta ja keskeyttämisen päivämäärä eroaa, noudatetaan valvontailmoituksen tietoa. Valvontailmoituksella kysytään nimenomaan milloin päivittäiset koulumatkat ovat päättyneet.

Opiskelijan oma ilmoitus opintojen keskeytymisestä tai valmistumisesta

Jos opiskelija itse ilmoittaa tuen lakkauttamisesta, lakkautetaan koulumatkatuki oman pyynnön mukaisesta ajankohdasta. Näin siitä huolimatta, että virallinen opintojen valmistumis- tai keskeyttämisajankohta olisi myöhäisempi kuin opiskelijan ilmoittama. Tuki lakkautetaan kuitenkin KOSKI-tietovarannosta saatavan ajankohdan mukaan, jos se on opiskelijan ilmoittamaa ajankohtaa aikaisempi. Kuule opiskelijaa ennen tuen lakkauttamista.

Jos opiskelijan viimeisen näyttökokeen ja tutkintotodistuksen mukaisen valmistumispäivän väli on enintään kaksi viikkoa, voidaan koulumatkatukea maksaa valmistumispäivään saakka. Jos näyttökokeen ja valmistumispäivän väliin jää pidempi aika, tulee oppilaitoksen toimittaa valvontailmoitus ja opiskelijalla on oikeus koulumatkatukeen viimeiseen koulussaolopäivään asti.

Opintojen keskeyttäminen lukuvuoden alussa

- Jos opiskelija keskeyttää opintonsa lukuvuoden alussa siten, että matkapäiviä on kalenterikuukauden aikana 0 – 9, koulumatkatuki lakkautetaan kyseisen kalenterikuukauden alusta alkaen. Opiskelijalla ei ole oikeutta koulumatkatukeen kyseiseltä kalenterikuukaudelta, koska matkapäiviä on alle 10.

- Jos opiskelija keskeyttää opintonsa lukuvuoden alussa siten, että matkapäiviä on kalenterikuukauden aikana 10 – 14, koulumatkatuki lakkautetaan seuraavan kalenterikuukauden alusta alkaen. Jos opiskelijalle on myönnetty täysimääräinen tuki, hänellä on oikeus puoleen täysimääräisestä tuesta. Puolen kuukauden tuki on liikamaksua ja sen takaisinperinnästä päätetään normaalien liikamaksusääntöjen mukaan. Jos opiskelijalle on myönnetty puolet täysimääräisestä tuesta, tuki lakkautetaan seuraavan kuukauden alusta.
- Jos opiskelija keskeyttää opintonsa lukuvuoden alussa siten, että matkapäiviä on kalenterikuukauden aikana 15 tai enemmän, koulumatkatuki lakkautetaan seuraavan kalenterikuukauden alusta alkaen. Opiskelijalla on oikeus kyseisen kalenterikuukauden tukeen, koska hänellä on ollut matkapäiviä 15 tai enemmän.

Tuki lakkautetaan kalenterikuukauden opintojen aloittamis- ja keskeyttämisspäivän mukaan, opiskelijan todellista kulkemista eli todellisia matkapäiviä ei selvitetä.

Jos opiskelija esittää myöhemmin koulumatkatuen lakkautuspäätöksen jälkeen todelliset matkapäivät muutoskuukaudesta, päätös oikaistaan.

Esimerkki

Opiskelija on aloittanut opinnot 6.8. ja keskeyttää opinnot 13.8. Opiskelijalla ei ole oikeutta koulumatkatukeen 1.8. alkaen, koska opiskelijalla on mahdollisia matkapäiviä (eli kalenteripäiviä) elokuussa 8.

Jos opiskelijan tuki lakkautetaan muusta ajankohdasta kuin myönnön alusta lukien, lakkautus voidaan tehdä tarkistusratkaisuna. Jos tietoa opintojen keskeyttämisestä ei ole saatu opiskelijalta itseltään, opiskelijaa tulee kuulla ennen lakkautusratkaisun tekemistä. Katso [Lakkauttaminen ilman kuulemistä](#)

Lakkauttaminen ilman kuulemistä

Koulumatkatuki voidaan lakkauttaa opiskelijaa kuulematta, kun oppilaitos ilmoittaa opiskelijan valmistumisesta tai opiskelun keskeyttämisestä.

Opiskelun keskeyttämisen perusteella koulumatkatuki voidaan lakkauttaa opiskelijaa kuulematta vain, jos oppilaitoksen antama tieto perustuu opiskelijan omaan ilmoitukseen. Oppilaitoksen ilmoittaman keskeytysajankohdan katsotaan perustuvan opiskelijan omaan ilmoitukseen vain, jos opiskelija on vahvistanut tiedon oppilaitokselle todisteellisesti (esim. valvontailmoituksen liitteenä toimitettu opiskelijan kirjallinen keskeyttämisilmoitus). Muutoin opiskelijaa on kuultava.

1.14.2 Koulumatkatuen väliaikainen keskeyttäminen

Koulumatkatuen maksaminen voidaan väliaikaisesti keskeyttää tai maksettavaa määrää vähentää, jos on perusteltua syytä olettaa, että koulumatkatuki olisi lakkautettava tai sen määrää vähennettävä. Tarkoitus on tällä tavoin estää koulumatkatuen liikasuuritus niissä tapauksissa, joissa tarvittavaa selvitystä tuen tarkistamiseksi ei saada kohtuullisessa ajassa tai selvitystä ei saada lainkaan. Tällöin annetaan väliaikainen päätös. Väliaikaiseen päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta eli siitä ei voi valittaa.

Myöhemmin saadun selvityksen perusteella väliaikainen päätös vahvistetaan oikeiden perusteiden mukaiseksi ja asiasta annetaan valituskelpoinen päätös.

Jos selvitystä ei saada, väliaikainen päätös vahvistetaan ilman sitä lopullisella eli valituskelpoisella päätöksellä. Tuki tarkistetaan käytettävissä olevien tietojen perusteella muutosajankohdasta lukien. Väliaikaisella päätöksellä voidaan myös kuulla asiakasta. Mahdollisesti liikaa maksettu koulumatkatuki peritään takaisin, kun etuuspäätös on lainvoimainen.

On huomioitava, että keskeytyksestä huolimatta Kelan tulee maksaa laskutukseen perustuvat koulumatkatuet. Mahdollisesti liikaa maksetut tuet peritään myöhemmin takaisin koulumatkatuen saajalta.

Ks. Päätöksen oikaisu ja poistaminen

1.15 Liikamaksu

Liikaa maksettu koulumatkatuki peritään yleensä opiskelijalta itseltä. Näin myös tilanteissa, joissa koulumatkatuki on maksettu laskutuksen perusteella lipunmyyjälle.

Koulumatkatuen liikamaksu muodostuu **ohjelmallisesti**, kun tukea on maksettu hakijalle itselle. Tällöin liikamaksu tai sen lisäys syntyy tarkistus- tai lakkautusratkaisun yhteydessä. Ohjelma ohjaa valitsemaan Liikamaksu-näytön, jolla näytetään aika, jolta liikamaksua on muodostunut ja liikamaksun määrä. Tässä yhteydessä on mahdollista luopua liikamaksun takaisinperinnästä. Muussa tapauksessa takaisinperinnästä päätetään myöhemmin. Näytöllä otetaan kantaa tuensaajan kuulemiseen.

Koulumatkatuen liikamaksu on **käsittelijän rekisteröitävä**, kun liikamaksu perustuu laskutukseen (Valtti-liikenne, Matkahuolto tai koulukuljetus). Liikamaksu rekisteröidään CICSillä (Uusi hakemus/asia – Liikamaksut – Koulumatkatuen laskut). Liikamaksunäytöllä käsittelijä rekisteröi liikamaksun ajankohdan ja määrän. Liikamaksun määräksi rekisteröidään maksettu koulumatkatuki. Liikamaksua ei voi rekisteröidä ennen kuin koulumatkatuesta on annettu etuuspäätös.

Katso Liikamaksu (Koulumatkatuen tekninen ohje > Valmistelu > Liikamaksu).

Jos tarkistus- tai lakkautusratkaisun yhteydessä tulee liikamaksua sekä itselle maksetun että laskutukseen perustuvan tuen osalta, opiskelijalle lähetetään kaksi liikamaksun kuulemiskirjettä ("Selvityspyyntö koulumatkatuen liikamaksusta"). Kuulemiskirjeisiin kannattaa lisätä tiedot myös "toisesta" liikamaksusta esimerkiksi Liikamaksun syy -kohdan loppuun teksti: "Tämä liikamaksu koskee koulumatkatukea, joka on maksettu tilillesi. Olet saanut liikaa koulumatkatukea myös matkalipun oston yhteydessä. Tästä liikamaksusta lähetämme erillisen selvityspyyntökirjeen." Myös liikamaksuihin liittyvät takaisinperintäpäätökset tulee antaa erikseen.

Jos takaisinperittävää ei jää (esim. vähäinen määrä), etuuspäätökseen lisätään fraasi KMP02. Liikamaksu tulee kuitenkin rekisteröidä ja samalla siitä luovutaan. Tämä tehdään siksi, että myös takaisinperintäjärjestelmässä tulee olla tieto siitä, että liikamaksua on syntynyt, mutta siitä on luovuttu.

Liikamaksun kuulemiskirje lähetetään tiedoksi myös alaikäisen huoltajalle.

1.15.1 Takaisinperintä

Kaikille etuuksille yhteinen Takaisinperintä-ohje.

1.15.2 Laskutuksen virheet ja erimielisyydet

Kelan toimistot eivät korjaa virheelliseksi epäiltyjä laskutettavia määriä. Jos laskuun sisältyvä tuen määrä on toimiston mielestä virheellinen, se ottaa yhteyttä laskuttajaan tai lakiyksikön opintotukiryhmään (ks. Laskutus). Jos yhteydenoton tai laskuttajan selvityksen perusteella todetaan, että yksittäisen opiskelijan osuus laskusta on virheellinen, laskuttajalta pyydetään uusi lasku ja erittely. Jos laskua ei ole ehditty vielä maksaa, laskuttajan kanssa voidaan sopia, että virheellistä osuutta ei makseta.

Jos lasku on ehditty maksaa ennen virheen havaitsemista tai jos laskuttajan kanssa niin sovitaan, laskuttaja voi palauttaa liikaa maksetun määrän Kelan ilmoittamalle tilille. Jos laskuttaja palauttaa oma-aloitteisesti koulumatkatukea Kelalle, laskuttajan on ilmoitettava palautuksesta vakuutuspiirille joko pankin välityksellä viestitiedoissa tai erillisellä ilmoituksella. Jos palautus tehdään Kelan pyynnöstä, Kela lähettää tilillepanokortin ja palautuksessa käytetään toimiston ilmoittamaa viitenumeroa tai muuta viestitietoa.

Koulutuksen järjestäjän kanssa on neuvoteltava koulumatkatuen laskutukseen liittyvistä erimielisyyksistä. Jos laskuttajan kanssa ei päästä sopimukseen yksittäisen opiskelijan laskutettavasta osuudesta, on opiskelijan haettava muutosta saamaansa koulumatkatukipäätökseen.

Katso Laskua maksetun tuen palautus (Koulumatkatuen tekninen ohje > Laskujen käsittely > Laskulla maksetun tuen palautus).

1.16 Muutoksenhaku

Kaikille etuuksille yhteinen Muutoksenhaku-ohje.

Yhteisen muutoksenhaku-ohjeen lisäksi opintotuen muutoksenhakulautakunta toivoo, että valitusasiakirjoissa tulisi olla ainakin seuraavat liitteet:

Etuuspäätökset

- hakemukset ja ratkaisut -tuloste
- aiempi päätös / aiemmat päätökset, jos koulumatkatukea on tarkistettu tai oikaistu valituksenalaisella päätöksellä
- yhteydenotot -tulosteet niistä yhteydenotoista, joilla on merkitystä valituksenalaisen päätöksen kannalta

Koulumatkatuen takaisinperintäpäätökset

- koulumatkatuen myöntöpäätös / myöntöpäätökset ajalle, jota takaisinperintä koskee
- koulumatkatuen tarkistuspäätös / lakkautuspäätös, johon takaisinperintä perustuu; lausunnossa maininta siitä, onko tähän päätökseen haettu muutosta
- opiskelijan selvitys liikamaksusta; mikäli selvitystä ei ole annettu, maininta siitä lausunnossa
- asiaa koskevat kuulemiskirjeet, suostumuspyyntökirjeet tms. sekä opiskelijan niihin antamat vastaukset
- jos koulumatkatukea peritään takaisin muun myönnetyn matkakorvauksen vuoksi, muun etuuden myöntöpäätökset kyseiselle ajalle

- jos kyseessä on muun laitoksen maksama etuus, riittää kuvaruutukopio Kelalle sähköisesti saadusta etuustiedosta
- koulumatkatuen hakemukset ja ratkaisut -tuloste
- koulumatkatuen maksutiedot ajalta, jota takaisinperintä koskee
- yhteydenotot -tulosteet niistä yhteydenotoista, joilla on merkitystä valituksenalaisen päätöksen kannalta
- jos takaisinperintä on muodostunut alle 10 km:n tai alle 7 km:n matkasta, kopio reittihakupalvelun matkan mittauksen tuloksesta

Huomio! Muutoksenhakulautakunnan kanssa on vuonna 2020 sovittu, että yhteydenotto-tulosteita ei aiemmasta poiketen lähetetä muutoksenhakulautakunnalle. Yhteydenotoissa olevat oleelliset asiat kirjataan lausuntoon. Vuonna 2020 on myös sovittu, että opiskelijalle ei aiemmasta poiketen lähetetä tiedoksi muita muutoksenhaun asiakirjoja kuin Kelan antama lausunto. Jos asiakasta on tarpeen kuulla asiakirjoista, kuulemisvelvollisuus on muutoksenhakulautakunnalla. Kummatkin uudet menettelyt ovat voimassa pysyvästi.

1.17 Seuranta

Koulumatkatukiasioita seurataan yksikössä sovittujen työjärjestelyiden mukaisesti. Koulumatkatuen TORE-ilmoitukset on siirretty OIWAan. OIWA-töiksi muodostuvat tapaukset ovat seurattavissa myös TOKYn Tarkistettavat asiat –luettelosta. Tapaukset näytetään kuitatuissa tai kuittaamattomissa sen mukaan, onko OIWAssa oleva työ suljettu vai ei

1.17.1 Tarkistettavat asiat -luettelot

Koulumatkatuen toimeenpanon seuranta toteutetaan OIWAan ohjelmallisesti muodostuvien töiden sekä TOKY-luetteloiden avulla. Töiden ja luetteloiden avulla käsittelijä voi seurata tapauksia, joiden käsittely on kesken tai jotka edellyttävät käsittelijän toimenpiteitä.

Toimenpiteet on tehtävä mahdollisimman pian, jotta tuen maksaminen ei jatku tai esty aiheettomasti tai ettei tuen maksaminen jatku väärän suuruisena.

Tapaukset näytetään TOKY-luettelolla kuitatuissa ja kuittaamattomissa sen mukaan, onko OIWAssa oleva työ suljettu vai ei. Kuittaustieto tulee TOKYlle näkyviin viimeistään seuraavana päivänä työn tekemisestä.

Koulumatkatuen Tarkistettavat asiat –luettelo

- Yleistietomuutokset
- Koulumatkatukeen vaikuttavat muun yksikön ratkaisut
- Maksaminen estynyt
- Lipunmyyjien laskutusajojen ilmoitukset
- Laskupohjien muodostusajojen ilmoitukset
- Hyväksymättä jääneet koulukuljetuksen laskuttajien laskut
- Oppilaitosrekisterin muutosten vaikutus
- Taksanmuutoksen vuoksi tarkistettavat

- Vuositarkistusajon ilmoitukset

Koska OIWAalla voi olla vain henkilöasiakkaiden seurantatöitä, TORE Tarkistettavat asiat –luettelolla on edelleen käsiteltävä ilmoitus Hyväksymättä jääneet koulukuljetuksen laskuttajien laskut.

Oppilaitosrekisterin muutosten vaikutus

Päivittäisellä eräajolla tarkistetaan, onko oppilaitosrekisterin tietoja muutettu esim. opintolinja tai oppilaitos ei ole enää voimassa tai opintolinjan koulumatkatukioikeus ei ole enää voimassa.

Vuositarkistusajon ilmoitukset

Lukuvuoden jälkeen tarkistetaan eräajolla, vastaako laskuttaja ja laskutettujen erien lukumäärä opiskelijan ko. lukuvuoden koulumatkatukiratkaisuja. Samalla tarkistetaan, ettei opiskelijan maksuosuutta ole palautettu tai jätetty vähentämättä opiskelijalle itselleen maksetuista eritä useampia kertoja kuin mihin laskutetut erät oikeuttavat.

1.17.2 Koulumatkatuen muu seuranta

Kerran vuodessa lähetetään oppilaitoksille seurantaluettelot niistä koulumatkatuensaajista, jotka eivät saa koulumatkatukea koulukuljetuksen mukaan ja jotka eivät saa opintotukea. Seurantaluettelon avulla oppilaitos tarkistaa, opiskelevatko luetteloon merkityt tuensaajat oppilaitoksessa ja täyttyykö heidän opiskelunsa tuen saamisen edellytykset.

Lukuvuodesta 2012–13 alkaen oppilaitos ei enää merkitse havaintojaan luetteloon, vaan oppilaitoksen on lähetettävä Kelaan Oppilaitoksen valvontailmoitus (lomake OT 5) erikseen jokaisesta opiskelijasta, josta ilmoitus on tehtävä. Oppilaitoksen valvontailmoitus -lomakkeen voi täyttää oppilaitosten ekstranet-sivustolla tai osoitteessa www.kela.fi/lomake.

Oppilaitoksen on palautettava Kelaan seurantaluettelon ensimmäinen sivu, jolla sivulla on Kelan vastuuyksikön tiedot ja palautuspäivämäärä. Tällä ensimmäisellä sivulla ei ole tuensaajien nimiä, joten itse tuensaajaluettelo jää oppilaitokselle. Seurantaluettelon saatteessa on ohjeet oppilaitokselle.

Kelassa oppilaitoksen palauttama seurantaluettelon ensimmäinen sivu skannataan ja indeksoidaan OIWAan (listatunnus: Koulumatkatuen seurantaluettelo). Etuuskäsittelijä merkitsee luettelon saapuneeksi TORElla (Saapuvan tietoliikenteen valvonta, koulumatkatuki) ja sulkee OIWAn Lista-työn.